

„– Sajnos, kevés evangélikust láttam... Részünkről esetleg kisebb lett volna az érdeklődés?

– Nem, nem hiszem, inkább talán a kommunikációval lehetett gond...”

Találkozás Frank Kittelbergerrel ► 4. oldal

„A másfél óra alatt végigjárható labirintus kíméletlenül őszinte installációi megdöbbentő élményt nyújtanak, ezért a szervezők két pánikkijáratot is beépítettek.”

Kiállítás a döbbenet erejével ► 8. oldal

„Magam is bementem a megjavulni akarás zsákutcájába, majd megtapasztaltam, hogy gyökeres változást az életemben csakis Isten megmentő szeretete adhat.”

Lám a dalai! ► 9. oldal

Jézus számtana ► 2. oldal

Beszélgés dr. Drenyovszky Irén főorvossal ► 5. oldal

A Lepramisszió küldmissziói szolgálatáról ► 7. oldal

Ősztündij evangélikus Nyilas Misiknek ► 8. oldal

Új kezdet Szarvason ► 9. oldal

Száz éve született id. Szabó Lajos lelkész ► 10. oldal

„Ti vagytok a föld sója” – ezzel a Máté evangéliumából vett mottóval szervezte meg – immár negyedik alkalommal – a sakrális művészetek hete fesztivált az Ars Sacra Alapítvány. A szeptember 17. és 26. között zajló országos rendezvény keretében vasárnap délután a négy történelmi egyház – a római katolikus, a református, az evangélikus, illetve a zsidó hitközség – közös zenei áhítatának adott otthont a budapesti Szent István-bazilika. Evangélikus részről a képünkön látható Stella énekegyüttes színesítette a programot, Abaffy Nóra vezényletével.

■ MÉSZÁROS GÁBOR felvétele

Jövel, Szentlélek Úristen

Az Evangélikus Hittudományi Egyetemen is megkezdődött a tanév

► Rektorként négy év után ismét dr. Szabó Lajos köszöntötte az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) hallgatóit az intézmény szeptember 17-ei tanévnyitó istentiszteletén a zuglói evangélikus templomban. A professzor 1998 és 2006 között már betöltötte ezt a tisztséget; az azóta eltelt időszakban a gyakorlati teológiai tanszékot vezette. Dr. Csepregi Zoltán eddigi rektor mandátumának lejártával a Magyar Köztársaság elnöke – akkor még Sólyom László volt hivatalban – 2010. augusztus 1-jétől 2014. július 31-ig a rektori feladatok ellátásával ismét Szabó Lajost bízta meg.

Az istentisztelet igehirdetője dr. Fabiny Tamás volt. Az idei tanévben a teológiát is felügyelő püspök Ez 37,1–14 alapján szólt – egyebek mellett – a prófétálás mandátumának felelőségéről. „Omladozik a templom? Menj be! Elidegenedtek az emberek? Szólítsd meg őket!” – buzdította az egyetem hallgatóit – és szép számban jelen lévő lelkész kollégáit – az Északi Egyházkerület püspöke. Mint

mondta: az egyház szervezete és annak külső megújulása Lélek nélkül mit sem ér. Ha azt tapasztaljuk, hogy „az inak, a hús és a bőr” ellenére az egyház nem Krisztus teste, és hiányzik belőle az igazi egység, akkor nem az okokat kell boncolgatnunk, hanem gyógyulásért kell imádkoznunk, és a magunk eszközeivel részt kell vállalnunk a gyógyításban – és akkor a Lélek is megadatik, és élet-

tel telnek meg gyülekezeteink és intézményeink. Ezért kezdjük így ezt a tanévet is: Jövel, Szentlélek Úristen.

Az istentisztelet folytatásaként – melyen Kinczler Zsuzsanna, illetve Finta Gergely vezetésével az egyetem énekkara és liturgikusének-szemináriuma is szolgált – a hatodévesek járultak az oltár elé, ahol dr. Szabó Lajos és dr. Szabóné Mátrai Marianna, a gyakorlati intézet vezetője áldotta meg és bocsátotta útjukra őket. (Mentorai az ünnepi üléseken vehették át megbízólevelüket.) A szertartás Finta Gergely orgonajátékával zárult.

Az ünnepi ülést dr. Korányi András nyitotta meg. Az egyháztörténelmi tanszék docense a köszöntések és kimentések tolmácsolása után Szabó Lajost kérte fel, hogy tartsa meg *Hogyan lehetne visszatérni a szószékre?* című szétfoglaló beszédét.

► Folytatás a 3. oldalon

Az elsőéves hallgatók fogadalomtétele

Ki van a kör közepén?

■ SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA

Körben ülünk, mint mindig. A teológusotthon atmoszférateremtő kápolnájában, mint mindig. Csak az arcok mások, a sorsok, az életutak. Ez a tizedik hatodéves csoport.

Az első konzultációt tartjuk. Évek óta ismerjük őket, vannak közös történeteink. Küzdelmek, mélypontok, eredmények, felejtethetetlen pillanatok, elszakíthatatlan kötelékek. Így együtt mégis másfolyó, mint vártuk. Homogén csoport, pedig több évfolyamból jönnek. Semmi elfogódottság, szinte ráugranak a témákra: mit ad nekem, mit vár tőlem az egyház? Hogyan tudom a hittancsoporthoz minden tagját foglalkoztatni? Hogyan kerüljek azonos szemmagasságba a betegágyon fekvővel? Miért néztem meg jó közelről az iktatókönyvet?

Csupa olyan kérdés, amelyre tegnapelőtt még unottan bámultak kifelé az ablakon; mára itt van a kezük ügyében, és érzik, létkérdés, hogy megragadják. Az övük ma az, ami semleges tananyag volt tegnap. Hát igen, ilyesmire a különbség az első öt és a hatodik év között. Ezért nem adnám semmiért.

Idén is, mint mindig, két vendéget hívtunk a tavalyi hatodévesek közül. Személyes tapasztalataikat osztják meg a most kezdőkkel. Hogyan lett a papírba néző előadásból embereknek szóló igehirdetés. És melyik volt az a második osztály, amellyel lehetetlen volt boldogulni. „Figyelj, idén harmadikosok lesznek!” – figyelmezteti az újat, aki nemcsak az osztályt veszi át, hanem a szomszéd néni is neki fogja átadni a friss palacsintát a kerítés fölött. Történetek, tanulságok, botladozások, melléfogások – nagy nevetések.

Persze fölteszük a kérdést: „Mi a legtöbb, amit kaptál?” Felkapom a fe-

jem a válasza: „Lélekben gazdagabb lettem”, „Elég felszínesen indultam – folytatódik a személyes hang.

– De nálunk a mentor-lelkészjelölt kapcsolat alapját az képezte, hogy minden reggel együtt olvastunk Bibliát, közösen imádkoztunk, és megosztottuk egymással azt, amit az igéből kaptunk. Az igehirdetéseimet is úgy véleményezte a mentorom, hogy rámutatott a lelkileg súlytalan, semmitmondó részekre. A lelkem gazdagodott, és sokkal fontosabb tényezővé vált, mint korábban. Ez a legtöbb, amit kaptam.”

Elgondolodom. Kaphatott volna többet? Aligha. Hiszen a lelkési hivatásnak ez a természete. Belülről sugárzik kifelé. Ha belül üres és súlytalan, hiába korrekt a mondanivaló, és hiába briliáns a retorika – a szavak nem válnak üzenetté. És akkor ismét hiába mentem a templomba. Nem lettem több, mint előtte voltam. Semmi sem érintette meg a lelkemet. De ha súlyt kap a lélek, viszi magával a többi: a szellemi igényességet és a lelképásztori attitűdöt.

A lelkési hivatás természete ilyen. Az egyház pedig olyan, hogy kicsit mindannyiunkra tartoznak a vásott másodikosok, a lelkészjelölt kezében landoló palacsintás tányér és a reggeli bibliaolvasások. Ránk tartoznak. Nem a csak felháborodni képes állefelelőségünkre, nem is a továbbpusmogott rossz hír-szenzációkra, hanem a közösségvállalásunkra, a szeretetünkre, ami néha hallgatásban nyilvánul meg, máskor jóhiszeműségben. Egyszer összekulcsolt kézben, másszor bátorító szóban.

Az idej hatodévesre is áldást kérünk attól, aki minden áldás forrása, és közösségvállalást mindenkitől, aki egy sejtnek tudja magát Krisztus testében.

A szerző az Evangélikus Hittudományi Egyetem Gyakorlati Intézetének vezetője

Kenyérrel is...

Nemcsak lelki táplálékkal, hanem testi eledellel is szolgáltak múlt vasárnap Pitvaroson a Déli Egyházkerület vezetői. A délelőtti istentiszteletet követően – melyen Gáncs Péter püspök hirdette az igét, másorral pedig a helyi ifjúság, valamint az orosházi Immánuel együttes kedveskedett – a kerület elnöksége nyolcszáz adag ebédet (babgulyást) osztott szét a Magyarországi Evangélikus Egyház diakóniai szolgálat munkatársainak és a Szarvas-Ótemplomi Evangélikus Egyházközség képviselőinek közreműködésével. Ezzel párhuzamosan a templomban a diakóniai szolgálat által összegyűjtött iskolatáska- és ruhaadományok szétosztására került sor a közelmúltban súlyos viharkárokat szenvedett település rászorultjai között.

Mekis Viktória felvételén Lázár Zsolt szarvasi lelkész, Lengyel Anna kerületi felügyelő és Gáncs Péter püspök szorgoskodik.

Oratio oecumenica

Kegyelmes Istenünk, mennyei Atyánk! Köszönjük, hogy igédde ma is megszólítottál minket. Hálát adunk azért, hogy Jézus Krisztus mint főpapunk ma is könyörög értünk. Köszönjük, hogy elküldted Fiadat, hogy vele és általa egygyle lehessünk veled.

Könyörgünk azért, hogy hívásodat mindannyian meghalljuk és elfogadjuk; bocsásd meg, ha sokszor nem akartuk meghallani a te szelíden hívó hangodat.

Köszönjük, hogy egyházadat és benne minden embert gondviselő jószággal kegyelmesen megtartod. Így köszönjük meg gyülekezetünket és minden benned reménykedő gyülekezetet országunkban és szerte a világban. Add, hogy ezek a közösségek növekedjenek, erősödjenek a benned való igaz hitben.

Könyörgünk hozzád nemcsak egyházunkért, hanem országunkért és vezetőiért is, te adj bölcsességet nekik. Így ajánljuk irlalmadba hazánkat és ezt a világot.

Hálát adunk a szent akarodot szertint teremtett világért, amikor ennek megünneplésére készülünk. Köszönjük, hogy jónak teremtetted ezt a világot, és hogy gondviselő jószággal ma is fenntartod.

Könyörgünk szükségét szenvedő testvéreinkért, akik természeti csapások miatt veszítették el otthonukat, életük eddigi munkájának gyümölcsét. Te adj erőt számukra az újrazedéshez, és erősítsd meg őket Lelked által a kitartó munkára.

Kérünk, te áldd meg a házastársakat és a családokat, hogy a benned való hitben növekedjenek, és tiszta életükkel példát adva erre neveljék gyermekeiket is.

Légy az árvákkal, özvegyekkel, elhagyottakkal; gondviselő kegyelmeddel légy a szűkölködőkkel, betegekkel, szenvedőkkel. Te adj vigasztalást a gyászolóknak.

Kérünk, hallgass meg minket, hiszen te már azelőtt érted gondolatainkat, mielőtt kérésre nyílna a szánk, és reménységünkön felül megadod mindazt, ami szerinted való. Amen.

SEMPER REFORMANDA

„Ebben a szentségben tehát maga Isten ad az embernek a pap által biztos jelet arról, hogy Krisztussal és az ő szentjével egyesül, s minden dolguk közös lesz, úgy, hogy Krisztus szenvedése és élete az ő sajátjává válik, úgyszintén az összes szentek élete és szenvedése. Aki tehát őt (a hívőt) bántja, az Krisztust és az összes szenteket bántja meg, amiképpen a próféta által mondja: Aki titeket bánt, az ő szeme fényét bántja (Zak 2,8). Viszont aki jót tesz vele, az Krisztussal és minden szentjével cselekszi azt, amint Máté 25-ben (40. vers) mondja: Amit az én legkisebbjeim közül eggyel cselekedtetek, azt velem cselekedtetek. De ugyanígy kell az embernek közösséget vállalnia Krisztus és az ő szentjeinek minden nyomorúságával és bajával is, ezt is velük együtt kell szenvednie és elviselnie. Ezt a kettőt vegyük szemügyre a továbbiak során.”

► Luther Márton:

Krisztus valóságos szent testének sacramentumáról (Wiczián Dezső fordítása)

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 17. VASÁRNAP – JN 17,20–26

Jézus számtana

Nagybátyámtól tanultam, hogy a reáltudományok – a matematika, fizika, kémia – ismerete ugyanúgy hozzátartozik az általános műveltséghez, mint az irodalom és a történelem ismerete. Igyekszem is odafigyelni a számokra, mértékegységekre. Bizonyosan nem először, számomra mégis meghatározóan József Attila beszél az egy furcsaságáról, hogy önmagával szorzódva, hatványozódva nem gyarapszik, mindig egy marad. S végül azt írja: „Vegyetek erőt magatokon / És legelőször is / A legegyszerűbb dologhoz lássatok – / Adódjatok össze, / Hogy roppant módon felnövekedvén, / Az Istent is, aki végtelenség, / Valahogyan megközelítsétek.”

Aztán az is nyilvánvalóvá vált, hogy a szám önmagában semmit sem ér. Hússzal megyek – mondja valaki. S ki tudja, húsz kilométer tesz meg egy óra alatt, húsz kilót cipel magával, vagy húsz társával halad az úton?

Az egy lehet nyomasztóan kicsiny, ha a magányt jelenti, és lehet a teljesség jele is, ha a közösségre értjük. Ott volt mindenki, csak egyvalaki hiányzott – meséli az édesapa a családi találkozóóról. S az egy hiánya máris a teljesség hiányát jelenti. A középiskolai röplabdameccsre csak ötven jöttek el a csapatból, s nem állhattak ki az ellenféllel, mert a csapat hat főből áll, úgy lesz egy csapat. A jó pász-

tor is ezért hagyja ott a kilencvenkilencet a pusztában. Nem mintha jobban szeretné az egyet a soknál, hanem mert azzal az egytelennel lesz a száz juhból egy nyáj.

József Attila bölcsen írt a számokról. A célt is tisztán látja: „Az Istent is, aki végtelenség, / Valahogyan megközelítsétek.” Talán másképpen fogalmaznánk, hogy egyértelmű legyen: A végtelen Isten jelent meg Egyként közöttünk, és tette a lehetőleg valóságga: íme, Isten elért minket. Jézusban, Jézus által a benne hívők Eggyé váltak. Nem egy személy, hanem egy test, egy egyház, Krisztus egy teste.

Krisztus teste vagyunk. Egy test vele. A levélbeli ige – Ef 4,1–6 – fogalmazza meg a következő vasárnapokat is összefoglaló gondolatot: „...éljetez méltón ahhoz az elhíváshoz, amellyel elhívtatok...” Az egységre, a Jézussal és Jézusban megélt egységre hívtunk el. Így élhetjük meg azt a csodát, hogy egyszerű emberi beszédünk igehirdetése válik mások számára. Ezért kéri Jézus az Atyát: „...azokért is (könyörgök), akik az ő szavukra hisznek énbenem...” Mennyire fontosá válik minden emberi szó, minden megnyilvánulás – a templomi igehirdetés, ahogyan a gyerekeinkkel beszélgetünk, vagy a munkatársakkal folytatott társalgásunk hangneme és tartalma! Milyen

alázatot ébreszt a felismerés, hogy Jézus a mi szavainkon keresztül építi egyházát, teszi teljessé az egy testet!

Éljetez méltón elhívásotokhoz, a Jézustól kapott egységhez! „En azt a dicsőséget, amelyet nekem adtál, nekik adtam” – mondja Jézus. Mit jelent a dicsőség? Mit jelent az a dicsőség, amelyet Jézus kapott? Bizonyosan azt, hogy láthatóvá válik rajta, az Atya küldte. Talán a csodákra gondoljunk? Igen, a káni csoda után írja az evangélium: „...így jelentette ki dicsőségét...” Ám sokkal többször esik szó Jézus dicsőségéről szenvedésével kapcsolatban. Mert az Atya szeretete a kereszten vált számunkra láthatóvá.

Jézus nekünk, egyházának adta az Atyától kapott dicsőséget, hogy láthatóvá válhat rajtunk keresztül az Atya szeretete. Úgy, ahogyan Jézuson láthatóvá vált. Pál apostol is ezt írja: „...viseljétek el egymást szeretettel...” Erőt ad az ige arra, hogy mások tevédeit és hibáit elviseljük. Bölcsességet ad az ige, hogy mások bántásait, rágalmaikat elhordozzuk. Ahogy Jézus viselte ártatlanul az elene irányuló támadásokat. Akik egy test vagyunk benne és vele, vele együtt szenvedve tesszük láthatóvá az Atya szeretetét.

A dicsőségről a jövőre nézve is beszél Jézus. „...lássák az én dicsőségemet...” Jézussal való egységünk igaz reménységet ébreszt. Az örök élet re-

A VASÁRNAP IGÉJE

ménységét. A színről színre látás reménységét. A teljes megismerés reménységét. Ez nyilván azt is jelenti – amit tapasztalunk is –, hogy most sok-sok kérdésünk megválaszolatlan marad. Értetlenül állunk egy-egy történelmi előtt. A szenvedésben Jézusával egy egyház azonban reménységgel néz előre, mert hiszi, hogy egykor megláthatja az Atyát színről színre, megismerheti akaratát úgy, ahogy az megvalósult az egyház és az egyes emberek életében, és akkor, de csak akkor elfogynak kérdései is.

Ez a reménység az Atyánál értünk közbenjáró Jézushoz fűz bennünket. Ez a reménység az egyház közös reménysége. Ezért békélünk meg egymással, mielőtt az oltárhoz térdepelnénk, hogy Isten országát ízeleljük az úrvacsorában. Az egy reménység egy testté tesz.

Jézus az egy egyházba, a vele való közösségre hívott el. Így lett számunkra az egy fontossá, a legnagyobb. S törekszünk arra, hogy ezt az „egy”-séget, egy voltunkat megéljük, megőrizzük és betöltsük a Szentlélek ereje által.

■ BENCZE ANDRÁS

Imádkozunk! Áldott légy, Jézusunk, hogy szüntelenül fáradozol azért, hogy egyházad egy, hogy teljes legyen! Amen.

Kelj fel, kelj fel, fényes nap

CANTATE

► Mai énekünk története ismét sok érdekességet tartogat. Bár a *Kelj fel, kelj fel, fényes nap* (EÉ 265) strófái három különböző költeményből származnak, a sikeres válogatás eredményeképpen teljes gondolati egységet érzünk a versszakok között.

A Sonne der Gerechtigkeit (EG 263) hét versszakából énekeskönyvünk hat strófát közöl *Dóka Zoltán* fordításában.

Christian David (1691–1751), akit az 1. (és a kihagyott, eredetileg 6.) versszakot köszönhetjük, Morvaországban született; a pietizmus hatására evangélikus lett, és ébredési prédikátorként működött. 1722-ben ő vezette a Cseh Testvérek egyik menekültcsoportját Szászországba. *Zinzendorf* gróf mellett a Herrnhuti Testvérgyülekezet alapítója és egyik legeredetibb munkatársa; később misszionáriusként dolgozott többek között Grönlandon és Észak-Amerikában.

Christian Gottlob Barth (1799–1862) írta a 2., 4. és 5. versszakot. Először Württembergben volt lelkész, majd íróként tevékenykedett; a missziót ő is fontos feladatának tartotta. A Calwer Kiadó alapítója.

Johann Christian Nehring (1671–1736) a harmadik szövegíró: tőle származik a 3. és a 6. versszak. Orvostudományt és teológiát hallgatott; rektorként és lelkészként is tevékenykedett. Magas képzettsége lehetővé tette, hogy több tudományágban

is publikáljon. Barátságot ápolt *H. Francke* és *J. A. Freylinghausen* pietista költővel.

Az ének mai alakja – a különböző évszázadokból származó versszakok válogatása és a dallam hozzárendelése – *Otto Riethmüller* (1889–1938) lelkészről származik, aki a Hitvalló Egyház (Bekennende Kirche) tagja volt, és ifjúsági vezetőként is dolgozott. Tevékenysége nagy jelentőségű a latin himnuszok fordítása és a Cseh Testvérek énekeinek átdolgozása terén, valamint énekeskönyvek kiadójaként is. Énekünk az ő jóvoltából az *Ein neues Lied* című ifjúsági énekeskönyvben jelent meg 1932-ben.

Az eredetileg egy 15. századi kéziratban található dallam kezdetben világi dalhoz kapcsolódott (*Der reich Mann war geritten aus*); 1556-ban Nürnbergben jelent meg először nyomtatásban, egy népdalgyjűtemény részeként. Tíz évvel később a Cseh Testvérek a *Mensch, erhebe dein Herz zu Gott* énekszöveggel kapcsolták össze.

Az ének népszerűsége Rietmüller szerencsés dallamválasztásának köszönhető. A pregnáns, szinte indulószzerű ritmus és a hármashangzatra épülő, négy soros dúr dallam – a szövegből messzemenően következő – erőt sugároz.

A *Segíts, Urunk* záradék a dallam

miatt került a versszakok végére. Ezáltal az ének az ősi – *Kyrieleis* végződésű – leis-énekekkel tűnik rokonnak.

Végül a számos bibliai utalás közül a nyitóképet emeljük ki: „*De fölragyog majd az igazság napja számotokra, akik nevémet féltitek, és sugárai gyógyulást hoznak.*” (Mal 3,20)

■ ECSEDI ZSUZSA

A legnagyobb győzelem

Vannak nagy nevek, az emberiség tudatába bevésődött dátumok, nemzetek, országok számára fontos események, amelyek győzelmekhez kötődnek. Hatalmas teljesítményeket véghezvivő, kiváló emberek alakjai halmozódnak a világ emlékezetében, mert győzni tudtak. Seregeikkel, tudásukkal, kitartásukkal: azzal, amivel küzdeniük kellett. Városok, épületek, utcák névadói ők. Több diadalt nem várnak már tőlük, több érdemet nem kell szerezniük, hírnevük elég az emberléptékű örökkévalóságához.

De mi van a mindig visszatérő ellenséggel, a mindennapokban is támadó erővel? Ki fogja legyőzni az igazságot mindig ferdíteni akaró, öncélú demagógiát? Ki szorítja vissza az öntörvényűség rombolását? Ki fog megálljt parancsolni közösségek szétforgácsolásának, ellenségeskedésnek és elmagányosodásnak? Hol van az a nagyság, aki nem egyetlen történelmi helyzetben hozott jó döntése miatt nagy, hanem azért, mert mindig, minden helyzetben képes a jó oldalán harcolni a rászorulóért?

Nem történelmi hírességek pante-

onjában kell keresnünk a megfelelő személyt: nem ott fogjuk megtalálni. Egy názáreti ácsot kell keresnünk, aki Isten kifogyhatatlan szeretetének örök igazságát hirdette, aki tanítványi tekintetét önmagukról a másik tanítvány és a Mester felé fordította, aki egy új, világméretű közösséget teremtett, mert minden embert közössé tett abban, hogy mindenki egyforma szeretetet kapott tőle: az atyai házba való visszafogadás felülmúlhatatlan esélyét.

Ami a világot, ami az ősellenség cselvetését, ami az Istentől való elcsodálás örök emberi tragédiáját legyőzheti, az nem más, mint a belé vetett hit. Az a szüntelen reménység, hogy nincs az a sötétség, amelyet az ő világossága el ne tudna oszlatni. Az a bizonyosság, hogy a szétszéledő nyájtól legmesszebbre távolodott bárányt is képes megtalálni. Az a mindennap megtapasztalható csoda, hogy a világban mindig van valakinek bátorsága megszólaltatni az ő örömhíret.

A legnagyobb győzelem bennünk történik: mi, tévelygők, szüntelenül elesők Krisztus szeretetével, Krisztus erejével képesek vagyunk hazatalálni és otthon maradni. A történelem lapjain ezért nem fognak külön fejezetet nyitni nekünk, a nagy győztesek nevéhez képest nevünk semmit nem fog jelenteni. De világosságban, igazságban, a szeretet közösségében fogunk élni. Az a békesség lesz osztályrészünk, amely itt tanúságtétel teszi életünket, mert odaátról üzeni az örök teljesség ígérését.

■ ÖRDÖG ENDRE

Tanévnyitó a teológián

► Folytatás az 1. oldalról

A régi-új rektor nemcsak azért helyezte szónoklata középpontjába az igehirdetést, mert a gyakorlati képzésben idén homiletikai hangsúlyú év következik, hanem elsősorban azért, mert úgy véli, sokkal nagyobb súlya van ma az igehirdetésnek, mint amekkorát sok teológus és lelkész ad ennek a műfajnak. Felfogása szerint

Dr. Szabó Lajos, a régi-új rektor

a teológusképzés középpontjában is a szószéki szolgálata való felkészítésnek kell állnia.

Minden, a lelkészképzést szolgáló résztudomány (egyháztörténet, bibliamagyarázat, dogmatika és így tovább) igazi célja a felkészültebb, naprakészebb és hitelesebb igehirdetés – olyan prédikáció, amely nem marad fenn a szószéken, hanem „lejön” onnan, eljut a leghátsó padig is, és megéri a híveket.

Az ünnepség folytatásaként Szabó Lajos kézfogással köszöntötte az egyetem elsőéves hallgatóit, fogadalmételüket követően pedig – a hallgatói önkormányzat nevében – *Hulej Klaudia* szenior üdvözölte őket. (A 2010/2011-es tanévet egyébként százhatvanöt – közöttük a nappali és a levelező tagozaton összesen negyvenhat elsőéves – hallgatóval és tizenöt főállású oktatóval kezdi meg az intézmény. Az első ízben meghirdetett teológus mesterszakon ki-

lencen kezdik meg tanulmányait.) Az ünnepi ülésen köszöntötték a köztársasági ösztöndíjra érdemestített *Gyurkó Donát Sámuel*t, a Csonka Albert ösztöndíjjal jutalmazott *Kovács Viktort*, a Déli Egy-

házkerület ösztöndíjának nyerteseit, *Csizmadia Nórá*t és *Szell Évát* is, valamint az egyetem két új doktoranduszhallgatóját, *László Virgilt* és *Mézes Zsoltot* is.

■ V. J.

Elsőévesek 2010 szeptemberében

Nappali tagozat

- **Teológus-lelkész osztatlan mesterszak:** Barcsik Zoltán (Kecskemét), Baukó Julianna (Medgyesegyháza), Bérces Flóra (Budapest), Endreffy Máté (Békéscsaba), Fodor Dániel (Kiskunhalas), Hajdich Patrik (Budapest), Hegedüs Gábor (Kaposvár), Karádi Adél Ágnes (Kaposvár), Konyecsni Kata (Kondoros), Kormos Zsuzsanna (Várpalota), Kovács Barbara Luca (Budapest), Molnár Lilla (Bér), Németh Mihály (Csátság), Sánta József (Maglód), Szenté Áron Kont (Békéscsaba), Szlovák Katalin (Kiskőrös), Zahorecz Pál Márk (Kecskemét).
- **Katekéta-lelképészeti munkatárs alapszak:** Bartos Mónika (Egyházszervező), Bonnyai Anna Bianka (Békéscsaba), Csizmadia Nóra (Békéscsaba), Galambos Ádám (Győr), Horváth Zsuzsanna (Kópháza), Ondrik Erzsébet Zsuzsanna (Dunakeszi), Palocsán Gréta (Csömör), Szabó Anna (Budapest).
- **Kántor alapszak:** Arató János Lóránd (Arad), Dömök Krisztina (Hánta), Koplányi Márton (Balassagyarmat).
- **Hittanár-nevelő mesterszak:** Hulej Erzsébet Klaudia (Csengőd), Horváth Noémi (Nyíregyháza), Kopf András (Komlói), Kovácsné Tégen Sára (Aszód).

Levelező tagozat

- **Katekéta-lelképészeti munkatárs alapszak:** Blaubacher Mihály (Iklad), Györgyiné Resch Dorina (Sárvár), Pupos Csaba (Iklad), Sterczler Dóra (Pátka), Verdes Réka (Nyíregyháza).
- **Teológus mesterszak:** Bálint Gábor Balázs (Budapest), Fábry Szabolcs János (Nagyvázsony), Károlyfalvi Zsolt Elemér (Orosháza), Kósa Balázs (Budapest), Lakatos Márk (Zalaegerszeg), dr. Schneller István Mihály (Budapest), Szűcs Kinga Beatrix (Szentendre), dr. Tonhaizer Tibor (Debrecen), Verebics Éva Petra (Budapest).

Elsőéves doktoranduszok: László Virgil, Mézes Zsolt

Hatodévesek és mentorok névsora a 2010/2011-es tanévben

Adámi Mária – Szemerei János (Kaposvár)
 Bolba Márta – Bence Imre (Budavár)
 Csadó Balázs – Lindákné János Zsuzsa (Hévízgyörk)
 Domokos Tibor – Szabó Szilárd (Dombóvár–Kaposzsekcso–Csikóstóttós)
 Horváth-Hegy Áron – Dr. Blázy Árpád (Kelenföld)
 Koltai Zsuzsa – Kézdy Péter (Piliscsaba)
 Kovács Viktor – Győri Péter Benjámin (Szolnok)
 Laszli Beáta – Gyarmati István (Sárvár)
 Lázárné Tóth Szilvia – Pángyánszky Ágnes és Krámer György (Pilis)
 Pablényi Edina – Szabó András (Vanyarc)

A tanévnyitó istentiszteleten kívül más alkalmak is hozzájárultak az Evangélikus Hittudományi Egyetemen (EHE) ahhoz, hogy a közös munka megkezdéséhez ne csupán a külső, de a belső, lelki feltételek is adottak legyenek.

Az újonnan felvett hallgatók már szeptember elején összegyülekeztek a piliscsabai Béthel Evangélikus Missziói Otthonban, hogy néhány napot együtt töltve, kötetlen formában ismerkedjenek egymással, sőt elmélyültebben saját magukkal is, a hét végeztével pedig már mint jól összehozott közösség testesítsék meg az első évfolyamot.

A hónap közepén az egyetem oktatói is együtt töltötték egy délelőt, hogy közös munka-évkezdő értekezleten beszéljék meg az idején rájuk váró, közösen megoldandó feladatokat, kicsit bepillantásnak a többi tanszék munkájába, halljanak egymás terveiről, céljairól. A megbeszélést közös ebéd zárta.

A tanévnyitó ünnepi istentiszteletet követő hétfőn újra a piliscsabai otthont vette birtokba immár az egyetem teljes köre. Hallgatók és oktatók együtt vonultak félre, hogy a „munkazaj” kitörése előtt elcsendesedve találják meg azt az alapot, amely Jézus Krisztus összetartó erejében mutatkozhat csak meg az egyetemi tanulmányok során is.

A csendesnap első állomása – a hagyományokhoz híven – az új hallgatókat állította „próba” elé egy játékos akadályverseny, a másodévesek által szervezett úgynevezett *Bagolytúra* alkalmával. E vidám kezdet már megteremtette a jó hangulatot a délutáni komolyabb programoknak is.

Sósuti Zoltán református lelkész buzdító evangélizációja, *dr. Fabiny Tamás* püspök vetítéssel illusztrált előadása a Lutheránus Világszövetség munkájáról, valamint az előző évben ösztöndíjas tanulmányi úton részt vett hallgatók élménybeszámolója (*képünkön*) mind hozzájárultak ahhoz, hogy együtt gondolkodhassanak és beszélgethessenek a közös munkára készülők. A nap végén az *Olgay Hangok* nevű családi együttes hangulatos koncertje és az elsőévesek óriási sikert arató, vidám bemutatkozó műsora tartalmas befejezése volt a programoknak.

Másnap reggel egy meditációs ösvényt végigjárva készülhettek fel a csendesnap résztvevői a piliscsabai gyülekezettel közösen átélt, *dr. Varga Gyöngyi* docens és *Zsíros András* egyetemi lelkész szolgálatával megtartott, egyedi liturgiájú úrvacsorás istentiszteletre, amelyben igazi, útra indító táplálékot kaphattak az új tanév előtt állók. Az igehirdetés dialóguspredikáció formájában megszólaló vezérfonalát 1Kir 19,3–8 alapján az a gondolat adta, hogy amiként Illés az angyal által adott edel erejével tette meg a rá váró negyvennapos utat, úgy tesszük meg valamennyien a ránk váró egész tanévnyi utat a Krisztus által adott lelki edel erejével.

Így már semmi sem hiányzott ahhoz, hogy a másnap délelőtti, általános tájékoztató fórummal – amelyen minden tanszékvezető ismertette éves terveit a hallgatókkal – teljes gőzzel kezdetét vehesse az EHE 2010/2011-es tanévének őszi szemesztere.

■ Zs. A.

FOTÓK: ZSÍROS ANDRÁS

6:0

ÉGTÁJOLÓ

„A 6 : 0-s hazai sikerrel végződött rangadó második félideje a szurkolók által használt petárdák és más pirotechnikai eszközök miatt késve kezdődhetett csak meg, majd később a játékvezetőnek meg is kellett szakítania a játékot, mert a vendég drukerek beszakították a menekülőkaput, és megkíséreltek a pályára behatolni. A mérkőzés kapcsán a rendőrség 14 személyt állított elő, egy drukert életveszélyes sérülésekkel szállítottak kórházba” – olvashattuk a tudósítást egy internetes portálon a legutóbbi UTE–FTC labdarúgó-mérkőzés kapcsán.

Brutális agresszió képei, kárfelmérés, fegyelmi bizottsági ülés, tárgyalások – mozaiképek váltják egymást, de a szörnyű valóság az, hogy ehhez hasonló atrocitások nem először és nem utoljára történnek a sport világában.

Személy szerint nem vagyok nagy focirajongó, nem követem szüntelen lobbogó lelkesedéssel a hazai csapatok mérkőzéseit, de szeretem a játékot magát, és hiányzik az a tudat, az a tapasztalati valóság, hogy nyugodtan és biztonságosan részt lehet venni családostul egy futballmérkőzésen – hiszen szurkolóként mindannyian a játék örömeért vagyunk jelen, nem pedig agresszióknak kiélésért.

„Az MLSZ számára kiemelt cél, hogy száműzze az erőszakot a labdarúgásból, a pályák környékéről és a látókról, s minden agresszív megnyilvánulást maradéktalanul elítél” – nagyon is helyes ez, de tegyük fel a kérdést: hogyan lett ennyire uralkodóvá az erőszak ott, ahol igazából semmi keresnivalója sincsen? És hogyan vagyunk képesek ezzel együtt élni?

A hellén kultúrában, illetve általában az ókori civilizációkban ünnep volt a sport, ünnep, amikor letettek minden fegyvert még a háborús időkben is. Ünnep volt, melyet az istenek tiszteletére rendeztek, s mely mindennél jobban erősítette az összetartozás tudatát.

Hol van ma a sport ünnepi jellege? Valahol elvesztettük útközben. Manapság nem a sporttevékenységekben megnyilvánuló erények állnak a reflektorfényben, nem az általuk megrajzolt életmodellek tündökölnek az újságok címlapjain. Ma a sport nem az összetartozás, az öröm, a testlélek harmóniájának és épülésének szép ünnepe, hanem valami teljesen más!

Nézzük csak meg látó szemmel, milyen példák állnak előttünk. A világ azt diktálja, hogy a sportágak élvonalai behódoljanak a pénz hatalmának. Nem a testi-szellemi erények je-

lentenek értéket, hanem a pénz, a hatalom, az a státus, amely a sporttal jár – következképpen az ennek megfelelő allűrök kívánatosak és követendők a ma embere számára.

Az értékek felmutatásának hiánya fonák értékítéletű embert, triviális gondolkodást és magatartást szül, mert egzisztenciális küzdelmeink miatt örökre elérhetetlen marad az a kép, melyet hamis példaképeink értéként mutatnak be. Nem csoda hát, hogy a valódi értékek hiányától szenvedő ember attitűdje egy sláger négy sorával jellemezhető a legteljesebben: „A munkának vége, kijössz a gyárból, / Egy vodkától erős vagy és bátor. / Egy részeg fazon a kezed után nyúl, / Nem tudod, miért, de jól belerúgsz.”

Az önmagunkba és a világba való belefáradás eredményeképpen kialakult mentalitás – „a kocsmában, ott van a nagy élet, tombolnak az agyak, élesek a kések” – radikális megváltoztatása kétségkívül a mi keresztényi kö-

telességünk. A nézőtér nem válhat küzdőtérre, a harcot nem a pályán kívül kell megvívni, s főleg nem az etikai vonatkozású törvények betartása nélkül. Fel kell mutatunk a világnak, hogy nem ököllel, késsel és botokkal kell legyőzni a másikat, hanem abban kell legyőznünk egymást, hogyan legyünk jobbak.

Itt áll előttünk egy égbekiáltó, sürgős beavatkozást igénylő társadalmi probléma, mely attitűd- és mentalitásváltást követel, hisz két szurkolótábor örjögéseit nézve azt látjuk, hogy nincs hely az elborult agyakban. Nincs helye Krisztusnak, hogy ránk köszönjön: „Békesség néktek!” S ilyenkor belénk hasít a felismerés, mennyire időszerű az idej Szélerőza találkozó „Középkedés Veled” jelmondata.

Középkedés Veled! Nincs alkalmasabb idő a csapatépítésre, az összetartozás tudatának az erősítésére, a tolerancia, a szolidaritás, a segítőkészség, a felebaráti szeretet és mindenekelőtt a hit középpontba állítására.

Milyen megnyugtató érzés, hogy létezik egy együtt edző, közös trénerrel rendelkező nagy csapat, mely nem a közfelfogás szerint elvártaknak, hanem egyedül a középben álló Edzőnek akar megfelelni! Mert csa-

patjátékában nem az ököl ereje biztosítja az igazságot, hisz más az indok, és más a cél: egymás építése, felkarolása, a közösség felemelő élményének a megélése.

Ha a Szélerőzából más nem marad is, csupán egy inspiráció, egy lélekhez szóló nemes gondolat, melyet megismer a világ, akkor már megnyertük a meccset. Ideje lenne megtapasztalni, milyen jó, mikor emberek békésen tudnak együtt lenni, örülni és ünnepelni. Akkor talán szombat délután ott ülhetnénk családjainkkal, kisgyermekünkkel a tribünön, és ott ülne mellettünk a „zöld-fehér” vagy „lila-fehér” is, és nem történe más, csak nagyokat nevetnénk egymáson a játék önfelédlt örömeiben.

Segítsünk a világnak ezt a „banális” dolgot megtanulni!

Adorjani Dezső Zoltán püspök Erdélyi Egyházkerület

„Ami az élet végén fontos...”

II. nemzetközi hospice-kongresszus Mályiban

▶ **Protestáns összefogásnak lehetnek tanúi mindazok, akik részt vettek Mályiban a bajor evangélikus diakónia anyagi támogatásával megvalósult második nemzetközi hospice-kongresszuson. A Tiszáninnyi Református Egyházkerület *Mécses Továbbképző és Szabadidőközpontjában* szeptember 14–15-én tartott tanácskozáson csaknem száz – diakóniában tevékenykedő – református és evangélikus szakember vett részt. A megjelentek színvonalas előadásokon keresztül mélyíthették tudásukat, a műhelymunkák során pedig sokrétű tapasztalatcserére is módjuk nyílt. A konferencia résztvevői – *Frank Kittelberger* német evangélikus lelkész, *pasztorálpszichológus, szupervizor és Tóth János református lelkész, szupervizor ösztönzésére – egyúttal arra is „szövetkeztek”, hogy a hospice-szemléletet igyekezzen hatékonyabban érvényesíteni a magyar egyházi idősellátásban.***

„Áldás, békesség!” – hangzott a köszöntés e sorok írója felé, aki valóban úgy érezte, áldás és békesség vette körül, mielőtt megérkezett a Miskolc szomszédságában lévő Borsod-Abaúj-Zemplén megyei településre, és belépett a Tiszáninnyi Református Egyházkerület által fenntartott és a Kör Közös Jövőkért Alapítvány által üzemeltetett épületbe.

Az „Ami az élet végén fontos...” – *Hogyan gondolhatjuk, kísérhetjük az időseket „az élet végén”* című nemzetközi hospice-kongresszust első ízben Beregfürdőn rendezték meg 2009. október 19. és 20. között, és a nagy érdeklődésre, illetve „sikerre” való tekintettel döntöttek folytatása mellett.

Amíg a múlt évben a tanácskozás református körben zajlott, addig ebben az esztendőben már evangélikusokat is invitáltak a rendezvényre. Mi több, a Károli Gáspár Református Egyetem Gyökössi Endre Lelkigondozói és Szupervizori Intézete és a Magyarországi Református Egyház Szeretetszolgálati Irodáján belül működő Református Diakóniai Felnevelési Intézmény idén a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) Diakóniai Osztályát a szervezésbe is bevonta. (Így a „meghívók” nevében a Gyökössi-intézet intézetvezető lelkésze, *Tóth János*, a református szeretetszolgálat irodavezetője, *Czibere Károly*, illetve *Greger-Labossa György* szombathelyi lelkész, johannita lovag, az MEE Diakóniai Bizottságának elnöke köszöntötte a jelenlévőket.)

Egyházi szervezésű alkalomról lévén szó nem meglepő, hogy mindkét nap igei elmélkedéssel indult. Kedden

reggel *Csomós József* tiszáninnyi református püspök, szerdán *Ittész János* evangélikus elnök-püspök tartott áhítatot, Mt 28,18.20, valamint Jn 11,17–27 alapján.

Az előadások sorát *dr. Muszbek Katalin*, a *Magyar Hospice Alapítvány* igazgatója nyitotta, bemutatva a gyó-

adataiból az is kitűnik, hogy például a kórházi szakmelyezet több mint 52 százaléka – mivel „nem tud mit kezdeni velük” – kerüli a haldoklókat... (A 4600 órás ápolói képzésből 33 órában, a 7000 órás orvosképzésből pedig mindössze 34 órában foglalkoznak a halál és a haldoklás témájával.)

gyíthatatlan – elsősorban daganatos – betegek testi és lelki szenvedéseinek enyhítésével foglalkozó, a haldokló emberi méltóságának megőrzését haláluk pillanatáig szem előtt tartó szervezetet. Döbbenetes volt hallani tőle arról a felmérésről, amelynek

A meghívott külföldi előadó, *Frank Kittelberger* német evangélikus lelkész, pasztorálpszichológus, szupervizor azonban „nem kerülgette a forró kását”. Két előadásában – *Mit tehetünk a haldoklóért az idősek otthonában – Palliatív ellátás beépíté-*

se az idősellátásba, illetve Etikai döntések az élet végén az idősek otthonában címmel – is szólta a szépkorúak és az életüktől búcsúzóik körüli teendőkről. Vélhetően azért is, mert tény, hogy egyre többen, egyre idősebben és egyre betegbben kerülnek be és halnak meg állami vagy egyházi idősothonokba(n). „Kötelességünk a hozzánk kerülők minden szükségletére – testi, lelki, spirituális –, a teljes emberre tekintettel lenni” – hangoztatta az előadó.

Ugyancsak életből vett példákkal készítette fel a résztvevőket az öregesre, a betegesre és a halálra a többi előadó. Így például az egyre többeket érintő demenciáról szóló *Besztercey András*, a fővárosi *Schweitzer Albert Református Szeretetotthon* intézményvezetője. *Buda Annamária*, az MEE Diakóniai Osztályának vezetője *Elköszönés az élettől Magyarországon* címmel, *Ribár János* orosházi evangélikus esperes-lelkész pedig a *Minden végben kezdet rejtezik – spirituális távlatok a végeken* témával tartott referátumot.

A krónikás mélyen igazat adott annak a felszólalónak, aki szerint a halált, illetve a haldoklást tabutémaként kezeljük sokszor még az egyházban is, holott Krisztus követőiként különösen is felelősek vagyunk a földi vándorútjuk végéhez közelítőikért. A református–evangélikus összefogás révén mostantól talán sikerül jelentősebb előrelépéseket tenni a hospice-szemléletet tükröző egyházi idősgondozás érdekében...

■ GAZDAG ZSUSZANNA

Találkozás Frank Kittelbergerrel

▶ **„Hosszú időn keresztül egyre csak azt hajtogattam minden fórumon: a pasztorálpszichológia (a pszichológia azon részterülete, amely a lelkipásztori munkához segítséget adó ismereteket és módszereket tartalmazza – a szerk.), az idősellátás és a hospice, azaz a gyógyíthatatlan betegek testi és lelki támogatása összetartozik!” – győzködött engem is lelkesen a második nemzetközi hospice-kongresszus egyik kávészünetében *Frank Kittelberger* német evangélikus lelkész, pasztorálpszichológus, szupervizor.**

nak a tagjai ültek le most egymással abból a célból, hogy saját ötleteiket közzétéve „becsempésszék” az úgynevezett hospice-szemléletet az idősgondozásba. Ezeknek az intézményeknek a munkatársai a jövőben még négyszer találkoznak majd, hogy megosszák egymással a tapasztalataikat.

FOTO: GAZDAG ZSUSZANNA

– Egyfajta – még tágabb értelemben vett – „hídépítés” volt a célja ennek a tanácskozásnak is: a bajor evangélikus diakónia anyagi támogatásával műhelymunka keretében elősegíteni a magyar református és az evangélikus szeretetszolgálat intézményei közötti szakmai összefogást. Ezt egyesek „lehetetlennek” tartották, de én szeretem a kihívásokat... (nevet)

– *Miért épp hazánkat választotta a tapasztalatátadásra?*

– 2000-től kezdődően Németországban öt magyar református lelkész képeztünk szupervizorrá, velük és általuk alakult meg 2005-ben a kecskeméti Gyökössi Endre Lelkigondozói és Szupervizori Intézet, amelynek a munkáját tanácsadóként segítem, ezért sokat járok Magyarországra.

– *Pontosan mi és hogyan is történt itt most Mályiban, a Mécses-központban?*

– A református szeretetszolgálatot, illetve az evangélikus diakóniai osztályt korábban arra kértük, értesítsék intézményeiket erről a lehetőségről. Intézményenként két embert küldhettek erre a kétnapos konferenciára. Az így összegyűlt csapat-

Mi csak tájékoztatjuk a magyar kollégákat a magunk felismeréseiről, mert a német tapasztalatok itt nem biztos, hogy „működnek”. Hiszen lehet, hogy önöknél mások a kérdések és a problémák, és ami nálunk bevált, azt esetleg Magyarországon nem lehet alkalmazni.

– *Am a cél, úgy látom, mégis ugyanaz Magyarországon, mint ami Németországban volt: a közeledés és a hídépítés a diakónia területén.*

– Valóban, mert a két felekezet együtt, összefogva sokkal több mindent érhet el.

– *Sajnos, kevés evangélikust láttam... Részünkről esetleg kisebb lett volna az érdeklődés?*

– Nem, nem hiszem, inkább talán a kommunikációval lehetett gond...

– *De ebben az esetben ugye nem igaz a mondás: aki kimaradt, lemaradt...?*

– Nem, egy év múlva, egy második „etapban” újabb evangélikus szeretetotthonok foghatnak össze az ellátottak érdekében.

■ G. Zs.

Beszélgés a tanatológiáról

▶ **Mialatt társalogtunk, nagy utat tettem meg, kettős értelemben is. Egyfelől a Mályiban rendezett második nemzetközi hospice-kongresszus után utaztam a Viharsarokba, másrészt ezenkívül lehetőségem adódott arra, hogy bepillantást nyerjek egy olyan embernek a sorsába, aki élete egy részét a halálkutatásnak szentelte. Beszélgetőpartneremtől és alkalmi sofőrömtől, *Ribár János* esperes-lelkéssztől elsőként azt kérdeztem, hogy egykor miért épp a halál és az elmúlás felé fordult a figyelme.**

– Még fiatal lelkész koromban Cegléden egy nap egy fiatalasszony keresett meg: „Lelkész úr, jöjjön gyorsan, mert az édesanyám nem tud meghalni!” – mondta –, én pedig a kezdők zavarával és idegességével küzdve azonnal indultam. Megérkezve hozzá ösztönösen megfogtam a haldokló kezét, éneket dúdoltam, imádkoztam, és megáldottam őt. A lánya másnap jött el ismét, hogy elmondja, a mamája elhunyt. Ekkor tudtam meg azt is, hogy hívó katolikus körzeti orvosuk biztatására fordult a lelkészhez. Az orvos azt mondta, hogy a mama azért nem tud elmenni, mert valami még itt tartja, és ezt a valamit „csak egy pap tudja eloldozni...”

– *És ezután ásta bele magát a szakirodalomba?*

– Oly módon, hogy elolvastam, akkor még németül, *Raymond A. Moody* később híressé vált könyvét – *Élet az élet után* a címe –, aztán rendszeresen eszmét cseréltünk *Szathmáry Sándor* református lelkésszel, akit ugyancsak foglalkoztatott ez a téma. Majd újabb és újabb könyveket vettem kézbe, amelyek erről szólnak, például *Elisabeth-Kübler Ross, Polcz Elaine* műveit. Úgy is tovább mélyítettem a tudásomat, hogy mentálhi-

giénés képzésen vettem részt *dr. Tomcsányi Teodóra* pszichoterapeutánál, és idővel egyre több cikket írtam a gyászról és a halálról. Például a *Jelenits István* és *Tomcsányi Teodóra* szerkesztésében 1990-ben megjelent kötetben olvasható írásom a gyászról, *Yorick Spiegel* nyomán. Részt vehettem előadóként az első hazai tanatológiai konferencián Szegeden.

– *Jól tudom, hogy külföldön is bővíttette ismereteit?*

– A bajorországi Erlangenben töltöttem egy nyári szemesztert 1990-ben *Manfred Seitz* professzor szárnyai alatt. Itt az úgynevezett klinikai pasztorális tréninget gyakoroltunk.

– *És egyre többen figyeltek Önre, hiszen ekkorra már „nevet szerzett” ezen a szakterületen...*

– Az idő múlásával valóban egyre többen kerestek meg. Főleg világiak. Így például – még az említett ösztöndíjat megelőzően – az 1970-es évek végén a Kossuth rádió munkatársa arra kért, hogy a nyilvánosság előtt beszéljünk a halálról. A Magyar Televízióban készült a *Memento mori (Emlékezz a halálra!)* című vitaműsor – az 1980-as évek elején ment adásba –, én a második és a negyedik részében szerepelhettem. Szegeden pedig a telefonos lelkigondozók képzése kapcsán adtam elő.

– *Tehát a tapasztalata és gyakorlati általt tanatológussá, vagyis a halállal, haldoklással és gyásszal foglalkozó szakemberré akkor, amikor még nem is létezett ilyen tanszék. Értelmezhető hát, hogy épp Önt kérték fel egy hospice – azaz a súlyos betegségeik végstadiumában levő, elsősorban daganatos betegek humánus, összetett ellátásával foglalkozó – konferencián arra, hogy tartson előadást. Kérem, összegezze olvasóinknak néhány mondatban a Minden végben kezdet rejtezik – spirituális távlatok a végeken címmel elhangzottakat!*

– Az előadás bevezetésében beszéltem arról, hogy négyféle fájdalom

létezik: fizikai, lelki, szociális és spirituális. Emberi eszközökkel mind egyik enyhíthető – az utolsót kivéve! Ezt csupán Isten és az átélt hit csillapíthatja, vagyis a spirituális távlat.

– *Mert nem igaz az, hogy a halál után nincs semmi. Nekünk nagyon fontos Isten igéje. Felvázoltam a Szentírás négy rétegét: az első, amikor az egyén még a közösségben oldódik fel, és léte csak a közösség által van, ezt jelzi a „meghalt, betelvé az étellel” (1Móz 25,8) békés kifejezés. A második réteg az egyén eman-*

FOTO: GAZDAG ZSUSZANNA

cipációja. A tudatos szembesülés borzalommal és kétségbeeséssel tölti el az embert, a halál a „borzalmak királya” (Jób 18,14). A harmadik, tudatos teológiai réteg az a belátás, hogy Isten mindenütt jelenvaló, a *Seolban* is, Isten léte tart meg minket a halálban is (Zsolt 139,8). A negyedik rész a legfontosabb. Megszólal Isten Krisztusban, megszólal a kinyilatkoztatás: az „én vagyok” igék utalnak erre. Az előadást *János evangéliumának* 14. fejezetéből való igék idézésével fejeztem be, amelyekben Krisztus mondja, hogy helyet készít az övének a keresztthalála által.

– *Ó a mi reményiségünk, benne bizakodhatunk mi magunk, és ezt a meggyőződést adhatjuk át – és kell is, hogy átadjuk – a haldoklóknak. Ez a spirituális távlat.*

■ GAZSU

„Van gyógyulás, van örök élet”

Beszélgetés dr. Drenyovszky Irén főorvossal, a Keresztény Orvosok Magyarországi Társaságának tiszteletbeli elnökével

► **Dr. Drenyovszky Irén főorvost bizonyára nem kell bemutatni az Evangélikus Élet olvasóinak. Számos alkalommal találkoztunk vele – és férjével, dr. Győri Józseffel –, illetve a Keresztény Orvosok Magyarországi Társaságának (KOMT) munkájával, megszólalásaival. A főorvos asszony missziói alkalmak, konferenciák előadója. Bizonyoságtevő élete újra és újra arra sarkallja egyházunk médiamunkásait, hogy „receptet” kérjenek tőle a teljes, egészséges, boldog élethez. Mostani találkozásunknak ezenkívül volt még egy apropója...**

– A KOMT augusztus 27–29. között Gödöllőn rendezett tizenegyedik országos konferenciájának címét – Istennek elkötelezve, egymást segítő közösségben a betegekért – ízelgetem. Azt érzem: mindent összefoglal ez a cím, ami a keresztény orvosokat jellemzi. Isten nevével kezdődik, egymás segítségével folytatódik, és kifejezi, hogy a tagok célja a szenvedő, beteg ember gyógyítása.

– Örülök, hogy megoszthatok valamit azokból az ajándékmorzskákból, amikkel hazajöttünk Gödöllőről, a Szent István Egyetemről. Az idézett mottó az előkészületek során fogalmaztuk így meg. Réthelyi Miklós professzor úr – azóta miniszter – volt a konferencia főszervezője. Ez a mondat valóban summázza a keresztény orvostársaság feladatait, céljait, értelmét.

A tanácskozáson az áhitatok, előadások, kiscsoportos beszélgetések egy-egy témakört jártak körül. Az első áhitat témája Lukács evangéliumából az a történet volt, amelyben a bérnát négy barátja a tetőt megbontva ereszti le Jézus elé. Ekkor valami különös történik. Megdöbbenésükre Jézus nem a testi gyógyítást végzi el, hanem azt mondja: „Ember, megbocsáttattak a te bűneid.” Ebből indultunk ki: az egészség, az ember élete és örök élete ettől függ. Erre van szükség azoknak, akik a betegeken segíteni akarnak, és minden betegnek is erre van szüksége, mert így lesz testi, lelki, szellemi gyógyulás: ha a mi Urunk Jézus érdeméért Isten megbocsátja a bűneinket.

Kellermayer Miklós professzor utolsóként elhangzott előadásában is erről volt szó: az egyes ember életének a megoldása, és a világmindenség megoldása is az, ha Jézushoz jutunk, személyesen. Ő az egyedüli gyógyító.

– Egy-egy konferenciának, illetve magának a társaságnak a célja a szakmai továbbképzés vagy a hitmélvítés?

– Természetesen mind a kettő. Ahogyan elnökünk, dr. Ferencz Péter, a kisbéri kórház igazgatója mondta, Jézus Krisztus visszajövetelét várjuk. Ő azt ígérte, hogy visszajön. Mind az egyén, mind a társadalom napról napra közelebb van ehhez az eseményhez, amikor majd számot kell adnunk. Nagyon fontos, hogy összefogjunk, mi, akiknek benne van a reménységünk, akár melyik felekezethez tartozunk is. A különböző keresztény orvoscsoportok – több ilyen is van – egy közös célt szolgálnak Jézus Krisztusban. Együtt tudunk működni abban, hogy az emberekhez eljussunk az örömhír: van gyógyulás, van örök élet.

– Hivatástudata minden orvosnak van, és valamennyien hippokratészi esküt tesznek. A keresztény orvos azonban, ha szabad így mondani, ennél „többet” vállal. Miben más a keresztény szellemiségben végzett orvosi munka? Hogyan tudja hirdetni a keresztény orvos betegének és orvostársainak az evangéliumot?

– A keresztény orvosnak az a nagy lehetősége, hogy személyesen megismeri azt az Istent, aki teremtett minket, és aki elküldte egyszülött Fiát, akinek a véérért tisztának fogad el minket, és meghív az örök életre. Ha mi az Istennel való kapcsolatot ápol-

ni tudjuk, és úgy tekintünk minden ránk bízottra, hogy ők is ilyen örök életre meghívott emberek, akiknek Isten a javát, testi-lelki-szemleli egészségét akarja, akiket a maga ha-

sonlatosságára, a vele való személyes kapcsolatra teremtett, akkor ezt a nagyon nehéz egészségügyi szolgálatot az ő segítségével tudjuk végezni.

Az orvostudomány rohamléptekben fejlődik. De nincs a földnek egy zuga sem, ahol elég lenne az egészségügyre fordított anyagi és humán erőforrás. Hogy az adott körülmények között az embernek legyen kintartása, leleményessége, hogy a tudásában fejlődjön, ehhez óriási segítség, hogy kapcsolatban van az élő Isten-

nel. Hogy Jézusban bocsánatot nyer arra, ami hiányosság az életében, vagy amit rosszul tett. Meggyőződés, hogy másként nem is lehetne végezni ezt a szolgálatot.

Az etikai kérdések mindig összefüggnek az étellel. Ha egy halálos betegségnek az ember tudja az ellenszerét, de titokban tartja, akkor vétkezik. A keresztény orvos tudja az Istentől való elszakadottság ellenszerét és a megoldást is – ha ezt nem mondja el, mulaszt. A konferenciákon arról is beszélünk, hogy miként lehet előkészíteni az evangélium útját a betegek felé. Nem lerohanjuk őket, hanem igyekszünk megtalálni a megfelelő szót számukra, hogy eljussunk hozzájuk az élet ígéje.

– Külföldön is vannak hasonló keresztény orvosszervezetek?

– Igen, világszerte összefognak a Krisztusban hívő orvosok. Minden földrészen vannak ilyen egyesületek. Rendszeresen találkozunk világgűléseken vagy regionális konferenciákon. Érdekes és hasznos, hogy olyan országok, ahol sokkal előtűnk járnak, előre tudják jelezni, milyen veszélyekre számíthatunk, és természetesen segítséget is adnak a küzdelemhez. Nem is szólva arról, hogy tudunk egymásért imádkozni! Több országban nem tabutéma, hogy a beteg és az orvos keresztény-e. Jó, ha szabad erről nyíltan beszélni!

– Hány tagot számlál a KOMT, és ki lehet a tagja?

– A statisztikák szerint az egészségügyben dolgozók harminc százaléka hívő ember. A társaságban több százan vagyunk, közhasznú egyesületként működünk 1989 februárjától. Minden felekezettől azokat az orvosokat és egészségügyi dolgozókat hívtuk meg az egyesületbe, akik Jézus Krisztusban mint személyes Megváltójukban hisznek, és az ő segítségével szeretnének szolgálni az emberek egészségéért. Több városban havonta, de Gyulán például hetente van találkozó.

Nemcsak orvosok, fogorvosok, gyógyszerészek előtt áll nyitva az egyesületünk, hanem bárkit várunk, aki keresztény elkötelezettséggel dolgozik az egészségügyben. Sőt azokat is, akik erre a pályára készülnek. Nagyon fontos, hogy a különböző nemzedékek, idősebbek és fiatalok összetartsanak, egymást kölcsönösen segítsék.

– A keresztény orvosok rendszere-

sen megszólalnak az olyan jelenségekkel kapcsolatban, mint az abortusz, a homoszexualitás vagy más bibliaellenes tendenciák. Szélid, csendes, de határozott hangjuknak milyen a fogadtatása?

– Ez is feladatunk. Amikor egyesületté alakultunk, ez volt az egyik fontos szempontunk, hogy amit mi, keresztények a Szentírás alapján, ragaszkodva az Apostoli hitvalláshoz, igaznak tapasztalunk és hiszünk, annak a társadalom érdekében hangot adjunk. És mivel több százan vagyunk, sőt beletartozunk egy nemzetközi társaságba – van ország, ahol tizenötezer keresztény orvost számlálnak! –, egymás tapasztalatait segítségül hívva fogalmazzuk meg a véleményünket a törvényalkotók és a szakmában dolgozók számára.

Egy példa: Magyarországon ma minden kórház szülészeti osztályának kötelező elvégeznie az abortuszt, csak azok az egészségügyiek a kivételek, akik lelkiismereti okból – írásos kérelemre – az ebben való részvételt nem vállalják. De vajon ez milyen következménnyel jár rájuk nézve? Volt olyan eset, hogy levéllel és videokazettával – *Néma síkoly* a film címe – kerestük meg a parlamenti képviselőket a társaság véleményével. Volt, amikor időszakosan elhárultak veszélyes tendenciák. A jövőre nézve reménységünk az, hogy lesznek kórházak, ahol a szülészeten csak az életet segítik, a kioltást nem. Aki a természeti törvényeket megszegi, az a rossz következmények lavináját indítja el.

– *Olvastam egy tagjok írását a Tál és Kendő című folyóiratban arról, miért jár szívesen Önök közé. Idézek belőle: „A KOMT tagjai kiegyensúlyozott emberek, látszik rajtuk, hogy nemcsak kaptak a Szentlélektől, de azt vissza is tudják sugározni egymásra. Nem téma, hogyan gazdagodhat meg az orvos. Ilyen típusú orvosra, mint Ti, magam is szívesebben bízom magam.”*

– A teremtett világ sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését. Minden területen, a gyógyítók, pedagógusok körében vagy bárhol. Az orvosok olyan helyzetben találkoznak az emberekkel, amikor a betegek tekintete – vízszintes helyzetben lévén – fölfelé irányul. Ilyenkor állítólag hétézer fogékonyabbak a transzcendens dolgokra, tehát az istenkeresésre is. Ezt a helyzetet mi, keresztény orvosok felhasználhatjuk arra, hogy odavezessük őket az igazi Gyógyítóhoz, akinek mi csak megbízott kezelői vagyunk. Tőle a betegek testi-lelki gyógyulást kaphatnak.

■ KŐHÁTI DÓRA

Minőségbiztosítás az idősellátásban

Kaposszekcsői konferencia a diakóniában dolgozóknak

► Az idősellátás területén dolgozók tartottak szakmai konferenciát szeptember 14-én Kaposszekcsőn, az Evangélikus Diakóniai Otthonban. A rendezvényen egyházi és önkormányzati intézmények egyaránt képviseltették magukat. A szervezők célja nem titkoltnak az volt, hogy az intézményvezetők megismerjék egymás szakmai munkáját, mód nyíljon a kölcsönös tapasztalatcserére és a személyes kapcsolatfelvételre.

A program Szabó Szilárd otthonlélkész köszöntőjével, majd áhítattal kezdődött.

Az egyház diakóniai szolgálatáról

Ittzés János, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke beszélt, hangsúlyozva: „a keresztény ember adósnak születik”, így felelő-

sek vagyunk embertársainkért. Beszélő elkötelezettség szükséges ahhoz, hogy igazán tiszta szívből, szeretettel tudjuk elhordozni egymás terhet.

A délelőtti folyamán a résztvevők a minőségirányítási rendszerek működéséről hallhattak a téma szakértőitől. Dr. Halászné Kasziba Valéria a Szociális Innováció Alapítvány által kidolgozott minőségbiztosítási rendszert, a SZIA-minőségmodellt ismertette. Az előadó aktívan részt vett a konfe-

renciának otthont adó kaposszekcsői diakóniai otthon minőségfejlesztésében, így jól ismeri az ágazat nehézségeit és sikereit. A SZIA-modell működéséről szerzett tapasztalatait Fricker Andrea, a házigazda intézmény vezetője ismertette.

Fehér Jánosné, a Dombóvári Egyesített Szociális Intézmény igazgatója az ISO 9001:2001 minőségbiztosítási rendszer gyakorlati hasznáról számolt be a hallgatóságának.

Az anyagi források hiányáról be-

szélt Szabó János, a SzocioNet Dél-dunántúli Regionális Módszertani Humán Szolgáltató Központ igazgatója, a jövőről szólva pedig elmondta: a feladatok növekedésével és a támogatások csökkenésével kell számolni.

A délutáni programban a jelen lévő vezetők, illetve munkatársak saját intézményüket mutatták be, bizonyosságot téve a munkájuk során megtapasztalt pozitívumokról.

■ DOMOKOS TIBOR

139/2010. (IX. 9.) országos presbitériumi határozat

Hálaadás és köszönet • A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Presbitériuma az egyház szervezetéről és igazgatásáról szóló 2005. évi IV. törvény 128. § (5) bekezdés alapján a kilencvenöt év szolgálat után megszünt Kakas Lída Szeretothon emléktáblájának avatása napján köszönetet mond, és Isten iránti hálával emlékezik mindazokról, akik a Kakas Lída Szeretothonban éltek, szolgáltak és otthonra találtak.

HIRDETÉS

Meghívó

Tisztelettel és szeretettel várjuk a *diakónia napjára* szeptember 25-én a Deák téri evangélikus templomban. A diakónia napja a Magyarországi Evangélikus Egyház diakóniai szolgálatának ünnepe. *Sztehlo Gábor* születésnapján a diakóniában dolgozó munkatársakkal, önkéntesekkel és a ránk bízottakkal adunk hálát az elvégzett munkáért és a kapott lehetőségekért.

Program

- 10.00: Ünnepi úrvacsorás istentisztelet. Igét hirdet: *Ittész János* elnökpüspök. Az istentisztelet keretében kerül sor az év diakóniai munkatársa és az év szponzora díjak átadására. A szombathelyi Reményik Sándor Evangélikus Általános Iskola diákszínpada előadja a *Gaudio-polis* című színdarabot. Írta és rendezte: *Németh Gyöngyi*.
- 12.00: Koszorúzás *Sztehlo Gábor* szobránál. Beszédet mond *Réthelyi Miklós* miniszter (Nemzeti Erőforrás Minisztérium) és *Gáncs Péter*, a Déli Egyházkerület püspöke. Közreműködik a lajoskomáromi evangélikus rézfúvószenekar. Vezényel: *Decmann Erzsébet*.
- 13.00: Fogadás

HIRDETÉS

Orgonazenés áhítat lesz szeptember 26-án este 6 órai kezdettel a Deák téri evangélikus templomban. Az *Orgonazene Európától Ázsiáig* című alkalmon *Szikora Ilona* orgonál. Műsoron *J. S. Bach*, *G. F. Händel*, *E. Grieg*, *Yui Kakinuma* és *Tsugutoshi Aragaki* művei. Igét hirdet *Szmidéiliusz Gábor*. A belépés díjtalan; adományokat köszönettel fogadunk.

HIRDETÉS

A Dr. Genersich Antal Alapítvány szeptember 29. és október 3. között autóbusszos kirándulást szervez a Szepességbe. Egyebek között meglátogatjuk a löcsei evangélikus közösséget és az evangélikus történelmi temetőt. Érdeklődni lehet a tankoa@freemail.hu címen. (Az alapítványról bővebben az *Evangelikus Élet* április 18-i számában olvashatnak.)

HIRDETÉS

A nyugdíjas lelkészcsaládok legközelebbi bibliaóráját október 1-jén fél tízkor tartjuk a Deák téri gyülekezet udvari földszinti termében. Bevezető előadást tart *Cselovszky Ferenc* és *dr. Reuss András* a test, a „halhatatlan” lélek, illetve a szellem kérdéséről. Szeretettel várjuk az érdeklődőket.

HIRDETÉS

A Bethesda-gyermekkorház javára ad koncertet *Gárdonyi Hajna* és *Karasszon Dezső* október 1-jén 18 órakor a zuglói evangélikus templomban. Műsor: *Felix Mendelssohn Bartholdy: C-dúr prelúdium orgonára; Theodor Kirchner: Két darab hegedűre és orgonára; Felix Mendelssohn Bartholdy: F-dúr trió orgonára; Karl Höller: Fantázia hegedűre és orgonára; Felix Mendelssohn Bartholdy: d-moll allegro orgonára; Gárdonyi Zoltán: Fantázia hegedűre és orgonára.*

HIRDETÉS

Meghívó csendeshétre

Az Evangélikus Alkohol- és Szenvedélybeteg-mentő Missziós Szolgálat országos gyógyító csendeshetet tart a szarvas-ótemplomi gyülekezet Középfalmi Missziójában október 11-től 15-ig. A hét igéje: „*Én, az Úr, vagyok a te gyógyítód.*” (2Móz 15,26) Szeretettel hívjuk a lelki gyógyulást és megerősödést kereső, alkohol- és szenvedélybetegségben, valamint depresszióban érintett testvéreinket. Lelkészt testvéreinket pedig kérjük, biztassák és segítsék a rászorulókat, hogy részt vehessenek az alkalmon.

Részvételi díj 8000 Ft személyenként. A rászorulókat lehetőség szerint támogatjuk. Hozzon magával tisztálkodási szereket, Bibliát és jegyzetfüzetet.

Érdeklődni és jelentkezni lehet október 7-ig *dr. Sárkány Angyal* orvosnál (20/824-6669) és *Selmezy Lajos* nyugalmazott lelkésznel (20/824-3011). Az étkezés biztosítása érdekében kérjük az érdeklődőket a jelentkezés időpontjának betartására.

HIRDETÉS

Meghívó pedagóguskonferenciára

„*Mert a teremtett világ sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését.*” (Róm 8,19)

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület elnöksége és a szervezők szeretettel hívnak és várnak mindenkit az egyházkerület jubileumi, 10. pedagóguskonferenciájára október 8–9-én Sopronba. Vendéglátó az Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola. A konferencia témája: *Jelek körülöttünk és bennünk*. A témáról az egyes szakterületek képviselői tartanak előadást. A szervezők színvonalas kulturális és tartalmas lelki programról gondoskodnak.

Jelentkezni szeptember 27-ig az iskola címén (Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola; 9400 Sopron, Deák tér 51.; tel.: 20/824-6050), valamint a pedagóguscsendesnap@eotvos.sopron.hu e-mail címen lehet. Részletes program ugyanitt kérhető.

Lelkigondozók rács mögött – például Baracsán

Börtönmisszió és börtönlelkészi szolgálat a Közép-dunántúli Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben

► A Közép-dunántúli Országos Büntetés-végrehajtási Intézet megnevezés eredendően két – négy évvel ezelőtt összevont – intézetet jelöl: a Baracsai Országos Büntetés-végrehajtási Intézetet és a Fejér Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetet, melyek ma részben önálló egységek működnek az intézetben belül. A baracsai objektumként külön érdekessége, hogy a rendszerváltásig a vallási-lelkiismereti okokból bebörtönöztek „letöltő háza” volt. Ebben az időszakban az intézetben a Biblia volt az egyik legkeresettebb „biztonságra veszélyes tárgy”.

Ahogy a rendszerváltás környékén a törvényi lehetőségek megnyíltak, a Magyar Evangélikus Börtönmisszió munkatársai kezdtek bejárni a baracsai objektumba, illetve a környező gyülekezetekből *Bartha Géza* baracsai református lelképásztor, *Tóth Béla* kápolnásnyéki plébános és *Füke Szabolcs* tordasi evangélikus lelkész. Még *Bartha Géza* lelképásztor idejében kezdte a börtönlátogatást – kizárólag egyéni lelkigondozás céljából – *Szénási Jonathan Sándor* kápolnásnyéki református lelképásztor, majd *Bartha Géza* nyugdíjba vonulásával teljesen átvállalta a református egyházi szolgálatot; ma ő a baracsai objektum intézeti lelképásztora.

Még a kilencvenes évek második felében kapcsolódott be a baracsai misszióba három székesfehérvári gyülekezet: a helyi zsidó hitközség, a Hetednapos Adventista Egyház és a szerb ortodox parókia. Ekkor kezdett bejárni a velencei Hajnalpír Baptista Gyülekezet, Beloanniszból a görög ortodox esperes és Budapestről a román ortodox esperes. 2000 után kapcsolódott be Budapestről az ortodox adminisztrátúra, a Budapesti Német Ajkú Evangélikus Egyház-köztség, a Hit Gyülekezete, a Biblia Szóló Egyház, a Románi Khangéri (Cigány Gyülekezet), a görög katolikusok és Érdről a Jehova Tanúi.

A legtöbben kétheti rendszerességgel mennek a börtönfalak közé (a zsidók, az ortodoxok, a görög katoliku-

Roszik Gábor evangélikus lelkész, a Börtönlelkészek Magyarországi Szervezetének elnöke a szeptember 15-ei megemlékezésen

sok és az evangélikusok csak igény szerint). Heti rendszerességgel csak református, római katolikus és jehovista alkalmaik vannak.

Az intézeti kápolnát 1998-ban, *Csere László* büntetés-végrehajtási ezredes intézetparancsnoksága ide-

jén alakították ki a IV. épület emeleti folyosójának végén levő foglalkoztató helyiségből. A terem (statikai okokból) hármasság tagolású. Jobb olda-

lára került a liturgikus tér, fabútorzat és fa falburkolattal. A bal oldal és a középső, közlekedő rész mindössze egy falvédő lambériát kapott, falai fehérre vannak meszelve.

Szénási Jonathan Sándor

Szénási Jonathan Sándor javaslata alapján a kápolnában nincs feszület, sem szentek szobrai vagy képei. Mindössze három, bibliai jeleneteket ábrázoló kép látható: a Jézus jobbán megfeszített latoré, aki halála előtt megtért; a tékozló fiú példázatáé; Péteré, akit angyal hozott ki a börtönből. Az egyéb liturgikus kellékek számára egy méretes szekrényt építettek be, amelyekben minden bejáró tárolhatja a saját alkalmához fontos könyveket, kottákat, gyertyatartókat és egyéb tárgyakat.

A kápolnát 1998 decemberében szentelte fel *Hegedűs Lóránt* református, *Takács Nándor* római katolikus és *D. dr. Harmati Béla* evangélikus püspök. A kápolnában látható emléktáblán ez az ige olvasható: „*Házam imádság háza minden nép számára.*” (Ézs 56,7)

*Szénási Jonathan Sándor*t, aki akkoriban hetente kétszer járt be, *Kéthelyi Péter* parancsnok kérte meg, még a 13/2000. számú miniszteri rendelet megjelenése előtt, mikor az állománytáblában a „börtönlelkész” megjelent, hogy legyen az intézet lelkésze. Ő gyülekezeti szolgálata mellett vállalta el ezt a feladatot. Amikor gyülekezeti szolgálata megszűnt, teljes figyelmével a börtön, illetve az anamajori lakótelep felé fordult. Koordinálja a bejárókat, hogy a kápolnában ne legyenek ütközések. A szállítósinten tájékoztatja az újonnan érkezőket az intézetben folyó hitéleti és missziós alkalmakról. Ha nem magyar anyanyelvű fogvatartottal találkozik, igyekszik számukra anyanyelvükön lelkigondozót találni, de legalább Bibliát és vallási irodalmat. Látogatja az előzetesen lévőket és a fogdosorok elzártaikat.

Az egyházi ünnepekre különleges alkalmakat készít elő, amelyek közül

kiemelkedik a családi karácsonyi istentisztelet. Ennek keretében a fogvatartott apák játsszák el gyermekeiknek a betlehemes játékot. Nem csak saját felekezeti alkalmak fontosak a számára, éppúgy gondoskodik a római katolikus mindenszentek vagy a zsidó hanuka méltó megünnepléséről, avagy a muszlimok böjti hónapja, a ramadán megtartásának méltó feltételeiről. A nevelőkkel együttműködve csoportos kimaradásokat készít elő egyházi ünnepekre – mint például a csatkaibúcsú – vagy missziói eseményekre, mint a pákozdi egyházmezei családi nap. Ezekre el is kíséri a nevelők által kiválasztott fogvatartottakat.

A székesfehérvári objektumba a börtönmisszió lehetővé válása után *Glócz Ervin* helyi plébános kezdett bejárni, aki 2000-től börtönlelkészként szolgált tovább. Református

részről a mindenkorai pátkai lelképásztor érezte feladatának a fogvatartottak lelkigondozását, előbb *Pátkai Mária*, majd *Tóth L. Kristóf*, jelenleg pedig *Országh István*. A két intézet összevonása óta kéthetente átjár a baracsai objektum intézeti lelképásztora is. Vele szokott jönni alkalmanként a női fogvatartottakhoz *Oláhne Karl Melinda* gárdonyi, illetve *Jakab Erika* iváncsai lelképásztor.

Alkalmanként (hívásra) látogatnak az evangélikusok és az ortodoxok. A bejárókat az objektum kultúrnevelője koordinálja.

A 13/2000. sz. miniszteri rendelet megjelenése után *Glócz Ervin* helyi plébánost alkalmazták börtönlelkészként. Nyugdíjba vonulása után, a két intézet összevonásával egy időben *Szaradits József* nyugalmazott tábori lelkész kapott megbízólevelet az egyházmegyétől a börtönlelkészi szolgálat ellátására. Lemondását követően *Tornyai Gábor* öreghegyi plébános vette át a munkáját, aki fiatalos lendülettel jár be mind a székesfehérvári, mind a baracsai objektumba misézni, illetve ellátni a katolikus hívek lelkigondozását.

Szeptember 15-én a baracsai büntetés-végrehajtási intézetben hálaadásra gyűltek össze börtönlelkészek, börtönmissziósok, mert ebben az évben ünnepeljük a börtönmisszió huszadik és a börtönlelkészi szolgálat tizedik évfordulóját. Az ünnepen részt vettek a különböző egyházak vezetői, képviselői, börtönlelkészek, missziósok, börtönmissziós szervezetek vezetői. A jubileumi alkalmat megtisztelte jelenlétével *Szászfalvi László* államtitkár és *Kökényesi Antal* a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka.

„...hogy minden ember üdvözljön...”

A Lepramisszió külmisziói szolgálatáról

Manapság a *külmiszió* szóról vér, a katonai jelenlét jut az emberek eszébe. Naponta hangzik el így az, ami valójában „megszállást” jelent. Holott a külmiszió a legszentebb keresztényi kötelességek egyike, mely abból az alapmeggyőződésből fakad, hogy mi kaptunk valamit, és azt meg szeretnénk osztani másokkal is. „Ezüstöm és aranyam nincsen, de amim van, azt adom neked: a názáreti Jézus Krisztus nevében...” (ApCsel 3,6)

A külmiszió ebből következően soha nem az egyház vagy az egyén anyagi, gazdasági helyzetétől függ, hanem mindig a lelki tőkétől és hitbéli gazdagságának mértékétől. Az egyháznak a leginszesebb évtizedekben is mindig volt külmisziója, mely áldást vitt a pogányok közé. Ilyen evangéliumhirdető szervezet a *Lepramisszió* is.

Gyökerek és ágak

Wellesley C. Bailey jómódú ír fiatal emberként többször is járt Indiában, hogy világot lásson. Társai számára az volt a természetes, hogy a mesés Keleten aranyat, ezüstöt szerezzenek. Nem így Wellesley! Indiában nem a csillogás és a kincsek kötötték le a figyelmét, hanem azok, akiket mások csak átléptek: a leprások. Nem azon törte a fejét, hogy ő mit vihetne hazza Írországba India kincseiből, hanem hogy mit vihetne India nyomorultjainak kínjaik enyhítésére. Hitte, hogy a leprásoknak is Jézus szeretetére van szükségük, mert „az az Isten akarata, hogy minden ember üdvözljön...” Menyasszonyával ez a cél kötötte össze további életüket.

likus és a református egyház képviselőiből álló kuratórium felügyeletével. Jelenleg az elnököt az evangélikus egyház adja *Kapi Zoltán* pusztavám-móri lelkész személyében. Kuratóriumunk evangélikus tagjai *Drávay Zoltán* tanár és *Brebovszky Pintér Márta* lelkész, az Evangélikus Külmisziói Egyesület lelkészi elnöke.

A külmiszió áldásai

Bailey idejében gondolni sem lehetett még arra, hogy a sok évezredek betegsége egyszer gyógyítható lesz. Ezért a krisztusi szeretettől áthalt ápolás és a bizonyágtétel jelentette e külmiszió tevékenységét.

Ötven éve azonban a lepra már gyógyítható. A Lepramisszió a legkorszerűbb gyógyszereket, műtéteket, gondoskodást adja ingyenesen bárkinnek. Közben pedig az evangélium hirdetik. Isten kezében csodálatos „árukapcsolással” a gyógyulás közben emberek jutnak hitre.

A Lepramisszió a megváltást is hirdeti a betegek, családtagjaik és környezetük körében szavak és tettek bizonyágtétele által (Mt 10,7–8). Minden lehetőséget kihasznál arra, hogy az örömhír eljusson a szívekig.

A kórházak naponkénti reggeli istentiszteletein sokan megtérnek. Először csak kíváncsiságból, talán unalmuk üzésére ülnek oda a betegek a kórházi kápolnák bejáratához, kifejezve, hogy ők „kívül valók”, mert vagy buddhisták vagy hinduk vagy más pogány vallás követői. Aztán sokan egyre beljebb ülnek... kifejezve a lelki közeledést és azonosulást.

De van vigasztalás! Az evangélium által fény ragyog be szomorú életükbe. Egy megtért thai asszony szájából hangzott el: „Amíg Jézust nem ismerem, minden reggel sajnáltam, hogy még élni kell. Amióta Jézust ismerem, minden reggel neki köszönök először: »Jó reggelt, Uram!«”

Gyógyultak vezeték a gyógyulókat

A Lepramisszió oktatási programjai különösen áldott lehetőségek a misszióra, mivel a gyógyult fiúk és lányok a legfogékonyabb korban kerülnek hosszú időre a keresztények gondjaiba. Közülük igen nagy számban jutnak hitre. A leprabetegségben érintett családok kicsinyeit hitoktatja a misszió; ahol lehet, a helyi gyülekezetek bevonásával. A gyógyult betegek önszervező csoportjai élére mindig helyi keresztényeket állítanak, akik lelkileg is vezetnek a többieket.

Zuluföldön a nyáron hittantábor tartottak leprás gyermekeknek. Thaiföldön egy leprakórház kórusa és színjátszó köre evangélizálja a környék lakosságát.

Sok országban, ahol ma is tilos bármilyen keresztény bizonyágtétel, mégis terjed az evangélium egy-egy leprakórház folyosóján, kórtermében vagy műtőjében. Magam is jártam buddhista ország kis temetőjében, ahol a fehér kereszt hantok alatt leprabetegyek nyugodtak. Ők gyakran az első tanítványok a pogány országokban, mert a Lepramisszió evangéliumi szolgálata nyomán ők találkoznak elsőként az örömhírel gyújtásuk során.

Városmisszió a XVI. kerületben

FOTO: MESZÁROS TIBOR

Összefogtak az egyházközségek Budapest XVI. kerületében, hogy szeptember 18-án a templom falain kívül tegyenek bizonyágot Jézus Krisztus gyógyító szeretetéről. Harmadik éve rendezik meg e kerületben ezt az egész napos ökumenikus városmissziót, amelyet *Kratofil Zita* önkormányzati képviselő, a KALOT Egyesület egyik vezetője fogja össze.

„Ugyan mi könnyebb, azt mondani: Bocsánatot nyertek bűneid, vagy azt mondani: Kelj föl és járj?” (Mt 9,5) – ez volt az igei mottója az idei városmisszióknak, melynek szórólappal szintén utcai misszió keretében terjesztették az önkéntesek.

Isten megpróbálta a szervezők hitét, mert hosszan tartó esővel indult a nap. Az Úr azonban megáldotta az együttlétet, mert ahogy a szakadó esőben elkezdődtek a bizonyágtételek, elállt a zápor, és a nap sugarai ezután folyamatosan követték a programokat.

A városháza előtti parkban rendezett alkalmat *Kovács Péter* polgármester, országgyűlési képviselő nyitotta meg, kiemelve a jézusi keskeny utat. Ez az út nehéz, de az örök élet ösvénye.

Levente Péter önképző társaslény „égből pottyant vendégként” érkezett, kicsiket és nagyokat egyaránt megörvendeztetve kérdésével: „Vállalod, hogy derűs leszel?”

A vendégek kerekasztal-beszélgésükben az ima erejét emelték ki. *Marik József* sebészorvos huszonhá-

rom éve fogadja saját otthonában imaközösségének tagjait. *Cseke Péter* színművész, színházigazgató – akinek életében fontos szerepet játszottak Jézus és Péter párbeszédei – a reggeli bibliaolvasás fontosságát hangsúlyozta.

Ékes Ilona országgyűlési képviselő arról beszélt, hogy hit nélkül nem tud jól dönteni. Imában kéri az Urat, hogy meglássa a másikban, mi jót álmódott meg az Isten róla. *Janig Péter* katolikus kórházlelkész az Úr Jézus szeretetével való jelen levést emelte ki, figyelve a belső hangra. (Egyik szolgálata közben a belső hang figyelmeztetésére bekapcsolta mobiltelefonját – éppen akkor kérte valaki a segítségét súlyos problémájában.)

A városmisszió kiemelkedő együttlétei az igei szolgálatok voltak – többek között – *Marton Zsolt* baptista és *Kertész Péter* református lelkész közreműködésével.

Nagy Zoltán római katolikus plébános hangsúlyozta, hogy „Istenre éhes világ figyel ránk”, *Vető István* evangélikus lelkész pedig azt helyezte a jelenlévők szívére, hogy Krisztus követése alázattal jár. *Urbán Gábor* római katolikus esperes az igei mottó kérdőjelére hívta fel a figyelmet: Jézus szavára felkeltél már? Elindultál már? *Börönte Márta* evangélikus lelkész (*képünkön*) – szervezőként – imádságban kérte a napra az Úr áldását.

► *EvÉlet-infó*

A történet 1874-ben *Leprások Missziója* néven Dublinban kezdődött a teadélutáni imaközösséggel, az első öt aranyfont felajánlásával. Ma *Lepramisszió*nak hívják az intézményt. Ötven tagországgal, százharminckét kórházzal a világ legnagyobb lepraszervezete. „Ez a misszió imádságban született, imádságban ringott a bölcsője, és az imádság a megtartó ereje” – vallotta *Alice Bailey*, férjének hűséges szolgálatára.

Hazánkban 1974 óta munkálkodik a Lepramisszió a baptista, az evangé-

A mélyszegénységéből érkező, lelkükben is sebeket hordozó betegek a gyógyszer mellett komoly lelkigondozást is kapnak hívó orvosaitól és a kórházak lelkészeitől. Elképzzelhetetlen számunkra az a fájdalom, amelyet hordoznak lelkükben, miután családtagjaik és társadalmuk megbélyegezte, kivetette őket. „Senkinek sem kellek!” – ez a közös alapérzése a leprás gyermeknek, édesanyjának, idősenek Indiában, a csendes-óceáni szigeteken vagy éppen Afrika valamelyik pontján.

A Lepramisszió 1874 óta számos pogány országban nemzedékeket nevelt már fel a hitben. Eleinte több mint száz éven át európai, amerikai misszionáriusok vezették a szervezet kórházait, töltötték be az orvosi, ápolói tisztségeket. Az utóbbi néhány évtizedben azonban már a korábbi évtizedek alatt kinevelt és tanított helyi keresztények állnak helyt, ők az igazgatók, orvosok, az ápolószemélyzet a misszió alkalmazásában. Így is valósággá lett, hogy a misszió minden téren felemeli az embert, ahogy Jézus is tette.

A külmiszió napjainkban sem az egyház vagy az egyén anyagi helyzetétől függ, hanem lelki tőkétől és hitének mértékétől. Ma is az Isten akarata, hogy minden ember üdvözljön. A teremtett világ pedig ma is sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését.

■ **RISKÓNÉ FAZEKAS MÁRTA** református lelkész, a Lepramisszió igazgatója

Készül az első bollywoodi film Jézus gyermekkoráról

Hamarosan megkezdődik a Jézus gyermekkorát feldolgozó első indiai, azaz bollywoodi produkció forgatása a Szentföldön, Izraelben.

A film indiai gyerekszereplőkkel készül, az angol mellett három indiai nyelvű narrációval – mondta *Szingthám Szrinivász* Ráo filmrendező.

A produkció a korábbi Jézus-témájú filmekről eltérően a Názáreti gyermekkorát eleveníti meg. „Ez az első ilyen típusú bollywoodi vállalkozás” – hangsúlyozta a filmdráma producere. Mint mondta, a mozi nyilván fontos lesz a keresztények számára, de az alkotók „globális érdeklődésre számíthatnak”.

Indiában 24 millió keresztény vallású ember él, ők a lakosság 2,3 százalékát teszik ki.

A vallási tárgyú indiai filmek gyakran alkalmaznak gyerekszereplőket a vallási figurák „ártatlanságának, szentségének és isteni voltának” kiemelésére.

Ráo arról is beszámolt, hogy a produkció segítségével lesz *Christien Tinsley*, aki *Mel Gibson A passió* című filmjének maszkmestere volt; az ő feladata „megőregíteni” a gyerekszereplőket Jézus korának előrehaladtával.

A jövőre moziba kerülő film egyébként bollywoodi mértékkel mérve szuperdrága lesz: 30 millió dollárt (6,7 milliárd forintot) költenek rá, míg egy átlagos indiai produkció 500 ezer dollárból (112 millió forintból) születik meg.

► *MTI*

HIRDETÉS

A Lepramisszió szeretettel várja támogatóit és az érdeklődőket a szeptember 27-én, hétfőn délelőtt 10 órakor tartandó csendesnapjára a Budapest XV., Alag u. 3. (Alagi tér 13.) szám alatti missziói központba. Az alkalom előadója *Geoff Warne*, a Nemzetközi Lepramisszió főigazgatója, valamint *Gillian Phillips* vezetőségi tag lesz. Az együttlét körülbelül 13 órakor szeretetvendégséggel fejeződik be. (Az Alag utca megközelítése: a 3-as metró újpesti végállomásától a 14-es villamossal Káposztásmegyér irányába az Óceánárok utcai megállóig, majd gyalog a vasúti sínen átkelve a Töltés utcán át.)

HIRDETÉS

Október a reformáció hónapja

Ébredj, bizonyágtevő lélek!

Megnyitóünnepség – október 1., 14 óra

Az Október a reformáció hónapja rendezvénysorozat nyitóalkalmát október 1-jén 14 órakor tartják a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa (MEÖT) kápolnájában. Igét hirdet D. Szabik Imre nyugalmazott evangélikus püspök, a MEÖT elnöke. Közreműködők: Czabán Angelika, Kovács Zsuzsanna és a Baár–Madas Református Gimnázium diákjai.

Az áhítatot követően a Theologiai Szemle 85 éves fennállásának megünneplésére kerül sor. Bevezetőt Kádár Zsolt, a szerkesztőbizottság elnöke mond. Reflexiók: Ritoók Zsigmond: Teológiai szemlélődés a bölcsészettudományban • Patkó Gyula: Teológiai szemlélődés a műszaki tudományban • Szászfalvi László: Teológiai szemlélődés a politikatudományban

Pécsi ökumenikus missziói napok – október 2–3.

A céltudatos gyülekezet – Ökumenikus női találkozó

Október 2., 9.00 – 15.30, baptista imaház, Pécs, Bokor u. 52.

Főelőadó: Elizabeth Mittelstädt, a Lydia magazin alapító szerkesztője. Szolgálattévők: a gyülekezet énekkara, Macher Ágnes, P. Tóthné Szakács Zita, Svébisné Juhász Márta, Sztupkai Mihályné, Pintér Márta, Kovács Gézáné.

„Evangelizáció ebben a nemzedékben” – Edinburgi centenáriumi konferencia

Október 2., 16 óra, pécsi belvárosi református templom

Előadások: Gonda László – Kránitz Mihály: Edinburg – Az egyház globális helyzete 1910–2010 • Pintér Márta – Papp János: Misszió és egység – Eredmények és kihívások a misszióban • Kovács Krisztián – Kalota József: A látható egység ma – A Magyar Református Egyház létrejötte

Ökumenikus zenés istentisztelet

Október 2., 19 óra, pécsi belvárosi evangélikus templom

Igét hirdet: D. Szabik Imre nyugalmazott evangélikus püspök, a MEÖT elnöke.

További információk, jelentkezés: MEÖT, 1117 Budapest, Magyar tudósok krt. 3., 1/371-2690, oikumene@meot.hu.

Déli harangszó

Szeptember 29-én délben a györkönyi evangélikus templom harangja szól az MR1 – Kossuth rádióban.

A ma ezeregyes száz lakosú településről az első írásos emlék a 13. századból származik. A török kiűzése után magyar és német bevándorlók kezdték újra benépesíteni a vidéket. 1719-ben érkeztek az első telepesek, két év után a magyarok a szom-

szédos Szent Lőrinc-pusztára költöztek, Györkönyben pedig német lutheránus közösség élt tovább.

Kezdetben fatemplomot emeltek. II. József türelmi rendeletét követően a györkönyiek kőtemplom építését határozták el, melyet 1796 novemberében – az uralkodó, Habsburg Lipót iránti tiszteletből – Lipót napján szenteltek fel.

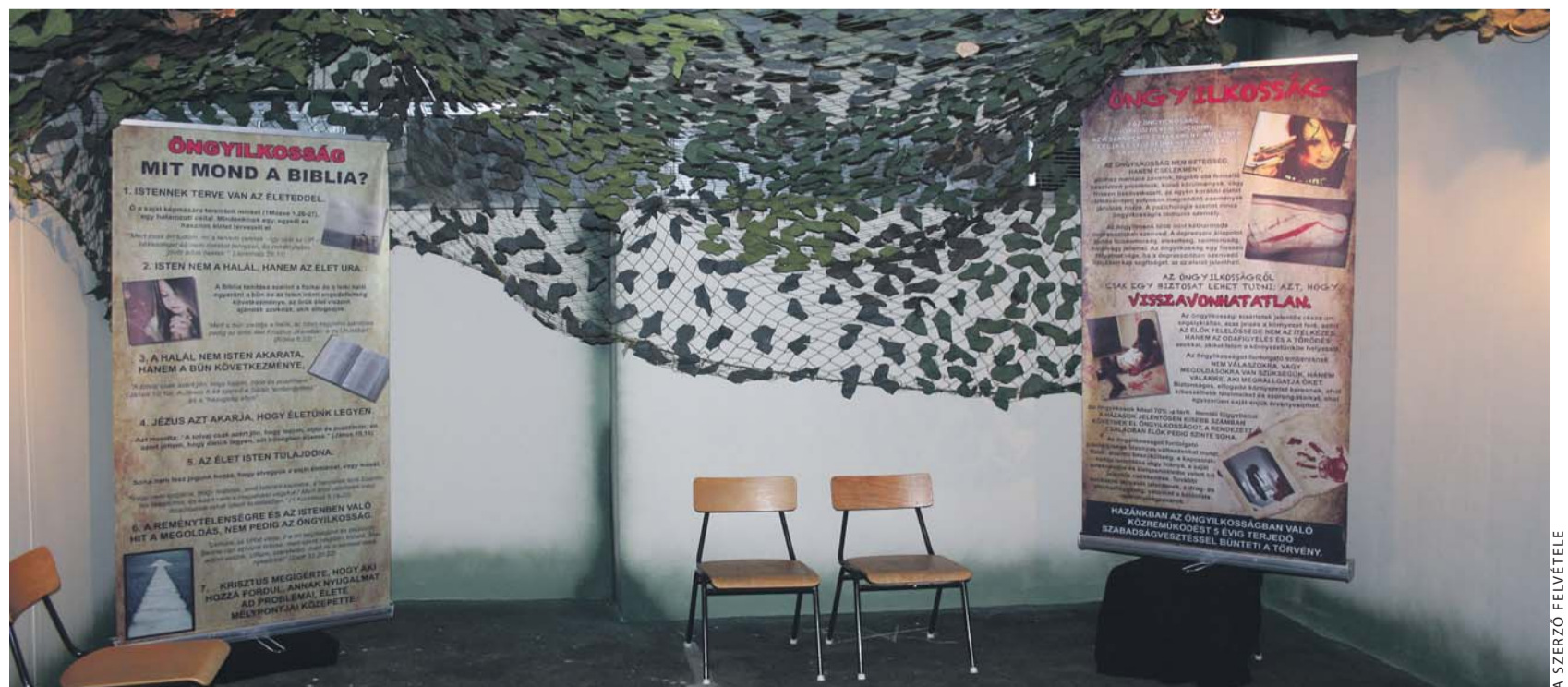
► Kisvárdai és Debrecen után szeptember 16-án Nyíregyházán is megnyitott a Kontrasztkiállítás, a Magyarországi Református Egyház és a rendőrség közös család- és ifjúságmentő projektje. A háromszáz négyzetméteres multimédiás tárlat társadalmunk legégetőbb problémáira hívja fel a figyelmet: szenvedélybetegségek, válás, abortusz, erőszak a családban, kozmopolitizmus, öngyilkosság.

A másfél óra alatt végigjárható labirintus kíméletlenül őszinte installációi megdöbbentő élményt nyújtanak, ezért a szervezők két pánikkijáratot is beépítettek. Az utolsó helyiség az úgynevezett csendszoba, mely a feldolgozás és a feloldozás helye.

Ez utóbbit a látogató megtapasztalhatja már az utolsó állomásnál is, mely a megváltás témáját dolgozza fel, és ezzel rámutat a szabadulás egyetlen megoldására: Jézus Krisztus kereszthalálára. A projekt nagyszerűsége ebben is áll: egész társadalmunkat érintő kérdéseket oly módon dolgoz fel, hogy a negatív jelenségek kontrasztjaként mindig megjeleníti a kereszténység üzenetét – bibliai igékkel és az igazi értékeket megmutatva.

A Szent Atanáz Görög Katolikus

Hittudományi Főiskolán tartott ünnepélyes megnyitón szinte minden felszólaló örömmel számolt be az egyház és a szervezésben-megvalósításban részt vevő többi szerv gördülékeny és harmonikus együttműködéséről.

Sikoly a családokért

Kiállítás a döbbenet erejével

A Szászai László lelkész vezetésével a Kisvárdai Református Ifjúság által – először csak gyülekezeti használatra – készített anyag hamar kitört kereteiből. Megérte befektetett energia, hiszen már most akkora érdeklődés van a kiállítás iránt, hogy a tervezett márciusi zárás helyett 2011 szeptemberéig tart nyitva.

Reménység szerint a budapestieknek nem kell addig várniuk, mert párhuzamosan a fővárosban is helyet kaphat a projekt. (A megvalósításhoz

lítás iránt, hogy a tervezett márciusi zárás helyett 2011 szeptemberéig tart nyitva. Reménység szerint a budapestieknek nem kell addig várniuk, mert párhuzamosan a fővárosban is helyet kaphat a projekt. (A megvalósításhoz

felajánlotta segítségét az Északi Evangélikus Egyházkerület – a nyíregyházi megnyitón is részt vevő – püspöke, dr. Fabiny Tamás.)

A kezdeményezés nagyban segíthet nemzetünk gyógyulásában azáltal, hogy mindannyiunkat szembesít és tettekre indít, miután megmutatja, mi ellen kell védekeznie társadalmunknak. Akkor kell felszólalni fiataljainkért, amikor még nem késő.

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON

Sztechlo Gábor ösztöndíj

Közegyházi segítség – evangélikus Nyilas Misiknek

► Egyedülálló ösztöndíj-lehetőséget kínál egyházunk azoknak a tehetséges, ám nehéz sorsú evangélikus diákoknak, akik egyházi középiskolában végzik tanulmányaikat. A Sztechlo Gábor ösztöndíjról – melyre szeptember 30-áig lehet benyújtani a pályázatot – Lengyel Anna országosfelügyelő-helyettes, a bizottság elnökét kérdeztük.

– Talán mindannyian emlékszünk még Nyilas Misi történetére. A Légy jó mindhalálig főhőse a debreceni református kollégium kiváló tanulója. Szülei elszegényedtek, Misi tanítása megterhelő a családnak, ezért a kislány délutánonként a vak Pósalaky úrhoz jár felolvasni. A Sztechlo Gábor ösztöndíjjal a mai Nyilas Misiknek akarunk segítséget nyújtani: ne kelljen munkát vállalni ahhoz, hogy a tehetségük kibontakoztatásához szükséges pénzt előteremtsek.

Az ösztöndíj-alapítás ötletét – a tavalyi Sztechlo Gábor-emlékév hatására – Zászkaliczky Zsuzsanna művészettörténész, az Evangélikus Országos Múzeum tudományos munkatársa, a Credo című folyóirat főszerkesztője vetette fel. Az elképzelés mindenhol kedvező fogadtatásra talált; az országos presbitérium, a diakóniai, illetve az oktatási és nevelési bizottság egyöntetűen támogatta a kezdeményezést.

Mindannyian egyetértettünk abban, hogy az ösztöndíjat csakis Sztechlo Gáborról nevezhetjük el. A kiváló lelkész nemcsak a zsidó gyermekek mentésével és a Gaudiopolis létrehozásával vált ismertté, de ő alapította például hazánk első evangélikus népfőiskoláját is, és a fogyatékos gyermekek gondozó Sarepta szeretotthonnak is ő volt az első vezetője. Egész életét példaként állíthatjuk a fiatalok elé.

Véleménykülönbség egyetlen kérdésben volt: néhányan azt javasolták

– és eredetileg magam is ezt az álláspontot képviseltem –, hogy csak a saját középiskoláinkban tanuló evangélikus diákok kaphassák meg a támogatást. Végül Ittész János elnök-püspök indítványát elfogadva döntöttünk úgy, hogy a pályázók körét kiterjeszt-

jük a más egyházi középiskolába járó tehetséges, de szegény sorsú evangélikus fiatalokra is. A püspök úr azaz elvált, hogy így más felekezetek számára is követendő mintaként szolgálhat a kezdeményezés.

Nagyon büszkék vagyunk arra, hogy elsőként mi alapítottunk ilyen jellegű ösztöndíjat. Evangélikus egyházunkban fontos szerepe, nagy hagyománya van az oktatásnak. Mióta a lutheranizmus jelen van Magyarországon, egyházunk mindig is felkarolta a tehetséges, jó képességű fiatalokat, és hozzájárult tanításuk költségeihez. E tradíciót kívánjuk folytatni.

Hogy mennyire fontosnak tarja ezt egyházunk vezetése, azt jól mutatja, hogy milyen jelentős összeget áldoz erre: 2009-ben és 2010-ben e célra eddig összesen tizenötmillió forintot különített el. Ebből egy-egy pályázó maximum kétszáz ezer forintnyi támogatást nyerhet el. Természetesen várjuk azok jelentkezését is, akik adományaikkal maguk is hozzájárulnának az előbb említett keretösszeg

bővítéséhez, hiszen fiataljaink evangélikus identitásának, egyházi kötődésének erősítése, az evangélikus értelmiség kinevelésének elősegítése mindannyiunk közös ügye.

Bár az evangélikus felekezetünkhez való tartozás és az egyházi középiskolába járás mellett az ösztöndíj igényelhetőségének alapvető feltétele a szociális rászorultság, nem önmagában a szűkös anyagi helyzet érdemesítheti a pályázókat a Sztechlo Gábor ösztöndíjra. Elnyeréséhez a diákoknak egyes tantárgyakban vagy területeken (valamely művészeti ágban vagy a sportban) kiemelkedő teljesítményt kell felmutatniuk, és ezt egy tanárunknak igazolnia is kell. A mentor feladata továbbá, hogy az ösztöndíj ideje alatt folyamatosan figyelemmel kísérje diákja fejlődését. Az ösztöndíj felhasználásáról a pályázónak a tanév végén írásban be is kell számolnia, és számlákkal kell igazolnia, hogy mire – például nyelvtanfolyam vagy tanulmányi út költségeire, hangszer vagy sportszer vásárlására – fordította az elnyert összeget.

A pályázat benyújtásának határideje szeptember 30-a, az ösztöndíj odaítéléséről október 7-én döntünk. A bizottság titkára egyébként Jancsó Kálmán közoktatási szakértő, tagjai dr. Fabiny Tamás püspök, Buda Annamária, a diakóniai osztály vezetője, Szabó György, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület felügyelője, valamint Helfrich Péterné Fatalin Helga hatvani és Bencze András székesfehérvári lelkész.

Az eredményhirdetéseket – nemcsak az idei, október 31-ei alkalmat, hanem a jövőbelieket is – szeretnénk majd nagyon ünnepélyessé és emlékeztetéssé tenni, hogy ezzel is hangsúlyozzuk: a Sztechlo Gábor ösztöndíjat elnyerni – kitüntetés.

■ Lejegyezte: V. J.

További információk, pályázati kiírás: <http://sztechlo.lutheran.hu>.

Új kezdet Szarvason

Laczi Roland iktatása
a Szarvas-Újtemplomi Evangélikus Egyházközségben

► Gyülekezet és lelkésze egymásra találását ünnepelték múlt szombaton Szarvason. Az evangélikus Újtemplomban több mint negyven Luther-kabátos lelkész kérte Isten áldását a közösség megválasztott és ünnepi istentisztelet keretében beiktatott ifjú pásztorára. **Laczi Roland** 1975-ben született Szegeden. Teológiai tanulmányait 2003-ban fejezte be, a hatodévet Maglódon töltötte. **Gáncs Péter** püspök 2004. július 17-én avatta lelkésszé Szegeden, majd Kiskőrösre került, ahol idén július 31-ig volt a gyülekezet másodlelkésze. Ez idő alatt elvégezte a Semmelweis Egyetem mentálhigiénés és szervezetfejlesztő szakát is.

dette Isten ígését 2Kor 13,11–13 alapján, kiemelve, hogy soha semmi nem ártott annyit Isten ügyének, mint az, amikor Krisztus követői nem fértek meg egymással. Most azonban új fe-

keressünk, és ki kell, hogy tartsunk ezek mellett minden esetleges nehézség ellenére is, hiszen gyülekezetünk tagjai sokszínű és értékes gyermekei annak az Istennek, akinek az ígéretei soha nem vesznek el” – bátorította a hallgatóságot az igehirdető.

Az Istenben való bizalom fontosságát erősítették az istentiszteletet követő közgyűlésen elhangzott jókívánások is. Az alkalmat Molnár Pál felügyelő nyitotta meg, majd Ribár János esperes üdvözölte a gyülekezet tagjait, a megjelent egyházi és világi vendégeket. A fentebb már említett gyülekezeti történeti visszatekintés után a köszöntések sora következett: **Gáncs Péter**, a Déli Egy-

FOTO: WISZKIDENSKY ANDRÁS

házkerület lelkészi vezetője egybekel mellett arra biztatta a jelenlévőket, hogy Szarvas „nyerő város” és benne a két evangélikus közösség két együttműködő és „nyerő” gyülekezet legyen. **Kondor Péter** esperes és **Babák Mihály** helyi polgármester, országgyűlési képviselő is annak a reményének adott hangot, hogy ez a templom és ez a gyülekezet olyan helyé válik, ahová jó hazatérni.

Ugyancsak sok sikert és áldást kívánt a megkezdett munkához **Sováry Pál**, a Nyugat-békési Egyházmegye felügyelőhelyettese, **Roszák Gábor**, a gödöllői Tessedik Sámuel Anyaotthon és Idősek Otthona igazgató lelkésze, valamint **Kecskeméti Pál** volt kiskőrösi lelkész társ – akit hetven gyülekezeti tag kísért el erre az ünnepi alkalomra –, végül a „szomszéd kolléga”, **Lázár Zsolt** szarvas-ótemplomi lelkész.

■ GAZDAG ZSUSZANNA

Augustus elseje óta Laczi Roland szolgálati helye immár Békés megyében van, mert – mint lapunknak elmondta – vágott rá, hogy kipróbálja magát egyedül is. Vonzotta a kihívás, ezért változtatott. Egy olyan közösség élére állt, amelynek nehéz időszak van a háta mögött.

Nem hallgattak erről a szeptember 18-i istentiszteletet követő közgyűlésen sem. **Molnár Pálné Krajszovicz Magdolna** beszámolójából kiderült, hogy a felügyelő, **Molnár Pál** 2009 őszén panasszal élt a Déli Egyházkerület ügyésznél, **dr. Font Évánál** a gyülekezet lelkészei – **Deme Zoltán** és felesége, **Deméné Gede Erika** – ellen. Miután mindkettejüket felmentették a szolgálat alól – 2009. november elsejétől –, **Zátonyi János** vállalta átmeneti időre (a választás megtörténteig) a lelkészi feladatok ellátását.

Több jelölt közül a gyülekezet végül Laczi Roland mellett döntött. Az új lelképásztor és felesége, **Laczi Anikó** – végzettségét tekintve biológia-földrajz szakos tanár – ez év nyarán költözhettek be hároméves kisfiukkal, **Benedekkel** a kívül-belül felújított parókiaira.

A közgyűlést megelőző ünnepi iktatási istentisztelet kezdetén az iktatást végző **Ribár János** esperes hir-

jezetet írhat a lelkész és a gyülekezet akkor, ha elfogadja az ige intését, ha közösen törekednek az egyetértésre és a békességre, Krisztus kegyelme, Isten szeretete és a Szentlélek közönsége által.

A **Napfény Evangélikus Kézműves Óvoda** kisgyermekeinek szereplése után az iktatás, az áldás, majd az új lelkész igehirdetése következett. Laczi Roland Zsolt 3,9 alapján tartott prédikációjában arról szólt, hogy megragadta ez az ige: „Az Úrtól jön a szabadság. Legyen áldásod népeden!” Megragadta, mert úgy érezte, hogy Istentől jöhet és jön a szabadság a jelenben, ő készíti elő az időt és az alkalmakat, és általa, az ő kegyelméből lehet áldottá a jövő is.

„A kérdés az, hogy van-e bennünk elegendő akarás ahhoz, hogy éljünk az Úr által kínált lehetőségekkel. Ha igen, akkor már »csak« előre kell, hogy nézzünk, jó célokat kell, hogy

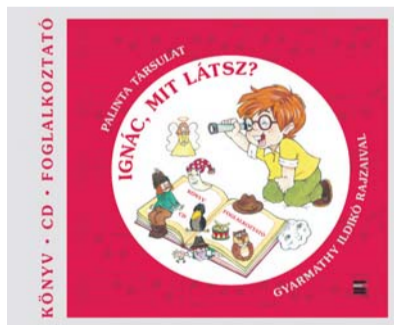
Három dolgot egy csapásra

Gondolj bele, kedves Olvasó, hány-szor történik meg veled, hogy egyszerre több dologba kapsz bele, vagy éppen hány-szor kérdezik meg tőled: hány dolgot vagy képes egyszerre művelni? Ilyenkor büszkén feleled: főzés közben tévézek vagy rádió-zok, olvasás közben zenét hallgatok, de van, hogy íróasztal föléd görnyedek, úgy, hogy közben megy a tévé, a konyhában pedig rotyog a nemrég főlkészített marhapörkölt. Ilyenek vagyunk mind, tudjuk, hogy szűk a ránk szabott idő, és minél jobban szeretnénk kitölteni.

Komolyzenészek azt beszélik, a zenehallgatás nem engedi meg, hogy közben másra figyeljünk, ilyet csak azok csinálnak, akik nem értik a zenét. Lehet, de azt hiszem, többen vagyunk, akik nem értjük, főként nem annyira és úgy, mint ők, de szeretjük, és jó, ha egyéb dolgaink végzése közben a fülünkbe áramlanak a szép dallamok.

Unokámmal gyakran ülünk együtt az íróasztalom mellett. Én írok vagy éppen rajzolok, ő pedig

rajzolgat, festeget, színezget, vagy feladatlapokat tölt ki, és közben az általa választott céddé forog, megzenésített versekkel, **Halász Jutkával**,

Kalákával vagy **Szélikiáltóval**. Velük dudorászik, dalolgat, és közben rajzokkal és színekkel lesz tele a vázlatfüzet egy-egy lapja.

Könnyen meglehet, hogy **Veres Andiéknál** is így mennek a dolgok, és talán épp ez az otthoni nyüzsgés szülte ezt az **Ignác, mit látsz?** című kötetet, cédestől, színezőlapostól. Mert így áll a dolog: aki ezt a méretes kötetet hazaviszi, egyszerre verselhet, hallgathat dalokat, ha kedve szottyan,

együtt dalolgathat a Palinta Társulattal, közben pedig szép lapokat színezhethet, az azokon lévő figurákat kivághatja, bábokat készíthet belőle, amit mai szóhasználatunkban így neveznek: újrahasználatos foglalkoztatás. Mondhatom, jó kis elfoglaltság, gyermekeknek éppúgy, mint családi közösségek számára.

A kötet szép, színes rajzait **Gyarmathy Ildikó** készítette, a kicsinyeknek ezek adnak mintát a színezgetéshez.

A kötet verseit részben a szerző, a Palinta társulatos **Veres Andi** írta, részben pedig **Sarkady Sándor**, **Markó Béla**, **Mentovics Éva**, **Gyárfás Endre**, **Blaskó Virág Márta**, **Devecsery László**, **Drégely László** és aki e sorokat papírra róttá: **Nagy Bandó András**.

(Hogy nem teng túl a dicséző szó a kötetéről és a céddéről, no meg az ötletről, annak tudható be, hogy – mint az imént írtam – magam is szerzőként vagyok jelen benne.)

De tudod, mit, kedves Olvasó? Siess hazavisszi! Jól jársz vele.

■ NAGY BANDÓ ANDRÁS

Lám a dalai!

Széljegyzet Tendzin Gyaco budapesti látogatásához

■ LUPTÁK GYÖRGY

Hallgatom a rádióban a látogatás beharangozóját. A magyar riportalan lelkendezve beszél **Tendzin Gyaco**, a XIV. dalai láma „spirituális nagyságáról”, arról, hogyan tud egyszerre ezrek szemébe nézni. Igen, így. Majd olvasom a Magyar Távirati Iroda meglehetősen részletes beszámolóját a Papp László Sportaréna-ban tartott alkalomról, ahol szeptember 18-án „11 200 magyar és a környező országokból érkezett érdeklődő előtt tartott **Bevezetés a tibeti buddhizmusba** címmel” tanítást a vendég.

Mi ez a felfokozott érdeklődés? Nemrégiben Németországban járt, olvastam az ottani látogatásról is néhány tudósítást. Mindenütt tömegek várták, hallgatták a buddhista vallási vezetőt. A keresztény Európa ekkora vehemenciával fordítana hátat keresztény gyökereinek, s ennek a tragikus folyamatnak vagyunk éppen a tanúi?

Ráadásul a buddhizmus alapvető tanítása nem is kínál gyökeres megoldást az emberlét alapvető problémáira. Budapesti előadásában is hangsúlyozta a láma, hogy „a magunkban lévő negatív érzelmeket meg kell ölnünk”. Mi, keresztények már rég megtanultuk, hogy ez az, ami például nem megy. Önerőből biztosan nem, csakis a megváltó Krisztus erejével. Őrála viszont a buddhizmus nem tud. Egyfajta önjavító tréning, amely előbb vagy utóbb totális csődhöz vezet.

Vagyis a keresztény tanítás hatalmas többlete a megváltás, amelyről más vallások nem tudnak. És ezt nem valamiféle elfogult vakság mondatja velem, hanem saját tapasztalatom: magam is bementem a megjavulni akarás zsákutcájába, majd megtapasztaltam, hogy gyökeres változást az életemben csakis Isten megmentő szeretete adhat.

No, de mindegy. Itt állunk, szemben magával a jelenséggel. Ha valahol valaki valami szokatlant, újszerűt vagy meglepőt mond, mindig szép számú hallgatóságra talál. Legyen szó akár keleti vallásról, szektás tanításról vagy ősi magyar pogány vallási elemek felelevenítéséről. Sokszor nem is gondolják végig embertársaink, mi is az, amit éppen lelkesen magukba készítenek szívni. Mert az előadó profi módon, lehangolva, vitát,

ellentmondást nem tűrően mondja a magáét; ott gondolkodásnak, visszakerdezésnek helye nincs. Kicsiny városunk – amúgy koncertteremként működő – zsinagógájában máris egymásnak adják a (bérelt) kilincset a szekták, kisegyházak.

Biztos, hogy e jelenség egyfajta kritika keresztény egyházainkkal, gyülekezeteinkkel szemben. És erőteljes kritika egyéni keresztény életünkkel szemben is. Tükör ez a javából, amelybe – tetszik, nem tetszik – bele kell néznünk. S meg kell kérdeznünk önmagunktól: vonzó-e a kereszténységünk? Olyan közösség-e a gyülekezetünk, ahová jó tartozni? Olyan-e az életem, hogy vonzó példát mutatok vele kereső embertársaimnak?

S ha komolyan nézünk szembe e kérdésekkel, bizony, lehorgaszthatjuk a fejünket. Az elmúlt évek napvilágra került egyházi bűnei, saját papi kényelmességünk, szolgálatunk erőtlensége, netán ötletelenségünk mindmind ránk nehezdednek. Vagy az, hogy üresen csengnek szavaink, s igehirdetésünkben hiányzik a saját Krisztus-élmény, a Krisztus belső ismerete.

Megtanult leckét ismételtünk, teologizálunk, tudományosan elvontak vagyunk – s aztán panaszkodunk az eredménytelenségére.

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem tanévnyitóján elhangzott rektori beszéd ébresztő üzenetet hordozott, amikor újra felhívta nemcsak a hallgatóságot, hanem egyházunk figyelmét is a szöszék „újrafelfedezésére”, az igehirdetés bizonyosságára, hitelességére.

Persze, nyilván jelen van a világban egyfajta sznobizmus is. Az átlagosnál nagyobb fogékonyság a különlegességre, a szokatlanra. Meg aztán lehetnek közöttünk olyanok is, akik hosszú évek kihagyása után nem tudnak újra anyagülekezeti „szembe nézni”, inkább keresnek maguknak valami újat. Mindez azonban nem kisebbíti saját felelősségünket.

Attól, hogy az Európai Unió alkotmányába belefogalmazódnak-e földrésznünk keresztény gyökerei, kereszténységünk állapota nem fog megváltozni. De megváltozhat Isten előtti önvizsgálatunktól, egyéni, gyülekezeti megújulásunktól.

A szerző evangélikus lelkész, a Bács-Kiskun Egyházmegye esperese

HIRDETÉS

Kedves Barátunk!

Különleges könyvbemutatóra várjuk szeretettel Önt és 0–12 éves korú családtagjait, rokonait. A Luther Kiadó és a Gryllus Kft. közös kiadásában megjelent a Palinta Társulat **Ignác, mit látsz?** című kiadványa, mely könyv, CD és foglalkoztató egyben. Hogy jobban megismerhessék ezt az egyedülálló alkotást, interaktív zenés gyermekprogramra hívjuk Önöket, amely az egész család számára igényes időtöltést kínál. A kötet költőinek és a Palinta Társulattal egyéb munkái is megtekinthetőek az alkalmon.

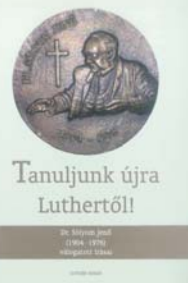
Időpont: október 2., szombat, 15.00–17.00. Helyszín: Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum színházterme (Kultea), 1051 Budapest, Szent István tér 15.

Nagy Bandó András, Sarkady Sándor, Blaskó Virág Márta, Veres Andi, Mentovics Éva, Markó Béla, Gyárfás Endre, Drégely László, Devecsery László

A hónap könyve – szeptemberben a Luther Kiadótól 30% kedvezménnyel

Dr. Solyom Jenő: Tanuljunk újra Luthertől!

Vásárolja meg a hónap könyvét kedvezményesen! Eredeti ára: 2300 forint. • <http://bolt.lutheran.hu/> • E-mail: kiado@lutheran.hu • Fax: 1/486-1229 • 1085 Budapest, Üllői út 24.

► Ma is számon tartja a szakonyi evangélikus gyülekezet, hogy a 20. században több lelkészt is adott az evangélikus egyháznak. Az ízes, szép magyar beszédet, a szorgalmas tanulást, a kötelességtudást és a hűséget hozták szülőfalujukból. Szabó Lajos 1910. szeptember 14-én született Felsőszakonyban. Keresztelése szeptember 25-én történt. „Az édesapa Szabó Lajos felső-zakonyi földműves, az édesanya Bak Irma nemeskéri születésű evangélikus” – áll az anyakönyvben. A szakonyi gyülekezet szeptember 12-i istentiszteletén emlékezett meg Szabó Lajosról.

A családban nem volt ismeretlen a lelkészi hivatás, id. Szabó Lajos nagybátyja, Szabó István is lelképásztor volt, a gyülekezet adatai szerint az első szakonyi származású, Kemenesmagasiban szolgáló (1913–1943) lelkész. A sor nem szakadt meg: Szabó Lajos fia, Lajos és unokája, András is e hivatást választotta.

Az ember

Szabó Lajos a helyi iskola elvégzése után a soproni evangélikus líceumban tanult és érettségizett. 1933-ban kitűnő eredménnyel végezte el teológiai tanulmányait Sopronban. Ifj. Pröhle Károllyal, a későbbi professzorral a líceumban és a teológián is együtt tanultak, barátságuk életre szóló, gondolkodásuk hasonló volt. Kapi Béla püspök avatta őt lelkésszé Győrött. Előbb ugyanitt, majd Körmenten és Szombathelyen volt segédlelkész. Ebben az időszakban töltött egy ösztöndíjas évet a németországi Erlangenben.

Már kissomlyói megválasztott lelképásztoraként 1943. május 4-én kérte Isten áldását házasságára Ihász Magdolnával. Az esketés szolgálatát feleségének édesapja, Ihász László kisbaboti lelkész végezte. Az Ihász család, feleségének apai felmenő ága, több mint nyolcvan éven át állt lelkészi szolgálatban Kisbaboton. Az esketési szolgálatot végző lelképásztor ikertestvére, Ihász Mihály is lelkész volt Kertán.

Ihász Magdolna családja – a Stelczer család – anyai ágon soproni származású volt. Mindkét Stelczer lány, Elza és Paula (akik ikrek voltak) lelkészhez ment feleségül. Elza férje Frank Károly csikóstóttósi lelkész volt.

Szabó Lajos és Ihász Magdolna házasságát Isten három gyermekkel és hat unokával áldotta meg. A családcentrikus gondolkodás és a gyermekszeretet mindig jellemezte őt. A legközvetlenebb módon unokái tapasztalták meg ezt, latin- és németórák, a tanulásban való sokféle segítség formájában és a kirándulásokon, amelyek szabályos ismeretterjesztés révén a nyugat-dunántúli táj, történelem, értékek és emberek szeretetét táplálták beléjük.

Gyülekezeti lelkészként Szabó Lajos Kissomlyón (1940–1966), majd Kőszegen szolgált. Két cikluson át a Vasi Egyházmegye esperese volt (1963–1975).

1981-ben nyugalomba vonult, és Szombathelyre költözött, de kiegészítő szolgálatot továbbra is készséggel végzett ott és másutt is, amíg egészsége megengedte. A szombathelyi gyülekezetben testvéri, befogadó közösségre talált, amelyben otthonosan mozgott haláláig. Szívesen vált egykori káplánja, Fehér Károly „káplánjává”, és segítette a gyülekezeti adminisztrációban, helyettesítő szolgálatokban, templomban, sőt a templom- és parókiakertben is. Figyelemre méltó, de nem új vonás élet-

Rövid szó a hosszú életről

Száz éve született id. Szabó Lajos lelkész (1910–1995)

ben, ahogy nyugdíjas korában a szombathelyi kis lakása udvarában és a templomkertben szívesen és szakértelemmel kertészkedett. Egész életében szerette a természetet. Hajnalban kelő, kertet művelő, töprengő, gondolkodó ember volt.

Szükszavának ismerték, aki szerette a csendet. Ez azonban soha nem gátolta kapcsolataiban és lelképásztori szolgálatában. Értékes gondolatokkal teli igehirdetéseivel tanította-vezette mindig a rábízottakat. Tartalmas írásaival segítette lelkésztársait egyházi lapjaink révén. Jól felkészült teológusként elismert tekintély volt a lelkészi karban.

Hirtelen halála a hosszú élet után sokakat megrendített: 1995. szeptember 27-én hunyt el váratlanul és gyorsan, nem betegágyon vagy kórházban. Október 6-án temették Szombathelyen a Jáki úti temetőben.

A lelkész

Kissomlyó. Kissomlyói szolgálatát jellemzi a filiák (Egyházashetye, Duka, Borgáta, Káld, Jánosháza, Kőcsk) fozozott és hűséges gondozása. Szorgalmazta, hogy a hívek a vasárnap délelőtti – főként az ünnepi – istentiszteleteket együtt ünnepelejk a kissomlyói templomban, amely nem ritkán telt meg.

Szolgálat felvezetésére rábízott vidéket. Becsülettel elvégzett minden irodai munkát, de „mozgékony” lelkész volt, aki utánament híveinek. Fontosnak tartotta és élete végéig gyakorolta a lelképásztori látogatást. Szolgálatának kezdetén lovas kocsival járta a vidéket, sőt sokszor gyalog rótt a kilométereket nagy léptelével; avagy kerékpáron, 1953-tól motorkerékpáron ment hívei után. Később tanult meg autót vezetni.

Munkája nyomán belső megelevenedés is támadt. Ezen a vidéken először tartottak a gyülekezetekben igehirdetés-sorozatokat. Az 1940-es évek elején különböző ifjúsági táborokat is rendeztek, az ifjúságra külön gondja volt. Az evangélizáció is elérkezett a gyülekezetbe, és egyre többen utaztak az országos konferenciákra.

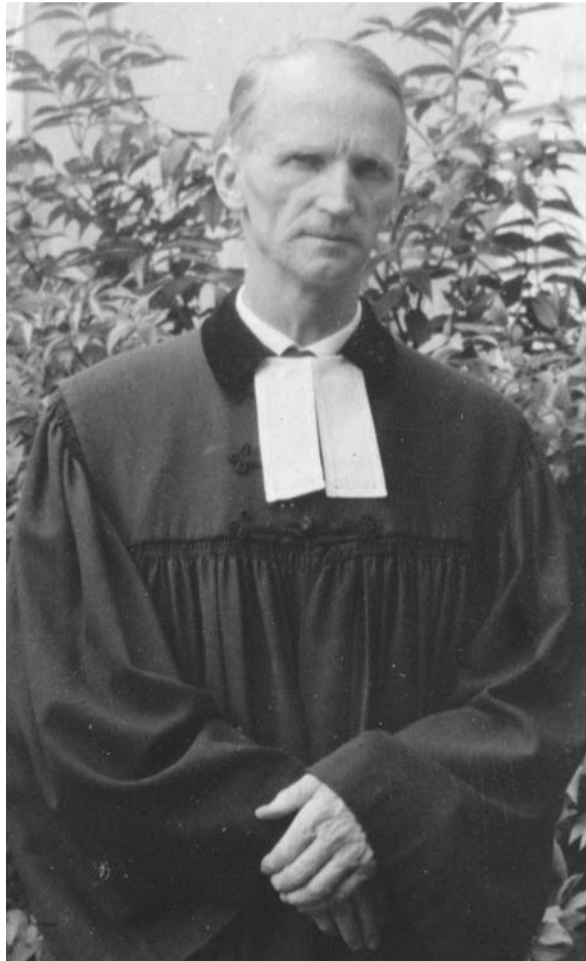
Szabó Lajos nem egészen huszonhat évig élt és szolgált itt, a tőle megszokott szorgalommal, precizitással és szerénységgel.

Kőszeg. 1966–1981 között szolgált Kőszegen. A gyülekezet 1965. december 19-i közgyűlése egyhangúlag választotta őt lelkészévé.

A tanítás vált hangsúlyossá itteni szolgálatában. Már az első évben előadás-sorozatot tartott a presbiterek számára az istentisztelet rendjéről, az egyházi törvényekről, az egyházi személyek szolgálatáról, a presbiteri esküőről és hasonló témákról. Ez a műfaj végig megmaradt kőszegi éve alatt. Ezzel egyrészt egyházunkat akarta közel hozni a gyülekezet-hez, másrészt bizonyos munkatárs-képzést végzett.

Az ő szolgálatát alatt kezdődött el itt a vasárnapi igehirdetésekre való, a laikusokkal közös készülés hetente egy alkalommal. Mindvégig gondot fordított arra, hogy a gyülekezeti szolgálatokhoz munkatársakat képezzen, vagy elküldje őket felkészítő konferenciákra. Sorukból külön is ki-

emeljük a gyermekbibliakör-vezetőket, akikre nagy gondja volt. Ma sem ártana megtanulni az ő példájából is: a presbiterekkel nem csak a gyülekezet anyagi ügyeit kell megbeszélni, őket mindenben munkatársaknak kell tekinteni, és ebben segíteni, tanítani, felkészíteni. Szabó Lajos nagy gondot fordított arra, hogy Kőszegen

meg ne szakadjon a heti egy alkalommal, illetve a nagyünnepek első napján tartott német istentiszteletek sorozata.

Szolgálatának tekintette az építkezéseket, renoválásokat is. 1967-ben került elő először a templomrenoválás ügye. Nem volt könnyű a műemlékvédelem engedélyét megszerezni. Végül az Országos Műemlék-felügyelőség, illetve a Lutheránus Világszövetség támogatásával, hatalmas összegű helyi adománnyal és társadalmi munkával – amelyből ő maga és segédlelkészei is kivették részüket – igényesen elkészült a templom felújítása. Mai szemmel is óriási munka volt ez lelkésznek és gyülekezetnek egyaránt. Ilyen nagy templomfelújításról a gyülekezet eddigi története nem szól, csak a 2009-ben bekövetkezett árvíz kár miatt 2010-ben végzett munka hasonlítható ehhez a teljes felújításhoz.

Szolgálati ideje alatt az orgonát is teljesen fel kellett újítani. Szabó Lajosnak ez különösen szívügye volt: többször hangsúlyozta, hogy az orgonára a gyülekezeti istentiszteleti szolgálaton túl is szükség van. Ő hívta meg először Kőszegre a Lutheránia énekkart Weltler Jenő karnagy vezetésével. Nagy alkalom lehetett ez mind az énekkarnak, mind a gyülekezetnek. Mondhatjuk, hogy ettől az időtől újra alkalmas a kőszegi orgona koncertekre is.

A 2009-es kőszegi viharra és a templomot elborító vízre és sárra gondolva külön érdekes, prófétainak mondható a következő mondat a lelkész 1977-es jelentéséből: „Minden esővíz a templomba folyik. Itt áll meg a víz.” A gyülekezet mai gondja tehát már ekkor is – és állandóan – gond volt, hiszen a türelmi rendelet idején épült templom a város legmélyebb pontján áll. A nehézségekhez hozzájárult a kőszegi technikum kollégium-

mának építése, ezzel a gyülekezet udvara kisebb lett, és megszűnt a több évszázada megszokott rálátás a templomra.

Az esperes

Tizenkét évet, azaz két ciklust szolgált végig a Vasi Egyházmegyében. Lelkesedéssel és szeretettel látogatta a gyülekezeteket. Kemenesalja különösen is a szívéhez nőtt. Egy-egy gyülekezetben nemcsak a lelkészt kereste fel, hanem a felügyelőt és a gondnokot is.

Különösen meleg, baráti szálak fűzték Berzsenyi J. Miklós egyházmegyei felügyelőhöz és legjobb barátjához, az espereshelyetteshez, Baráth Pál nemescsói lelkészhez. Vele osztotta meg lelkészi és esperesi gondjait is. Meleg barátság fűzte Mohr Imre akkori kőszegi gyülekezeti felügyelőhöz is. Legendás kötődése volt a kissomlyói időben Horváth Sándor dukai felügyelőhöz, akinek az unokája Kovácsné Tóth Márta vönöcki lelkész. De igyekezett minden lelkésszel testvéri, kollegiális kapcsolatot tartani. A lelkészek gyűléseire külön készült, s az, aki egyébként társaságban nem volt a szó embere, egy-egy lelkészi munkaközösségi ülésen minden témához alaposan felkészülve szólt hozzá.

Az igehirdető

Különösen komolyan vette a szószéki szolgálatot. Tudta, hogy az igehirdetés a szíve az istentiszteletnek és a lelkészi szolgálatnak. Prédikációira precízen készült. A „szótlan” ember a szószéken megelevenedett.

Legyen szabad ezen a ponton néhány személyes szót mondanom. Abban az időben, mint pilisi lelkész, szabadságaim jó részét Kőszegen töltöttem. Mindig élmény volt igehirdetéseit hallgatni, mindig nívósak, tartalmasak és gyülekezetnek szólóak voltak, ha hallgatásuk nem is volt mindig könnyű.

Az igehirdetést azonban nemcsak gyakorolta, hanem szívesen tanulta és tanította is. Erre utalnak a *Lelképásztorban*, a lelkészek szakfolyóiratában megjelent cikkei. Hozzájuk lehetne csatolni alaposan átgondolt és leírt igehirdetéseit, ha meglennének, de csak gyorsírással teleírt füzeteknek sokasága maradt a fiókjában. Ezek arra tanítanak, hogyan lehet kevés szóval sokat, tartalmat átadni a ránk bízottaknak.

A teológus

A teológia mint tudomány is megragadta. A rendszeres teológia erlangeni ösztöndíjas éve óta különösen érdekelte, de elsősorban a homiletika (tehát az igehirdetés) szemszögéből. Talán megfordult gondolataiban: nagy feladat lehetne a jövőendő lelkésznevelés tanítása, lehet, hogy szívében erre is készen volt. Felkészültségét tekintve bizonyos. Meg is keresték hivatalosan a teológiáról, de ő ragaszkodott kemenesaljai gyülekezetéhez.

A lelkészi munkában is nagyon szívesen tanított. Szerette a konfirmáció előkészítőt és a hittant. Szigorú

volt, de még ma is találkozni lehet olyanokkal, akiket ő tanított, és mind a mai napig emlékeznek rá. Határozott evangélikusságát idézik fel.

Egész munkásságát meghatározta az erlangeni teológia hitvallásos kötődése. Tudományos gondolkodásának és munkájának jelei azok a dolgozatok, amelyek az 1940-es évektől 1984-ig megjelentek a *Lelképásztor* folyóiratban. Arra is érdemes figyelni, hogy 1981-ben nyugdíjba vonult, de teológiai munkáját, írásainak kiadását nem hagyta abba.

Nyugdíjaként is friss maradt szellemileg. Ebben az időben is több tucat teológiai könyvet jegyzetelt ki, de ezt is sajnos a számunkra megfejthetetlen gyorsírással végezte. „Az ember addig él, amíg dolgozik” – írta valaki egy 16. századi reformátorunkról. Ez a mondás Szabó Lajos életére és munkájára is érvényes. Sőt mintha erre az időre aránylag több munkája is megérlelődött volna. A szűk beszédű, szolgálatra mindig kész lelképásztor a szó szoros értelmében *gondolkodó* ember volt.

Ha tartalmilag nézzük írásait, első helyre az igehirdetéssel kapcsolatos munkáját kell tennünk. Olyan lelkészt ismerünk meg ebből a szempontból, aki nemcsak maga készült precízen, hanem erre készült szolgatársait is tanítani, serkenteni. Ez különösen megmutatkozott segédlelkészeinek életében, akiknek hosszú sorát igyekezett felkészíteni a lelkészi szolgálatra. Álljon itt segédlelkészeinek névsora.

Kissomlyó: Bárany Gyula, Benkő Béla, Fehér Károly, Szabó Zoltán, Magyar László, Zsigmondy Árpád, Dorn Vilmos, Madocsa Miklós, Barcza Béla, Molnár Jenő, Görög Zoltán, Rác Miklós. Kőszeg: Francisci Guidó, Kiss Szabolcs, Joób Olivér, Weltler Sándor, Ittész János, Görög Zoltán.

Nehéz lenne írásait tartalmilag „osztályozni”. Mégis megemlítendő, hogy mintha elsősorban evangélikus egyházunk sajátosságai, „forrásaink” izgatták volna leginkább, sok írása erre utal. Ezzel együtt neki az is fontos – nem ellensúlyként, hanem egyensúlyként –, ami ebből következik: a cselekvő keresztény élet. Ebből a teológiai gondolkodásból fakadtak etikai, szociáletikai írásai.

Ami a lelképásztori szolgálat tartalmát illeti, fontos volt neki is átgondolni és másoknak is átadni gondolatait és tapasztalatait. Summázva: a forrásból (Szentírás, hitvallási irataink, az egyház tanítása) merítve él és szorgol az egyház, a lelkész és a keresztény ember. Egészen röviden: hitből fakad a cselekedet – így foglалható össze teológiai gondolkodása. S ez nála spontán gondolkodás eredménye volt, ha olykor kötelességteljesítésnek vagy szigorúnak tűnt is.

Idősebb Szabó Lajos alakja érdemes arra, hogy születésének századik évfordulóján felidézünk. Szolgálatok sok tekintetben ma is előremutató: külsőleg a szótlan kötelesség embere volt, de az evangéliumból merített étellel. Az evangéliumot hirdette azzal együtt, ami annak meghallásával jár. Az a reményünk, hogy azok között van, akik az örök istentiszteleten dicsérik az Urat, bennünket pedig, akik még úton vagyunk, tanít a földi istentiszteletre, és mutatja az utat az örök felé.

A kőszegi gyülekezetben október 10-én, vasárnap a reggel 9 órakor kezdődő istentiszteleten emlékezünk meg Szabó Lajosról, ahol az unoka, Szabó B. András pestújhelyi lelkész prédikál. Az ezt követő rövid összevetelen pedig együtt gondolunk vissza szolgálatára. Szeretettel várjuk mindazokat, akik együtt szeretnének hálát adni életéért és szolgálatáért.

■ KEVEHÁZI LÁSZLÓ

1 GYŰLEKEZET – 2 NAP – 3 SZOLGÁLATTEVŐ – 4 ÉVFORDULÓ

Emmausi születésnapok

► „Adjatok hálát az Úrnak, mert jó, mert örökké tart szeretete!” – ez a zsoltárszöveg (Zsolt 136,1) volt az összefoglaló igei üzenete a nyíregyházi Emmaus gyülekezetben tartott kétnapos ünnepsorozatnak, amelyen négy születésnapról emlékeztek meg az elmúlt hétvégén, három felkért szolgálattelvő részvételével. Tizenhét éve avatták fel és adták át rendeltetésének az Emmaus Evangélikus Szeretothont, az új Emmaus-templomot pedig öt éve szentelték fel a szeretothon bővítése során. Hetven esztendővel ezelőtt, a reformáció ünnepén szentelték fel a – 2009 óta szintén az Emmaus gyülekezetéhez tartozó – nyírszőlői templomot, az évfordulók alkalmából koncertet adó Poézis együttes pedig történetesen megalakulásának harmincadik születésnapját jelezte... Az évfordulók méltó megünneplése – időrendben – Zsarnai Krisztián nyíregyházi lelkész, Kákay István és a Poézis együttes, valamint dr. Fabiny Tamás északi egyházkerületi püspök szolgálatával zajlott.

Bozorády Zoltán nyugalmazott esperes köszöntő szavai és bevezető oltári szolgálata után a szombati istentisztelet igehirdetését Zsarnai Krisztián végezte. 2Kor 7,8–12 versei alapján az Isten szerint való bűnbánat és szomorúság jelentőségéről szólt. A

tész Csaba gyülekezeti felügyelő pedig arról vallott, mit jelent számára a templom s ez a gyülekezet, amely Isten Lelke által válik élővé.

Az örvendező és hálaadó közösség valamennyi résztvevőt közösségében látta vendégül, ahol a kötet-

korolni, szívből zengett mind a négy versszak.

A szombat délután egy másik évforduló szinte családias megünneplésével folytatódott: az 1980 szeptemberében alakult budapesti Poézis együttes ajándékozta meg jubileumi koncertjével a születésnapos gyülekezetet. A hét előadó 20. századi magyar költők általuk megzenésített verseit adta elő nagy sikerrel. Nyitányként *Ady Endre Az Úr érkezése* című költeménye csendült fel.

A nap Bozorády András záróáhitatával fejeződött be. A gyülekezet parókus lelkésze az Isten szerint való, hiteles hétköznapi keresztény életről beszélt Jn 7,37–39 alapján.

A vasárnap délelőtti ünnepi istentisztelet igehirdetője, dr. Fabiny Tamás püspök a kijelölt textus (Ám 5,21–24) alapján az Isten szerint való ünneplésről prédikált. Isten leplezi az ember ünnepét, és megítéli, ha az nem valódi közösség vele és embertársaival, s nem jut benne érvényre az ő akarata – mondta.

Az Északi Egyházkerület püspöke első ízben látogatta meg a Nyírszőlősön élő evangélikusokat; az ő templomukat hetven éve szentelték fel, reformáció ünnepén. (Az ünnepi istentisztelet liturgiáját Herpay Gábor beosztott lelkész végezte.) A kerületi lelkészi vezetője az ünnep ógyházi evangéliuma, a naini ifjú feltámasztásának története alapján (Lk 7,11–17) szólt a helyi egyháztagokhoz: kövessék Jézus tekintetét, mozdulatát és szavát; legyenek a feltámadott Úr hírvivői; tanuskodjanak az élet Fejedelméről!

Az évfordulók a gyülekezet életében – mint mérföldkövek az út mentén – a hátra-, de az előretekintés és az erőgyűjtés alkalmává is váltak az Isten szerint való élet, a Krisztussal való járás keskeny útján.

■ GARAI ANDRÁS

Az ünneplés hanganyagai elérhetőek a www.garainyh.hu személyes honlap Hangzó örömhírtárából.

FOTO: TAR LILLA

szomorú emmausi tanítványok szíve felhevült, amikor Jézussal találkozott. Ebben az otthonban és ebben a templomban is sokan találkozhattak a feltámadott Úrral, és juthattak hit által üdvösségre.

Az úrvacsora előtt az intézmény lakói szolgáltak énekeszóval. Hetényi Józsefné beszámolt az otthonba kerüléséről és itteni életéről, Hegyemegi Illus néni Wass Albert Otthon című írását mondta el mély átéléssel, Sol-

len beszélgetésre, emlékezésre is lehetőség nyílt. Délután előbb Papp László, a 2003 óta működő Emmausért Alapítvány kuratóriumának tagja számolt be a szervezet sokrétű tevékenységéről, külön kiemelve a közelmúltban Bodrogkeresztúron átadott Betlehem Pihenőház által nyújtott lehetőségeket, majd közös énektanulás következett: a *Fenn a mennyben az Úr* kezdetű evangéliumi éneket nem is kellett sokat gya-

A Poézis ars poeticája

Villáminterjú Kákay Istvánnal, az együttes vezetőjével

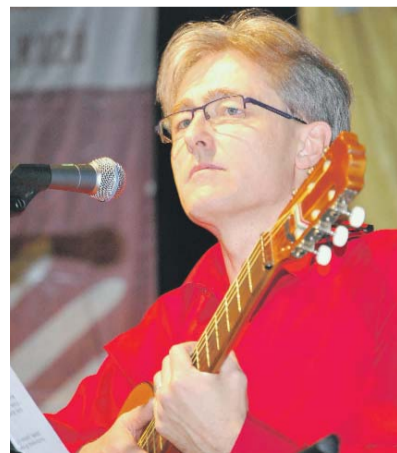
► A nagy sikerű templomi koncert után, pakolás közben tartottam fel néhány percre a születésnapját az ugyancsak jubiláló nyíregyházi Emmaus gyülekezet közösségében ünneplő Poézis együttes vezetőjét, Kákay István országos irodaigazgatót, hogy a harminc éve általa alapított formációról kérdezzem. (Kákay Istvánt mint a Poézis együttes vezetőjét 2007. június 10-i számában szólaltatta meg az Evangélikus Élet.)

– Milyen céllal alakult az együttes?
– Huszadik századi magyar írók, költők írásait zenésítjük meg úgy, hogy a zene szolgálja, felerősítse a szöveg üzenetét. Missziót végzünk e versek előadásával mindenütt, ahová elhívunk bennünket. Bár munkahelyi elfoglaltságaink miatt igen nehéz az alkalmakat megszervezni, a közös zenélés és a versek szeretete három évtizede összetartja a különböző területeken dolgozó tagokat. Eredeti végzettségemet tekintve iro-

dalomtanár vagyok, szívügyem a magyar versek megismertetése, különösen a fiatalok között.

– Ki szerzi a zenéket, és mekkora a repertoárjuk?

– A zenéket én komponálom és hangszerelem. Eddig mintegy kétszáz verset zenésítettem meg, ebből hatvan van most műsoron.

– Úgy tudom, nem csak élőben hallható-látható az együttes... Aki mégis inkább az élő előadásra kíváncsi, hová menjen?

– A Zákus Média centrum két

DVD-t készített velünk, az ezeken előadott számokat a Pax Tv műsorán is meg lehet találni. Élőben leggyakrabban a pestszentlőrinci templomban muzsikálunk, de legközelebb például a piliscsabai református templomban adunk koncertet október 29-én, a reformáció ünnepéhez kötődően.

– A hétagú együttesből négyen egy család tagjai. Kérem, végül mutassa be olvasóinknak őket, illetve a többieket! Az imént itt, a nyíregyházi templomban Ön két gitáron is játszott, szájharmonikázott és énekelt...

– Nos, családom tagjai még Kákay Katalin, ő énekel; Kákay Viola hegedül, Nagy-Kákay Zsófia fuvolázik, és mindketten énekelnek is; mellettük az együttes nagyobb „családjához” tartozik a hegedűn játszó Kiss Melinda, a csellista Tolnai Judit és az énekes Illés Péter.

– Köszönöm a bemutatkozást, és az ittenihez hasonló szívélyes, családias fogadtatást és forró sikereket kívánok a Poézis együttes következő harminc évére is az Úr Isten gazdag áldásával!

■ G. A.

Hajnali gondolatok

Elhangzott a Magyar Televízióban
2010. augusztus 9-én

Köszöntöm a korán kelő kedves nézőket ezen a nyári hajnalon.

Egy vizsgálat szerint a magyar lakosság harmincöt százaléka kel 6 óra előtt egy átlagos napon. Nem tudom, mennyien kelnek önként, és hányan vannak azok, akiknek muszáj. Mindenesetre egy nyári napon biztosan kevesebben.

Nyári reggeleken mindig a gyerekkor végtelen napjai jutnak az eszembe. Öcsémekkel sokat nyaraltunk a nagyszüleinknél. Iskolaünnepben sokáig élveztük az alvás örömeit. Nem adtuk volna ezt semmiért. Talán csak a forró kakaó illata volt képes kirobbantani miniket az ágyból.

Nagyszüleim – szemben velünk – a számomra elképzelhetetlen korra hajnali kelőkhöz tartoztak. Mire mi felkeltünk, az ő napjuk komoly része már eltelt. Mindig kíváncsi voltam, mivel telik ez a korai időszak, de olyan lelkierőm soha nem volt, hogy velük együtt felkeljek. Néha az írógép kattogása derengett át a reggeli csenden. Ez a hang hol lelkiismeret-furdalón, hol halk monotonitással hallatszott át a verandáról, ahol nagyapám gépelt.

Leginkább a nyomokból lehetett sejteni, mivel is foglalkoztak ők hajnalban. Kiolvastunk a jelekből egy szokást, egy különlegeset, amelyet egy nyitott Útmutató és egy né-

met nyelvű áhitatoskönyv jelzett. Ez volt az ő titkos hajnali elcsendesedésük, amelynek talán csak halk énekhangja szűrődött át a falon. Nagyapám, ekkor már nyugdíjas lelkészként, egy német áhitatoskönyvből fordított nagyanyám számára minden reggel. Valami különös élmény volt kettőjüköt így reggel megsejteni. A rendet és a közelséget – egymáshoz és a Mindenhatóhoz – a fal táloldalán.

Ki tudja, hány éven, évtizeden át zajlott ez a közös szokás, ez a csendes reggeli áhítat! Ma a saját életemben nehéz elképzelnem, hogy ketten együtt a feleséggel így ünnepezzük meg az új reggelt.

Reggelig persze sok minden történt ezenkívül is. Lezajlott a hajnali órákban a gépelt oldalak kifűzése és rendbe rakása. A lány tojások kijöttek a forró vízből, a kertben az unokákra veszélyes munkánk – mint a permetezés és hasonlók – már véget értek.

Milyen jó lenne ez a rend ma, a mi világunkban is! Ha ma hajnalban ülnének a verandán, Isten igéjét az *Efezusi levélből* olvasnák! Ez szól hozzánk is most: „Jól vigyázzatok tehát, hogyan éltek; ne esztelenül, hanem bölcsen, kihasználva az alkalmas időt, mert az idők gonoszak.” (Ef 5,15–16)

■ SZABÓ B. ANDRÁS

HETI ÚTRAVALÓ

„Az a győzelem, amely legyőzte a világot, a mi hitünk.” (1Jn 5,4)

Szentháromság ünnepe után a 17. héten az Útmutató reggeli és heti igéi három hírt hordoznak: a hit győzelméről, az egyház egységéről és az angyalok szolgálatáról tanítanak. Krisztusban egy a keresztény anyaszentegyház. „Egy az Isten, egy a közbenjáró is Isten és az emberek között: az ember Krisztus Jézus, aki önmagát adta véltául mindenkiért” (1Tim 2,5–6; LK) – és Isten szétszóródott nyáját újra egyesíti szeretetben. „Ímé, mily jó és mily nagy gyönyörűség / Az atyafiak közt az egyenesség...” (GyLK 765) Ezt összegzi Luther: „Kívánhatnánk-e nagyobb boldogságot annál, mint hogy testvéri közösségbe juthatunk az egész kereszténységgel, s tagjai lehetünk a Krisztus testének?! Hiszen jól tudjuk, hogy mihelyt a legkisebb baj ér, ég és föld, valamennyi angyal és szent mellettünk kiált. Ehhez azonban hit kell!” A kánaáni asszony hite meggyőzte Jézust: „Úgy van, Uram! De hiszen a kutyák is esznek a morzsákból!” És az asszony leánya megszabadult a gonosz lélektől, mert Jézus ezt mondta neki: „Asszony, nagy a te hited, legyen úgy, amint kívánod!” (Mt 15,27.28) Pál az Ószövetség evangélistája szavával (lásd Ézs 28,16) igazolja: „Aki hisz őbenne, nem szégyenül meg”, „De megmenekül mindenki, aki segítségül hívja az Úr nevét...” (Jól 3,5) S ez a világot legyőző „hit tehát hallásból van, a hallás pedig a Krisztus beszéde által” (Róm 10,11.17). Mái érvényes az Úr utolsó parancsa: „...hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek” (Mk 16,15) A vér folyásos asszony is vakmerő bizalommal érintette meg Jézus ruháját. „Leányom, a hited megtartott téged: menj el békességgel, és bajodtól megszabadulva légy egészséges.” (Mk 5,34) Az emberek kívánsága bünt szül, és ezek a kísértések a hitünket próbálják; de „boldog ember az, aki a kísértés idején kitart, mert miután kiállta a próbát, elnyeri az élet koronáját, amelyet az Úr megígért az őt szeretőknak” (Jak 1,12). Mihály főangyal ünnepe és az ezt követő napok igéi emlékeztetnek a szolgáló lelkereket (lásd Zsid 1,14) jelenlétére az életünkben. „Az Úr angyala ott áll az istenfélők mellett, és megmenti őket.” (Zsolt 34,8; LK) A sántát Mihály és angyalai már legyőzték a mennyben, ezért Jézus tanítványai is megtapasztalhatnak győzelmeket e földön az Úr neve által, ám „inkább annak örüljétek, hogy a nevetek fel van írva a mennyben” (Lk 10,20). Isten hírnöke, követe találkozott a menekülő Hágárral a pusztában, de rajta keresztül maga az Úr beszélt vele. S ő „így nevezte az Urat, aki szólt hozzá: Te vagy a látás Istene.” (1Móz 16,13) Az Emberfiának Isten minden angyala a rendelkezésére állt: „...nem kérhetném meg Atyámat, hogy adjon mellém most tizenkét sereg angyalnál is többet?” (Mt 26,53); de Jézus beteljesítette a próféták írásait. „Mert az Emberfia azért jött, hogy megmentse, ami elveszett” (Mt 18,11); a száz juh közül az egyet is! „Te elvesztet bárány, Jézus keres téged. / Mint ő, a jó pásztor, nem szeret úgy senki. / Megment engem Jézus hulló vére árán.” (EÉ 537) – Meg téged is!

■ GARAI ANDRÁS

Biciklivel a környezetvédelemért és az egészségért

A bonyhádi gimnazistáknak két kerékkal több van

A Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium tanszék vezetője fontos céljának tekinti, hogy a diákokat környezettudatos életvitelre, a környezet védelmére nevelje.

A rendezvényen dr. Marcsek Sándor, Bonyhád város rendőrkapitánya felhívta a fiatalok figyelmét a közlekedési szabályok elsajátításának fontosságára, hiszen a statisztikai

A SZERZŐ FELVÉTELE

Ezért is fogadták örömmel, amikor a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium pályázatot írt ki a kerékpáros közlekedés népszerűsítésére. A Környezet és energia operatív program pályázatán közel tízmillió forintot nyert a középiskola, ami új távlatot nyitott nevelési céljaik gazdagításában: vásároltak huszonhat kerékpárt, ötven jármű biztonságos elhelyezésére alkalmas kerékpártárolót építettek, és javították az öltözők és a zuhanyozás feltételeit a kollégiumban.

A projekt zárásaként szeptember 16-án az öt helyi általános és középiskolát képviselő csapatok mérték össze tudásukat kerékpáros ügyességi és KRESZ-teszt-versenyen, Nagy Andrea tanárnő előadást tartott a fenntartható fejlődésről és Földünk megővéséről, és huszonhat diák biciklis körutat tett a városban.

adatok szerint a balesetek öt-tíz százalékában biciklis is sérül. Az önkormányzatot képviselő Somogyi János humánreferensnek a tanuló petíciót nyújtottak át, amely a városvezetők figyelmét hívja fel Bonyhád kerékpáros kultúrájának fejlesztésére, a kerékpárutak számának növelésére.

A tároló avatásakor Ónodi Szabolcs, a gimnázium igazgatója és dr. Marcsek Sándor rendőrkapitány vágta át a nemzetiszínű szalagot. A projekt részeként a gimnázium diákjai – kistérségi biciklitúra keretében – a kerékpározás és a környezetvédelem fontosságáról szóló tájékoztató füzeteket visznek a többi iskolába. A tervek szerint havonta szerveznek majd kerékpártúrákat az intézmény diákjainak, nyáron pedig a Balatont szeretnék körbebiciklizni.

■ MÁTÉ RÉKA

Öt községből gyűltek össze evangélikus fiatalok a múlt szombat napsütéses délutánján a domonyi gyülekezet ifjúsági napjára. A programot a szügyi illetőségű M.Is.K.A. zenekar fellépése is színesítette.

■ SÁGHY BALÁZS felvétele

A tananyag: Erdély

► A hír nem tűnik igazán izgalmasnak: a Deák Téri Evangélikus Gimnázium tizenkettedikesei – tanáraik vezetésével – szeptember második hetében ötnapos erdélyi körutazáson vettek részt. Ez azért nem nagy szenzáció, mert a gimnázium az utolsó éveseit évről évre végigvezeti ezen a túrán. Egy emeletes autóbusszal most is közel 1800 kilométert megtéve érintették a legfontosabb erdélyi városokat, falvakat. Útjuk során a legfontosabb állomásaik Nagyvárad, Bánffyhunyad, Kolozsvár, a Tordai-hasadék, az ottani sóbánya, Marosvásárhely, Csíksomlyó, a Szent Anna-tó és Kézdivásárhely voltak. Az út zavaró bonyodalmak nélkül zajlott, és az idő is remek volt.

énekző, barátságos kolozsvári diákokkal. Ittunk borvizet, és láttuk, hogy szállítják haza sokliteres flakonokban a helybeliek.

mert a helyiek levágták a lovak farkát, hogy szitát készítsenek belőle. Mindezek egy jól sikerült kirándulás személyes emléképei. Azokból is

A bátrabbak meg is mártóztak a Szent Anna-tóban

A rejtett történetek kiragadott, gyors földidézése egy ilyen rövid úti beszámolóban nem sokat ér. Ezek csak a résztvevők számára maradnak emlékeztetésekk.

Megtudtuk, hogy a kolozsváriak hogyan járták meg a „fullasztón” az újonnan vett Daciájukat, és hogy a székelykapun miért van kis fémtáblán egy vödör vagy lapát vagy villa

csak pár, hiszen mindnyájan tudjuk, hogy az osztálykirándulások íze más a diákok, és más az őket kísérő tanárok számára.

Ami miatt erről az eseményről mégis írni kell, az annak az öröme, hogy egy egyházi iskola – áldozatoktól sem visszariadva – fontosnak tartja, és immár hagyományosan ragaszkodik ahhoz, hogy diákjai megérezzék Erdélyt. Mert lehet otthonról hazafias gondolatokat szőni, de egészen más közelről átélni mindezt.

Honismereti vezetőnk – hiszen így nevezte magát Polacsek Tamás, aki egészen kivételes ebben a műfajban – az út kezdetén kilencfős csapatokra osztotta a diákokat, és nagyon komoly munkafüzetet adott a kezükbe, amelyet az öt nap alatt folyamatosan kellett kitölteniük. A tizedik csapat tag egy-egy erdélyi diák lett. Az ő vezetésükkel fedezték fel a mieink Kolozsvárt. Így ez nem csupán a város megismerését jelentette, hanem közös munkában érlelődő találkozás.

Amikor a helyi diákok esti búcsúzásánál szinte spontán módon szólalt meg a székely himnusz, kézzelfogható volt összetartozásunk. Ahogy vezetőnk elmondta, a mai magyarságra nézve a fő veszély nem az elnyomás, hanem éppen a túl nagy barátság, az asszimilálódás.

Bőrünkön éreztük a havasok csípős reggeleit, éreztük a magyar szó melegét az erdélyi falvakban – ez volt ennek a pár napnak az igazi tapasztalása, a valódi tanulmány. Az egyik diák ezt írta a Facebook-oldalára: „Édes Erdély, jövünk!”

Ez az erdélyi túra volt ennek a két osztálynak az utolsó iskolai kirándulása. E hét első napján már a szalagavató táncpróbája volt, utána jön a ballagás, az érettségi. De a Deák téri gimnazisták ennek a nehéz évnak a végén életre szóló élményeik között ezt is elmondhatják: voltunk Erdélyben!

■ KOCZOR TAMÁS

A magyarvalkői református templomban

A mofetta bejáratánál

Megtudtuk, hogyan vadászott medvére Ceaușescu. Néhányan közülünk megmártóztak a jéghideg Szent Anna-tóban. Láttuk azt a falut, ahol a tehetős cigányok azzal mutatják meg gazdagságukat, hogy cifra bádogtatókat építenek amúgy még félkész házaikra. Máshol a jómódúak nem vakolják be falait, hogy az emberek lássák: ők téglából építkeztek és nem vályogból.

Láttuk azt a fiatalos templomot Kalotaszegen, ahol a konfirmációs emlék nem csoportkép, hanem egy szép szőtt, a konfirmandusok neveivel. Láttunk hatalmas rókát és az éjszakában bozótot szagató medvét. Beültünk a mofettába, ebbe a kénbányából fölfakadó szén-dioxidos felhőbe. Láttunk a gyorsétterem mellett kukában turkáló kigyerekeket. Találkoztunk integető magyarokkal, kedves vendéglátókkal, remekül

képe. Gyalogoltunk kilométereket, mert egy áradás leszakította előttünk az utat. Megtudtuk, hogy egy faluban nem mertek megállni a kocsisok,

A kirándulók busza Farkaslakán, Tamási Áron sírjánál

A SZERZŐ FELVÉTELE

ISMERTETTÉK A PÜSPÖKVÁLASZTÁS MENETRENDJÉT

Értékes hétvége Révfülöpön

► **Értéktartás, értékmegőrzés** címmel rendezték meg szeptember 17–18-án a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület egyházközségi elnökségeinek konferenciáját és munkatársképző napját Révfülöpön, az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban. A közel telt házas rendezvényen a mintegy kilencven résztvevő előtt **Rostáné Piri Magda** esperes tartott vetített képes előadást a Vasi Egyházmegye felsőszolcái árvízkarosult gyermekek részére szervezett táboráról, illetve az egybegyűltek értesülhettek a közelgő püspökválasztás menetrendjéről, valamint színvonalas előadásokat hallgathattak meg a nap címében jelzett témáról.

A hétvégén kétségkívül megkülönböztetett érdeklődés irányult a közelgő püspökválasztásra, amelynek menetrendjét **Kissné Kárász Rózsa** egyházkerületi másodfelügyelő, a jelölés és szavazatszámoló bizottság elnöke ismertette. Elmondta, hogy a törvény értelmében a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületben jelenleg szol-

ig le kell bonyolítani. Újdonság a püspökválasztás menetében, hogy az egyházunkban működő tényfeltáró bizottságnak át kell világítania a jelölteket, és ennek is meg kell történnie a szavazás időpontjáig.

A konferencia péntek esti programja az egyházkerületi elnökség aktuális ügyekkel foglalkozó fórumá-

amelynek 2011. december 31-ig le kell zárulnia. Az osztályvezető sikernek ítélte, hogy egyházunkban eddig minden ügyet sikerült pereskedés nélkül végigvinni, mert jól elő voltak készítve a tárgyalásokra. Felhívta a figyelmet: elképzelhetőnek tartja, hogy a jövőben egyházunk ne csak a beépített ingatlanok után kapjon kárpótlást, hanem az elvett beépítetlen földterületekért is. Ezért kérte a jelenlevőket, hogy mérjék fel gyülekezeteikben az egykor államosított termőföldeket, mert elképzelhető, hogy egy törvény lehetővé teszi majd, hogy ezek után is kárpótlásban részesülhessenek.

Részben e témához is kapcsolódott az egyházkerület pályázati referense, **Erdélyi Károly** elmondhatta, hogy az egyházkerületek közül – pályázati szempontból – az elmúlt időszakban

galatban álló **Ittész János** püspök megbízása – mivel betölti a törvényben előírt nyugdíjkorhatárt – 2011 júniusában lejár.

A püspökválasztás során az egyházkerület területén lévő egyházközségek tagjai közvetlenül választanak, és minden egyházközségnek lelkészi állásonként van egy szavazata. A törvény kimondja, hogy „püspökválasztás esetén a megbízás lejárata előtt nyolc hónappal kezdődik a jelölésbizottság munkája”. Ezek szerint 2010. november 1-jén indul a választási folyamat. **Kissné Kárász Rózsa** felhívta a figyelmet, hogy a november 1-jén tartó időszakra ennek legnagyobb egyházi ünnepeink, ezért a jelölés- és szavazatszámoló bizottság a határidőket szeretné úgy kitűzni, hogy a választások húsvétig befejeződjenek.

A püspöki tisztségre az ajánlásokat az egyházmegyéik presbitériumaitól kérik, amelyek maximum két jelöltet állíthatnak. A püspökké választás feltétele legalább tizenöt év lelkészi – ebből öt év gyülekezeti – szolgálat és be nem töltött hatvanadik életév.

Az egyházmegyéktől november elején beérkező ajánlásokat a bizottság tagjai összesítik, ellenőrzik, majd felkeresik a jelölteket, és nyilatkozatot kérnek tőlük arról, hogy vállallják-e a jelöltséget. A bizottság a jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelelő és a jelölést elfogadó lelkészek neveiből összeállítja a jelöltlistát, amelyet írásos indoklással terjeszt a kerületi közgyűlés elé. A jelöltek névsorát a kerületi közgyűlés 2011. január 8-án véglegesíti. A püspökjelöltek bemutatkozására január közepétől március közepéig lesz lehetőség, például a 2011. február 26-án Pápán tartandó egyházkerületi napon.

A választó közgyűlést az egyházközségekben – az esetleges második fordulóval együtt – május első felé-

val, valamint **Ittész János** püspök áhítatával ért véget.

A kerületben legutóbb ordinált lelkész, **Nagy Gábor** áhítatával kezdődött a másnapi program, majd **Buda Annamária**, az országos iroda diakóniai osztályának vezetője szolt egyházunk diakóniai szolgálatának új lehetőségeiről. Magyarország korfáján jól látszik, hogy sok az idős ember, akikkel foglalkozni kell. Szeretothonaink telítettek. Kedvelt forma a házi segítségnyújtás is, emellett az utóbbi időben diakóniai szolgálatunk számára „célcsoportnak” számítanak a szenvedélybetegség és a hajléktalanok is. A diakóniai osztály vezetője nyomatékosan felhívta a figyelmet arra, hogy a szeretetszolgálat semmilyen formájában nem szabad csupán gazdasági megfontolásból belekezdeni. Ha azonban megfelelő anyagi erővel, ingatlanokkal és személyi állománnyal bírunk, akkor van esély az igényelt – és az egész gyülekezet által támogatott – szolgálatok fenntarthatóságára.

Ezt a figyelmeztetést erősítette meg **dr. Mekis Viktória**, az országos iroda igazgatóhelyettese is, aki az intézményalapítás buktatóiról beszélt. Elmondta, hogy ahol minden feltétel adott, ott a gyülekezetek bátran belekezdhetnek az intézményalapításba. Van helyünk a társadalomban, de ne felejtjük el, hogy a diakónia nem szakkör: nagy a felelősségünk, mert emberekkel foglalkozunk. „Műnőségi, színvonalas szolgáltatást tudunk adni, és más intézményeket látva nyugodtan kihúzzhatjuk magunkat” – zárta gondolatait az igazgatóhelyettes.

A délelőtti program ingatlanügyekkel folytatódott. **Helfrich Péter**, az ingatlanrendezési osztály vezetője az 1991. évi XXXII. törvényt idézte. E jogszabály az egyházak ingatlanokkal kapcsolatos kárpótlásról szól,

a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület volt a legsikeresebb, hiszen tizenöt projektje részesült összesen mintegy háromszázmillió forintos támogatásban.

Nagyon fontosnak tartja, hogy tudatosan tervezzenek a gyülekezetek, ne öletszerűen pályázzanak. Az Európai Unió irányelvek, célok alapján bírálja el a pályázatokat. A templomfelújításnál is célt kell megjelölni: azt, hogy mi a célunk a megújult templommal. A templomokat egykor nem pályázati pénzből építették. A csodavárás ideje lejárt, nekünk is hozzá kell valamit tenni, hogy megmaradjanak ingatlanjaink – zárta előadását **Erdélyi Károly**.

Ebéd után **Muzeális értékeink és műkincseink védelme** címmel **dr. Hubert Gabriella**, az Evangélikus Országos Könyvtár tudományos munkatársa és **dr. Harmati Béla László**, az Evangélikus Országos Múzeum igazgatója tartott előadást. Felelősségünket hangsúlyozták, hiszen a nyomtatványok és műkincsek nem csak a gyülekezetekéi – nemzeti kincsek is.

Kérdésként hangozott el, hogy mit tehetünk azokkal a templomban nem illő ajándékokkal, amelyeknek a felajánló ugyanakkor megsértődne, ha azokat nem tennék közszemlére. Kérdés az is: ragaszkodni kell-e az ízléstelen, netán teológiai-ig is téves ábrázolásokhoz, csak azért, mert elődeink így hagyták örökségül? Mint elhangzott, bár e kérdésekre egységes, minden helyzetben érvényes válasz nem adható, az országos intézmények szakembereihez bizalommal fordulhatnak segítségért a gyülekezetek.

Az elnökségi konferencia és munkatársképző nap **ifj. dr. Hafenscher Károly** lelkésznek, a révfülöpi konferencia-központ igazgatójának úrvacsorai istentiszteletével zárult.

■ MENYES GYULA

HIRDETÉS

Indul a presbiterképzés!

Mint arról már az evangélikus presbiterok országos találkozásán (EPOT) és az azt követő tájékoztatásokban hírt adtunk, elindítjuk egyházunkban a szervezett, rendszeres presbiterképzést. Segítség lehet ez mindazok számára, akik szívvel-lélekkel vállallják a presbitéri tisztség felelős szolgálatát. Krisztus tanítványaként egy életen át tanulásra van szükségünk és elhívásunk. Csak így lehetünk vezetői a ránk bízottaknak, jó sáfárai az egyház kincseinek, munkásai a jövő egyháza építésének.

A presbiter-alapképzés két részből áll. Révfülöpi Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központunkban egy őszi és egy tavaszi hétvégét szánunk arra, hogy szakavatott vezetőkkel elsajátítsuk vagy megerősítsük az egyház ismereteit, hitünk megtanulható tartalmát. A két alkalom szoros összefügg, tehát a jelentkezés a két alkalomra együtt érvényes. Időpontok: 2010. október 15–17. és 2011. április 8–10. Ezek az alkalomok előadások, megbeszélések segítségével dolgozunk fel témákat.

Tárgyak: ószövetségi bibliaismeret; újszövetségi bibliaismeret; egyházismeret; egyháztörténet és hitvallások; istentisztelet és kegyesség; gyülekezetépítés és misszió; gyülekezetismeret és gyakorlat.

A révfülöpi tartózkodás és a képzés költségeit a Magyarországi Evangélikus Egyház felvállalja, a jelentkező testvérekre – illetve javaslatunk és a lehetőségek szerint a gyülekezetre (vagy az egyházmegyére) – az utazás költsége várna.

Tisztelettel kérjük a részvételi szándék bejelentését és megerősítését legkésőbb október 5-ig a következő címek egyikén: **dr. Hafenscher Károly**, Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központ, 8253 Révfülöp, Füredi út 1., illetve presbiterkepzes@lutheran.hu. (Helyfoglalás a jelentkezések beérkezésének sorrendjében. Jelentős túljelentkezés esetén újabb tanfolyamot is indítunk.)

A jelentkezőknek részletes programot s a felkészüléshez néhány olvasnivalót küldünk.

*Dr. Fabiny Tibor szakmai tanácsadó
Dr. Hafenscher Károly, a képzés vezetője*

Tervezett időbeosztás

- Október 15., péntek: 15.00–18.00: érkezés, regisztráció; 19.00: nyitó istentisztelet (úrvacsorával); 20.00–21.30: 1. előadásblokk.
- Október 16., szombat: 8.00: reggeli áhítat; 9.00–10.30: 2. előadásblokk; 11.30–13.00: 3. előadásblokk; 14.00–15.30: 4. előadásblokk; 16.00–17.30: 5. előadásblokk; 19.00–20.30: 6. előadásblokk; 20.30–23.00: beszélgetés.
- Október 17., vasárnap: 9.00–10.30: 7. előadásblokk; 11.00–12.00: záró istentisztelet (úrvacsorával); 14.00–15.00: kiértékelés.

„Teherhordozók”

Első alkalommal adott otthont a soltvadkerti evangélikus gyülekezet múlt szombaton a Déli Egyházkerület regionális felügyelői találkozásának. A Tolna-Baranyai és a Bács-Kiskun Egyházmegye felügyelői, másodfelügyelői jöttek el a konferenciára, némely gyülekezetet pedig gondnoka, illetve pénztárosa képviselt.

A nap **Homoki Pál** lelkész áhítatával indult, aki Zakariás példáján keresztül hangsúlyozta, hogy mennyire fontos 21. századi világunkban is az Isten szavára figyelni, ha olykor nehéz is elcsendesednünk.

kiseb gyülekezeti-presbitériumi létszám miatt az adott feladatkörökre nem lehet komplett munkacsoportokat létrehozni, ott felelősöket lehet beállítani a gyülekezeti, a média-, a diakóniai, a karbantartó munka vagy például a rendezvényszervezés ellátására. Közös tapasztalatként fogalmazódott meg, hogy bár a fiatalság a jövő, de gyülekezeink „teherhordó” rétege többnyire ma is az idősebb korosztály tagjai közül kerül ki.

Ebéd után a tanácskozás résztvevői – könnyed séta keretében – a soltvadkerti egyházközség épületeit tekin-

A délelőtti folyamán két előadás hangozott el. A presbitériumi bizottságok megalakításáról, eredményeiről, céljairól számolt be jelen sorok írója, majd **Koszorús Oszkár**, a Nyugat-békési Egyházmegye felügyelője tartott vitaindítót **Idősek az egyházban** címmel, felhívva a figyelmet a diakónia fontosságára öregedő társadalmunkban.

Az előadásokat követő – **Radosné Lengyel Anna** egyházkerületi felügyelő által moderált – fórumbeszélgetés során felvetődött, hogy ahol a

tették meg. (Az evangélikus óvodában a vezető óvónő, **Lakatosné Hachbold Éva** kalauzolta a vendégeket.)

Délután az állam és az egyház kapcsolatáról, valamint a „vidéki Magyarország” helyzetéről szolt érdekesítő előadásában **Font Sándor** soltvadkerti presbiter, országgyűlési képviselő.

A jó hangulatú, építő együttlétet az óvodások meglepetésműsora, majd a soltvadkerti gyülekezeti pénztáros és jegyző borainak kóstolása zárta.

■ PÉCZKA FERENC felügyelő

Templomépítésért adtak halált

▶ A Győrhöz tartozó, ma hetvenhat főt számláló börcsi evangélikus leányegyházközség az elmúlt vasárnapon hálaadó istentiszteleten emlékezett meg temploma felszentelésének ötvenedik évfordulójáról. Az ünnepi alkalmon Ittész János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten ígését. A liturgiai szolgálatban Kiss Miklós, a Győr-Mosoni Egyházmegye esperese és Takács Eszter, a gyülekezet lelkésze vett részt. A jubileumi alkalmon megjelent Rácz Róbert, a település polgármestere is.

A kicsiny börcsi gyülekezet számára a templomépítés akkor vált lehetővé, amikor 1945-ben, a földosztás alkalmával hatszáz négyszögöles telket kapott az egyházközség. Egy évvel később Jakus Imre személyében missziói lelkész érkezett a gyülekezetbe, és elkezdődött az adakozás, illetve búzafelajánlás a templomra. Ez az első próbálkozás azonban nem járt sikerrel. Ám a templomépítés azonban továbbra is napirenden maradt.

1951-ben azután végre megtörtént az első kapavágás. A munka – anyagbeszerzési nehézségek miatt – ismét elakadt, ám az egyházmegye gyülekezeteinek segélye átlenyújtotta az építkezést a holtpontra, és 1954-ben elkészült az alapozás és a lábazat.

További nehéz és küzdelmes éveknél kellett azonban eltelniük ahhoz, hogy a templom végre felépüljön. A kész épületet 1960 júniusában szentelte fel Káldy Zoltán

püspök. Ezen az istentiszteleten két gyermek konfirmációjára is sor került. Az épület külső vakolását 1968-ban végezték el.

A jubileumi istentiszteleten Ittész János püspök Jn 4,21–24 alapján prédikált. „A templomok értéke mulandó. Lejár a templomok ideje. Mert Isten maga fogja elhozni az országot, ahol nem lesz szükség templomra. Hiszen ő lesz minden mindenkiben. De amíg eljön ez a pillanat, addig szeressétek templomokat, mert templom nélkül nem élhet az ember” – hangsúlyozta Ittész János.

Az istentiszteletet követő közgyűlésen Takács Eszter ismertette az építkezés történetét, majd emléplaketteket adott át azoknak, akiknek segítségével nem jöhetett volna létre ez az ünnepi alkalom. A nagyszámú gyülekezet a templomból átv-

FOTO: MENYES GYULA

nult a helyi óvoda épületébe, ahol szeretetvendégséggel fejeződött be a jubileumi ünnepség.

■ K. M.

Istentiszteleti rend • 2010. szeptember 26.

Szentháromság ünnepe után 17. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: Ef 4,1–6; Ézs 49,1–6. Alapige: Jn 17,20–26. Énekek: 446., 265.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; du. 6. Bencéné Szabó Márta; II., Hűvösvölgyi út 193., Félé de. 10. Missura Tibor; II., Modori u. 6. de. 3/4 11. Sztójanovics András; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; Csillaghegy–Békmegyer, III., Mező u. 12. de. 10. Fülöp Attila; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10. Hokker Zolt; Újpest, IV., Lebstock M. u. 36–38. de. 10. Solymár Péter Tamás; V., Deák tér 4. de. 9. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovsky Éva; de. 11. (úrv.) Cselovszky Ferenc; du. 6. (orgonazenés áhitat) Smidélusz Gábor; VII., Városligeti fasor 17. de. 11. (úrv.) Aradi György; du. 6. (teremtésünnepi istentisztelet) Pelikán András; VIII., Üllői út 24. de. fél 11. Szabó Bertalan; VIII., Rákóczi út 57/a de. 10. (szlovák, úrv.) Gulácsiné Fabulya Hilda; VIII., Karácsony S. u. 31–33. de. 9. Szabó Bertalan; IX., Gát u. 2. (katolikus templom) de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. 10. Benkóczy Péter; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. (vespera) dr. Joób Máté; XI., Németsvölgyi út 138. de. 9. (úrv.) dr. Joób Máté; Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24. de. 9. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. Grendorf Péter; Zugló, XIV., Lőcsei út 32. de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; XIV. Gyarmat u. 14. de. fél 10. Tamásy Tamásné; Pestújhely, XV., Templom tér de. 10. (úrv.) Szabó B. András; Rákospalota, XV., Régi Fóti út 72. (nagytemplom) de. 10. Ponicsán Erzsébet; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11. de. 10. Börönte Márta; Cinkota, XVI., Batthyány I. u. de. fél 11. Vető István; Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24. de. 9. Vető István; Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9. Kopf András; Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111. de. fél 11. Kopf András; Rákoscaba, XVII., Péceli út 146. de. 9. Nagyné Szeker Éva; Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. de. 11. Nagyné Szeker Éva; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. dr. Korányi András; Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom) de. 8. dr. Korányi András; Kispeszt, XIX., Templom tér 1. de. 10. Széll Bulcsú; XIX., Hungária út 37. de. 8. Széll Bulcsú; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de. 10. Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11. Zólyomi Mátyás; Budafoke, XXII., Játék u. 16. de. 10. Solymár Gábor; Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem) de. fél 10. (úrv.) dr. Lacknerné Puskás Sára; Pilisvörösvár (református templom) du. 2. (úrv.); Budaörs, Szabadság út 75. de. 10. Ittész István; Názáret-templom, Mátrászentimre-Bagolyirtás de. fél 12.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Magyar örökség az erdélyi protestáns teológiai oktatás

▶ A Magyar Örökség Díjakat szeptember 18-án Kolozsváron adták át. A helyszín rendkívüli volt, hiszen korábban mindig Budapesten a Magyar Tudományos Akadémia díszterme volt a negyedévenkénti díjátadás helyszíne. Mivel azonban egyre több olyan állampolgári ajánlás érkezett, amely erdélyi személyeket és intézményeket tartott méltónak a díjra, a Magyar Örökség és Európa Egyesület által felkért bírálóbizottság – élén dr. Hámori Józsefelnökkel – még júniusban úgy határozott, hogy a díjátadás következő helyszíne Kolozsvár lesz. És lőn: a Protestáns Teológiai Intézet díszterme.

A Protestáns Teológiai Intézet a magyar protestáns lelkészképzésben végzett erőfeszítésekért maga is díjazott lett. Az akadémia épülete az Erdélyi Református Egyházkerület tulajdona, de mindkét romániai református egyházkerület, valamint az Erdélyi Unitárius Egyház és a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház tanárainak és hallgatóinak is otthont ad.

Az első erdélyi protestáns teológia tulajdonképpen az 1568-ban alakult kolozsvári unitárius akadémia volt, amelyen olyan jeles tudósok tanultak és tanítottak, mint Szentábrahámi Lombard Mihály. Református teológia csak több mint ötven év múlva, Bethlen Gábor uralkodása idején jöhetett létre Gyulafehérváron. Itt tanított Keresztúri Bíró Pál, Geleji Katona István és Apáczai Csere János is. Az akadémiát 1662-ben Apafi Mihály fejedelem Nagyenyedre telepítette át, ahol több mint kétszáz évig működött, még ha nem is mindig békés időkben: az épületet 1704-ben a labancok, 1849-ben a lázadó román csapatok gyújtották fel.

A szabadságharc leverése után a Habsburg-uralom nem engedélyezte az akadémia újraindítását, így csupán 1854-től kezdhetett meg működését. 1895-ben Erdélyi Evangélikus-Református Egyházkerület Teológiai Fakultása néven Kolozsvárra települt át, ahol máig is működik. A két világháború, az uralomváltozás és más akadályok ellenére a lelkészképzés mindvégig folyamatos volt. 1920-tól a reformátusokkal együtt tanulnak a magyar evangélikus hallgatók is, akik korábban elsősorban Lőcsén végeztek.

Az 1948-as tanügyi reform után a román állam a protestáns egyházakat választás elé állította: vagy közös intézetben egyesítik a két, több száz

éves teológiát, s akkor megkapja az egyetemi rangot, vagy megmarad a két intézet, de úgy csupán középiskolai szinten, szemináriumként működhet. Az öt protestáns püspök az egyesítés mellett döntött, s így megalakult az Egyetemi Fokú Protestáns Teológiai Intézet, amely református, evangélikus és unitárius tagozattal működve megkapta az egyetemi ran-

délyi Unitárius Egyházhoz és a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyházhoz. Fenntartási költségeinek majdnem kilencven százalékát az egyházak fedezik, így autonómiája mellett önálló is. Egyházhoz kötöttsége határozza meg szellemi arcélét is: biblikus, hitvallásos és gyakorlati kitekintésű. Eltérően az ország többi teológiájától az állam-

A SZERZŐ FELVÉTELE

Az erdélyi református, evangélikus és unitárius lelkészképzés Magyar Örökség Díjat kapott, az elismerést Hámori Józseftől (képünk bal szélén) Benkőné Zonda Tímea evangélikus teológiai tanár, Rezi Elek unitárius rektor és Adorjáni Zoltán református dékán vette át

got. Ebben az időszakban még a száz évvel ezelőtti lelkészeket is Kolozsváron képezték, de idővel idősre baptista, adventista és pünkösdisták hallgatókat is felvettek.

A kommunista időkben két nagy csapást is el kellett viselnie az intézménynek. Az 1956-os forradalom után több tanárt és teológust zártak börtönbe, 1980 és 1989 között pedig az állam szigorú numerus clausust vezetett be: évente csak nyolc református, két unitárius és egy evangélikus hallgatót vehettek fel. Ez csak az 1989-es változások után szűnt meg. Ekkor lehetőség adódott arra is, hogy a teológia tagozódjék, s az egyház felállította a református–evangélikus, az unitárius és a Nagyszebenben működő német evangélikus fakultást. Ez utóbbi kiszakadt az intézetből, és a nagyszebeni universitáshoz csatlakozott.

Jelenleg az akadémia neve Protestáns Teológiai Intézet, amelynek egyetemi rangját az állam újból elismerte a 2010. augusztus 19-én kibocsátott törvénnyel. Két fakultása van: a református–evangélikus és az unitárius – ez a négy és fél évszázados erdélyi együttélést tükrözi.

A középkori egyetemek közösségi eszményét követve egy fedél alatt kap helyet az istentisztelet, az oktatás-nevelés, a tanulás, a szállás és az étkezés. Bár a teológia bizonyos fokú autonómiát élvez, szorosan kapcsolódik a fenntartókhoz: a Romániai Református Egyházhoz, az Er-

től független, s ezt a helyzetét meg is akarja tartani.

Az évszázadok folyamán sok neves tanár tanított az intézmény elődeiben, sok neves tudós lelkészt is képeztek; az itt végzett nagyszámú lelképásztor nélkül sok településen ma már magyarság sem létezne Erdélyben.

„Tudatosan őrizzük történelmi örökségünket, miközben tudjuk, hogy *historia Dei est magistra vitae*. A Protestáns Teológiai Intézet nemcsak hagyományokat őriz, nemcsak igyekszik korszerűnek lenni, de Istenbe vetett reménységgel várja holnapját” – mondta méltatásában Kozma Zoltán nyugalmazott református teológiai professzor.

A patinás intézményben szeptember 19-én tartott díjátadón Magyar Örökség Díjra érdemesítették Kiss András történelmiforrás-feltárását és -értelmét, Kilyén Ilka művésznő kulturális misszióját, Korniss Péter fotográfus alkotóművészetét, az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesületet, a Barabás Miklós Céh erdélyi magyar képzőművészetet felelőssé és megtartó szolgálatát is.

A díjátadó ünnepséget a János Zsigmond Unitárius Kollégium kórusának szereplése és Kilyén Ilka előadása színesítette, aki az Erdélyi hangulat és az Örökség és jövő című műsoraiból nyújtott ízelítőt, illetve a 42. zsoltárt adta elő.

■ VERES EMESE-GYÖNGYVÉR

Erkölcsháború egy templom és egy sztriptízbár között Ohio keresztény városában

Hónapokon át tüntettek alsóneművet köztöltő táncosnők a vasárnapi istentisztelet idején egy templom előtt az Egyesült Államokban, az Ohio állambeli Warsawban. A Rókalyuk nevű klub alkalmazottai így tiltakoztak az ellen, hogy a gyülekezet tagjai rendre lefotózzák a hozzájuk járó férfiakat és autójukat.

A sztriptízbár tulajdonosa azt üzent a lelkésznek, hogy csak abban az esetben hívja vissza hiányos öltözötű tüntetőit, ha a hívők felhagynak a kun-

csaftok zaklatásával, a többi között azal, hogy megkérdézik tőlük: tudja-e a feleségük, hogy mivel töltik az időt?

„Keresztény város vagyunk, ezért nem osztozhatunk a területen a bűnnel. Fény és sötétség nem létezhet együtt, a Rókalyuknak mennie kell” – válaszolta a tulaj ajánlatára Bill Dunfee, az Új kezdetek közösség lelképásztor.

A nekirivított hölgykoszorú tagjai nem tűrik, hogy erkölcsöt prédikáljanak nekik, ezért a keresztényi

szerepéről szóló transzparenszekkel demonstrálnak az imaháznál. Egyebek mellett azzal a bibliai üzenettel, amely szerint „Jézus szereti a világot minden gyermekét”.

A felek háborúja egyébként békés mederben folyik. A hívek az istentisztelet után a templom előtt rendszerint szóba elegyednek a sztriptíztáncosnőkkel.

A Rókalyuk több mint tizennégy kilométerre található a templomtól.

▶ MTI

„Komplex fenntarthatóság”

Mintaprojekt Balatonszárszón

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Jerabek-Cserpes Csilla

A pályázók közvetlen célja a konferencia- és missziói otthon energia- és vízfelhasználásának, illetve az intézményben keletkező hulladék mennyiségének csökkentése, valamint biciklipark és a megfelelő tárolóhelyiségek kialakítása annak érdekében, hogy az otthonba látogatók körében ösztönözzék a kerékpáros közlekedést.

A kommunikációs kampánnyal a település és a kistérség lakói, az otthon látogatói, illetve az evangélikus intézmények, gyülekezetek vezetői számára a társadalom és a környezet harmonikus viszonyának bemutatását és a kevéssé ismert, azonban a gyakorlatba ténylegesen átülthető megoldások, a környezettudatos magatartás népszer-

terése, a termelési folyamatok – például főzés, mosás – szabályozásával), az esővíz hasznosításával (szűrkevízként a toalett használatánál), valamint víztakarékos berendezések beépítésével (a Waterman's perlatórok, zuhanyrózsák a mosdókban-zuhanyzóknál). Ez 513 köbméter csökkenést jelent, ami a jelenlegi vízhasználat negyven százaléka.

A pályázatban vállalták a kerékpártároló kialakítását. A jelenleg fedetlen pergola beépítésével mintegy 68 négyzetméteres zárható tároló alakul ki. A fejlesztés keretében tíz túrákerékpárt szereznek be, amelyeket ingyenesen bocsátanak a vendégek rendelkezésére.

A projektkiírás választható részei között szerepel a fűtési/hűtési, illetve az elektromos energia megtakarítását célzó fejlesztés. A tervbe vett hagyományos, légbefűvós klímaberendezés helyett energia- és költség-hatékony Haaz armatúra falhűtő-fűtő rendszert építenek ki, a saját erő terhére. Az elektromosenergia-megtakarítás érdekében két területen valósul meg fejlesztés: energiatakarékos világítótestek használatával (illetve cseréjével), valamint időkapcsoló beszerelésével az éjszakai fényhez. Ez mintegy 2760 kilowattóra megtakarítást eredményez.

A megújuló energia hasznosítását célzó fejlesztés a napkollektoros használatimelegvíz-előállító rendszer kiépítését, kazánház kialakítását és pelletüzemű (a napenergiával nem kiváltható gázhoz képest harminc százalékkal hatékonyabb) kazán beüzemelését, valamint hálózati napenergiarendszer kialakítását foglalja magába. Így a fűtési energia esetében mintegy ötvenhatezer kilowattóra, az elektromos energia esetében pedig háromezer-háromszáz kilowattóra megtakarítás érhető el.

A beruházások eredménye évi 35,2 tonnával kevesebb kibocsátott széndioxid, valamint éves szinten mintegy 2,4 millió forint megtakarítás. A fejlesztések összes költségének megtérülése huszonhat év alatt várható.

A projektnek szintén fontos része a kommunikáció. Előadások, gyűlekezeti tájékoztatók, „road-show-k” keretében népszerűsítik a fejlesztés eredményeit, információs könyv összeállítását, honlap elindítását tervezik, és a sajtóban is folyamatos tájékoztatót adnak majd a munkálatok aktuális helyzetéről.

A projektet jól összefoglalja az üzenete: „Kevesebb víz, hulladék, energia, több megtakarítás – tisztább jövő”.

■ Összeállította: JCS-Cs

► Példaértékű környezetvédelmi beruházás indul a balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonban. Nyitórendezvényére szeptember 20-án került sor. A 2008 óta formálódó projekt megvalósítása 2011 végéig várható. A beruházás összértéke meghaladja az 55 millió forintot, melyből pályázati úton – az Új Magyarország Fejlesztési terv környezet és energia operatív program (KEOP) keretében az Európai Unió és az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával – több mint 52 millió forint támogatást sikerült szerezni. A projekt gazdája Vég Szabolcs, az intézmény vezetője.

A beruházás a KEOP 6.2.o/B-I: Középületek és más nagy látogatottságú építmények komplex környezetbarát átalakítása címmel kiírt mintaprojekt keretén belül valósul meg. (A mintaprojektet olyan komplex kör-

FOTO: VEGH SZABOLCS

A Komplex fenntarthatóság elnevezésű úgynevezett mintaprojekt szeptember 20-án tartott nyitórendezvényén – többek között – rövid előadást tartott Gáncs Péter, a teremtésvédelem ügyéért felelős püspök is

nyezeti fejlesztések, melyek több probléma megoldásához is módszereket adnak. Egy meghatározott célcsoport számára mintául szolgálnak a környezettudatos életmódot, fogyasztást illetően, és csökkentik a résztvevők környezetterhelését a megelőző környezetvédelmi megoldások alkalmazásával.)

A projekt hosszú távú célja (összhangban a pályázat kiírásával), hogy a társadalomban és az evangélikus egyházban minél szélesebb körben tudatosuljon a környezeti fenntarthatóság mint értékrend; ismertté váljanak a fenntartható alternatívák használatának módjai és a fogyasztás környezeti hatásai; valamint javuljon a különböző, fenntartható fogyasztási alternatívák ismertsége, elérhetősége és használata.

rúsítását és a helyi együttműködések erősítését kívánják elősegíteni.

A projektkiírás kötelező részei közé tartozik a legalább húszszázalékos (kilogrammban mért) hulladék-megtakarítást eredményező fejlesztés, melyet kétféle beavatkozással kívánunk elérni: egyrészt a hulladék keletkezésének megelőzésével (anyag-takarékos szemlélet kialakításával), másrészt a hulladék hasznosításával (a szelektív gyűjtés bevezetésével). Így éves szinten 8050 kilogrammal kevesebb hulladék keletkezése várható, ami a jelenlegi hatvan százaléka.

Kötelező továbbá a legalább húszszázalékos (köbméterben mért) ivóvíz-megtakarítás, melyet három fejlesztés eredményeként terveznek elérni. A víztakarékos eljárások bevezetésével (a vízfelhasználás csök-

Pici magból óriás fa

► Szeptember közepén a kolozsvári iskolákban is kezdetét vette a tanítás. Az elmúlt vasárnapon az új tanévre és a kezdődő vallásórakra, konfirmandusoktatásra kérték az evangélikus gyülekezetben Isten áldását. A déli istentiszteletre és az azt követő szeretetvendégségre, kézműveskedésre vidám gyerekcsoport érkezett. Az alkalmat az ifjúság, illetve a konfirmandusok éneke, imája, valamint Kalit Eszter rendhagyó interaktív igehirdetése pezsdítette fel.

lába, óvodába vagy vallásórára – jelentéktelen mozzanat marad.

Nem véletlen, hogy a kezdet, az első lépés szimbóluma a kis mag. A mag jelentéktelen méretű, viszont csodás tulajdonsága, hogy méretéhez képest óriási növénygé fejlődik... Az iskolai tanulmányoknak, az ott szövődő barátságoknak, az ott zajló nevelésnek egész életet meghatározó ereje van. Jézus is magvetéssel kezdte munkáját.

A szeptember 19-i istentisztelet résztvevői egyenként szemügyre vehették az apró mustármagokat. Igihirdetés közben tisztázódott az is, hogy miért a mustármag a legkisebb a magok között. Az idős testvérek maguk bizonyíthatják, hogy náluk a „mustármag” felnőtt, és Jézus közel-

sege a nehézségek közepette is védő lombokat, kapaszkodó ágakat jelent. A kezdetben e jövőnek a lehetőség rejlik...

Az istentiszteletet követő szeretetvendégségen egy-egy kis magot mindenki behelyezhetett a só-lisztgyurmából készült templomképbe. A gyülekezetet, Isten templomát Jézus élteti, de az alkotóelemek a gyülekezeti tagok.

Mindenkinek jutott egy kis feladat az istentiszteleten. Énekelve, vidáman, felszabadultan indult a tanév Kolozsváron, annak reményében, hogy Isten országa tovább növekedik a gyülekezet közösségében.

■ KALIT ESZTER, a Kolozsvári Evangélikus-Lutheránus Egyházközség lelkészjelöltje

Sokszor átsiklik a figyelem a kezdeten. A kezdet, az első lépés az isko-

ORSZÁGOS EVANGÉLIZÁCIÓ
 2010. október 9. szombat, 10-16 óráig
 Budapest, Deák téri evangélikus templom

„Krisztus szabadságra szabadított meg minket...” (Gal 5,1)

9.45 Éneklés a Credóval
 10.00 Evangélizáció
 „Krisztus szabadságra szabadított meg minket...” – Ribár János Énekes-zenes biznyságtétel – a kiskőrösi Gospel Sasok
 11.15 Szekciók, kerakasztal-beszélgetések
 Add a kezed – ír keresztény dalok – D. Kiss Ildikó és az Éiri együttes (templom)
 Babits Mihály: Jónás könyve – Banka Gabriella előadóművész (a gimnázium díszterme)
 Mit tanít Luther a szabadságról? – Iső Dorottya (gyülekezeti terem)
 A nemzet szabadulása – Lupták György (alagsori tornaterem)
 Hagymányos biblikör az igehirdetével – Ribár János (12-es tanterem)
 Hitünk és egészségünk – Dr. Koch Béla családorvos (tornaterem)
 Krisztusi szabadsággal a misszióban – Daák László (gyülekezeti kisterem)
 12.30 Ebédszünet (az egyház szerény vendéglátást biztosít)
 14.00 Tanúságtétel
 Immánuel zenekar
 Blaskó Péter Jászai Mari-díjas érdemes művész, a Nemzeti Színház tagja
 15.00 Evangélizáció (árvacsorával)
 „Szeresd felebarátodat, mint magodat” (Gal 5,14) – Lupták György
 15.45 Zárszó, áldás – Gáncs Péter
 Az alkalomra mindenkit szeretettel vár a Magyarországi Evangélikus Egyház.

Evangelikus játszótér Dabason

Hálaadó családi istentisztelet keretében adtuk át szeptember első vasárnapjának délutánján gyülekezetünk új játszótérét Dabason.

Ighirdetésében Valentinyi Erzsébet lelkész kiemelte, hogy a gyermeki bizalom és lelkesedés minden gyüleke-

Lehet azt mondani, hogy ez a gyermekparadicsom összefogással jött létre, hiszen a játékok egy részét az éppen megszűnő óvoda (helyette új épült) udvaráról ajánlkozta nekünk a dabasi óvodák vezetője, volt, aki faanyagot adomá-

A SZERZŐ FELVÉTELE

zeti tag számára példa lehet. A prédikáció kitért az igei magvetés kis korban való elkezdésének fontosságára is.

A templom árnyékában szép kis gyülekezet sereglett össze szerte a városból, és valamennyien lekvárral, kakaóval vagy vaniliapudinggal megtöltött palacsintákat hoztak magukkal. A játékok között megterített asztalokhoz könnyedén hozzáférhettek az egyik mászókatól a másikig rohánó csöppségek is.

nyozott az új játékokhoz, egy jó kezű asztalos megvalósította a gyermekek álmait, és volt, aki a festésben segített.

A gyóni evangélikus gyülekezet presbitériuma köszöni mindazok áldozatos adományát, munkáját, akik ennek a nemes célnak a megvalósításához valamilyen formában hozzájárultak, és ezzel a közösség épülését szolgálták.

■ LÁSZLÓ MILÁN lelkész

HALÁLOZÁS

Mennyei Atyánk akaratában megnyugodva tudatjuk, hogy id. Magassy Sándorné sz. Urbán Margit papné, evangélikus diakónus lelkész, óvónő életének 74. évében – néhány hónapig a szenvedés mélységeit megjárva – megtért teremtő Urához. Egyházi szolgálatát sokfelé elkötelezetten, idejét és erejét nem kímélve végezte utolsó tudatos gondolataig. Temetése a soproni evangélikus (Balfi úti) temetőben lesz szeptember 24-én, pénteken 15 órakor. Szerettünkre istentisztelet keretében emlékezünk szeptember 26-án, vasárnap 15 órától a budapest-kelenföldi evangélikus templomban (Budapest XI., Bocskai út 10.) Koszorúmegváltást Édesanyánk szolgálatának emlékére köszönettel fogadunk a győri Evangélikus Szeretetház javára a CIB 10700031-24757201-51100005 számlára.

A Magassy testvérek és családtagjai

HÍREK, HIRDETÉSEK

HALÁLOZÁS

Mély fájdalommal és megrendüléssel tudatjuk, hogy szeretett édesapánk, **Botta Dénes** 89 évesen, szeptember 11-én elhunyt. Búcsúztatása szeptember 24-én, pénteken 9 órakor lesz a Deák téri evangélikus templomban. Örök nyugalomba ezután helyezzük a Tordasi temetőben 11 órakor, szűk családi körben. Gyászolják fiai, menyei, unokái, rokonai és barátai.

A koszorúmegváltást a templomban elhelyezett perselybe, az Agapé Evangélikus Szeretotthon részére kérjük.

Távíratcím: Botta Péter és Botta Dénes, 2463 Tordas, Rákóczi út 19.

HIRDETÉS

A Balatonboglári Evangélikus Templom Alapítvány kuratóriuma megköszöni mindazoknak, akik 2008. évi adójuk 1%-ával az alapítványt támogatták. A befolyt 116 896 Ft-ot a parókia tisztsági meszelésére fordítottuk, mely a lelkészváltás miatt vált szükségessé.

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÓRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

Referencia: www.harangontes.hu.

Levélcíme: 2162 Órbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

A Keresztény Ökumenikus Baráti Társaság (KÖT) folyó munkaévi első „hétfői” összejövetele október 4-én 18 órakor lesz a Háló helyiségében (1053 Budapest, Ferenciek tere 7–8., Kárpátia udvar III. lépcsőház II. em.). Témája *prof. Széchy Béla József* evangélikus lelkész előadása *A teremtési ünnepkör* címmel. Mindenkit szeretettel vár a társaság vezetősége.

APRÓHIRDETÉS

Keresztény, diplomás társskereső.
30/254-0414. www.prokrisz.hu

Templomok, templomtornyok felújítása, villámvédelem kiépítése. 26 év referenciával. Bede László, 30/943-5089.

Budapest V. kerületében, a Dorottya utcában 86 m²-es lakás eladó vagy kiadó. Érd.: Botta, 20/824-8282.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Tudom, kiben hiszek, és meg vagyok győződve, hogy neki van hatalma arra, hogy a rám bízott kincset megőrizze. 2Tim 1,12 (2Sám 22,2; Mt 15,21–28; Róm 10,9–17; Zsolt 37,21–40) Pál apostol nagyon határozott abban, hogy kire irányul hite, bizalma. Életének foglata is benne van ebben a rövid részletben. Kincset bízta rá, és neki ezt a kincset meg kell őriznie. Ám ez nem újabb szorongás forrása – hogy vajon mi lesz a rábízott kincssel –, hanem mer ebben is Istenre hagyatkozni. A kincs sok minden lehet. A mi közös kincsünk ez a bolygó, ezt kaptuk Istenünktől megőrzésre.

Hétfő

Ti a saját szemetekkel láttátok az Úrnak valamennyi nagy tettét, melyet véghezvitt. 5Móz 11,7 (Jn 14,7; Mk 5,24–34; Gal 1,1–5) A tapasztalattól sok függ. Annak idején *Andrej Tarkovszkij* filmrendező panaszkodott így a svédekre: „Az a baj veletek, hogy nem történik veletek semmi!” Miért van az, hogy a történelem viharai, a szükség és a megpróbáltatások között képes leginkább megtapasztalni az ember a szabadító Istent? Minden válság a megújulás lehetőségét is magában rejt, így a környezeti válság is. Bízunk abban, hogy Isten nagy tetteit a mi korunkban is felismerheti az ember, és nem csak valami nagy, végső nyomorúság közepette. És ennek a felismerésnek olyan elkötelező ereje lesz, mely kihat a mindennapok – az életforma egészének gyakorlatára.

Kedd

Isten rendelt egy napot, amelyen igazságos ítéletet mond majd az egész földkerekség fölött egy férfi által, akit erre kiválasztott, akiről bizonyosságot adott mindenki előtt azáltal, hogy feltámasztotta a halálból. ApCsel 17,31 (Ézs 51,5a; Jak 1,1–6/7–11/12–13; Gal 1,6–10) A végső számadásnak, az „Úr napjának” félelemmel teljes valóságát az ószövetségi próféták nem győzték elég sűrűn emlegetni. És valóban rettenet is lenne, ha nem tudnánk, hogy ezt a végső ítéletet Jézus fogja végezni. Ebben a tettében Jézus éppolyan szeretettel és igazságosan jár majd el, ahogy az evangéliumi történetekből megismerhettük. Jézusé a végső ítélet. Mindez arra ösztönöz bennünket, hogy minden erőnket megfeszítve szolgáljuk embertársainkat és a teremtés művét, melynek nagyszerűsége szavakkal alig kifejezhető.

Szerda

Egy éjjel látomás jelent meg Pálnak: egy macedón férfi állt előtte, és ezekkel a szavakkal kérlete őt: „Jöjj át Macedóniába. Légy segítségünkre!” A látomás után nyomban igyekeztünk elmenni Macedóniába, mert megértettük: oda hívott minket az Isten, hogy hirdessük nekik az evangéliumot. ApCsel 16,9–10 (1Móz 21,22; Lk 10,17–20; Gal 1,11–24) Pál a látomásnak engedelmességgel elment a számára addig ismeretlen és ezért ijesztő vidékre, ahol megalapította a filippi gyülekezetet, melyhez később az összes közül a legszorosabb érzelmi szálak fűtétek. Mindez számunkra is hordoz üzenetet: tudnunk kell kilépni saját körünkbe, vállalva az újjal, az idegennel való találkozás kockázatát. Jézustól is ezt tanulhatjuk: ő sosem hátrált meg az új kihívások, a kulturálisan más jelenlétektől, hanem elébe ment, és minden kockázata mellett is vállalta a párbeszédet. Ez ma a mi Jézus-követésünk egyik aktuális feladata.

Csütörtök

Hozz ki engem a börtönből, hogy magasztalhassam nevedet! Zsolt 142,8a (Gal 5,13; 1Móz 16,6b–14; Gal 2,1–10) Vannak börtönök, melyeket mi magunk építünk magunk köré. Amikor a hívó azt imádkozza, hogy hozza ki a börtönből, nemcsak a kőből és vasrácsból való börtönről beszél, hanem a szabad szemmel nem látható, de embereket megnyomorító lelki börtönökről is. Az emberek azért követnek el bűnt, mert nem elég szabadok a jóra. Ezt a szabadságot hozta el nekünk Jézus.

Péntek

Te magad okoztad ezt magadnak, mert elhagytad Istenedet, az Urat, amikor a helyes úton akart vezetni. Jer 2,17 (Jn 3,36; Mt 26,51–54; Gal 2,11–21) Hogy az emberiség nem jár helyes úton, arra talán elég *Jean-Claude Carrière*-nek az az adata, hogy valamikor a 17. században az életszínvonalbeli különbség egy szegény és egy gazdag ország között 1 : 5 aránnyal volt kifejezhető, az 1970-es évekre ez az arány 1 : 800, mára pedig 1 : 4000. Madagaszkáron azért irtják a helyi lakosok az erdőt – elpusztítva ezzel saját jövőjüket –, hogy faszenet állítsanak elő belőle, és potom pénzért eladják. Isten világosan megmutatta: csak egy szolidáris, egymás terhet hordozó társadalomnak van jövője. Ennek előképe, prototípusa lehetne az egyház.

Szombat

Mindaz, amit Isten tesz, örökké megmarad; nincs ahhoz hozzátennivaló, és nincs belőle elvennivaló. Préd 3,14a (Kol 1,17; Mt 18,10–14; Gal 3,1–14) A teremtés műve nem igényel kiegészítést, korrekciót. Bár létezik az Istentől kapott teremtésbeli mandátumunknak olyan felfogása, mely minket a teremtés folytatóiként látta, de ha így van is, mi, a teremtés továbbvivői rossz úton járunk. Nem tanulunk a teremtésből, nem használjuk annak mintáit, módszereit. De Isten nem csupán a teremtés művével, hanem a megváltás művével is alakítja életünket. Ennek Jézus számunkra az alapja, „alapkőve”, mely további építkezést, ráépülést feltételez. Együtt kell látnunk a kettőt és így, ebben az egységben szolgálni a teremtés művét és a megváltás művét.

■ RÉZ-NAGY ZOLTÁN

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból szeptember 26-ától október 3-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>8.00 / Civil Rádió (Budapest) <i>Lelei szósz.</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora</p> <p>10.25 / m1 <i>Evangélikus magazin</i></p> <p>10.50 / m1 <i>Evangélikus ifjúsági műsor</i></p> <p>20.45 / m2 <i>A Kilimandzsáró hava</i> (amerikai kalandfilm, 1952) (112')</p> <p>Hemingway klasszikus történetében egy híres író, vadász sebesülten fekszik Afrikában, s míg a betegszállító repülőgépre vár, emlékezetében leperregnek életének legfontosabb eseményei. A halál közelségében megéri a leopárd rejtelmét, a tordai fekszik megfagyva a Kilimandzsáró tetején, több ezer méter magasban.</p>	<p>13.30 / Kossuth rádió <i>Erős vár a mi Istenünk!</i> Az evangélikus egyház felőrája</p> <p>14.20 / m2 <i>Sanchez gyermekei</i> (amerikai–mexikói filmdráma, 1978) (117')</p> <p>18.00 / Bartók rádió <i>Hangversenyek Chopin és Schumann születésének 200. évfordulója alkalmából</i></p> <p>19.40 / Kossuth rádió <i>Az én szívemben boldogok a tárgyak</i> Megzenésített versek a Kalinka együttes feldolgozásában</p> <p>20.45 / Bartók rádió <i>Modern egyházi kórusmuzsika</i> <i>Az MR Énekkar hangversenye</i></p> <p>23.10 / Duna Tv <i>Múlt idő '90</i> (magyar dokumentumfilmsorozat, 2010) (26')</p>	<p>5.20 / m1 <i>Hajnali gondolatok</i></p> <p>9.55 / m2 <i>Ezek a mai fiatalok!</i> (olasz tévéfilm, 2002) (87')</p> <p>11.30 / Kossuth rádió <i>Vendég a háznál</i> Gyerekekről – felnőtteknek</p> <p>13.00 / PAX <i>Neked szabott fehér ruha: A reád szabott fehér ruha</i> A Zákus Média centrum evangélikus műsora</p> <p>22.10 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Buxtehude–szonáták</p> <p>22.45 / Duna Tv <i>Északi történetek vízből, kőből, fából</i> (magyar ismeretterjesztő film, 2010) (50')</p> <p>22.50 / Filmmúzeum <i>Ködös utak</i> (fekete-fehér francia filmdráma, 1938) (85')</p>	<p>10.00 / Bartók rádió <i>Hang-fogó.</i> Benne: Pergolesi: Laudate pueri Dominum</p> <p>12.00 / Kossuth rádió <i>Déli harangszó a györkönyi evangélikus templomból</i></p> <p>13.05 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bízunk eleitől fogva...”</i> A református egyház felőrája</p> <p>21.00 / PAX <i>Egy betemetett zsinagóga Budán</i> (ismeretterjesztő film) (52')</p> <p>21.05 / Duna II. Autónmia <i>A Millió Dolláros Hotel</i> (német–angol–amerikai filmdráma, 2000) (122')</p> <p>23.30 / Bartók rádió <i>Ars nova</i> Kurtág György: Négy dal Pilszky János verseire</p> <p>23.45 / m1 <i>Múlt-kor</i> (történelmi magazin)</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>14.05 / Kossuth rádió <i>Arcvonások</i> Léko Péter sakknagymester</p> <p>15.50 / Duna Tv <i>„Megillik az új a régivel”</i> (magyar ismeretterjesztő film, 2010) (50')</p> <p>17.30 / PAX <i>Életévszakok</i> Scholz László nyugalmazott evangélikus lelkész mesél életéről, hivatásáról</p> <p>19.35 / Bartók rádió <i>Soproni régi zenei napok 2010</i> A Magdalena Consort hangversenye</p> <p>20.00 / Viasat History <i>A három királyok titka</i> (angol dokumentumfilm, 2002)</p> <p>23.25 / Duna Tv <i>Vörös utca</i> (fekete-fehér amerikai filmdráma, 1945) (98')</p>	<p>14.00 / Bartók rádió <i>A hét zenészerzője: Igor Sztravinszkij.</i> Benne: Rekviem, Zsoltárszimfónia</p> <p>14.25 / Duna Tv <i>Felelet az életnek</i> (magyar dokumentumfilmsorozat, 2006) (26')</p> <p>A Parafónia együttes</p> <p>16.00 / M. Katolikus Rádió <i>Ez volt a 20. század</i> A trianoni békeszerződés körülményei és következményei</p> <p>20.30 / m2 <i>A kivételes Karajan</i> (színes, fekete-fehér osztrák portréfilm, 2002) (58')</p> <p>22.15 / Duna Tv <i>Carl Orff: Carmina Burana</i> (magyar koncertfilm, 2010) (68')</p> <p>23.00 / Bartók rádió <i>Ars nova.</i> Benne: Lajtha László: Magnificat</p>	<p>10.00 / Bartók rádió <i>Irodalmi újság</i></p> <p>12.05 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> Egy professzor Óbudán</p> <p>17.00 / M. Katolikus Rádió <i>Mindentudás Egyeteme</i> Horváth Iván: Balassi Bálint és a számítógépes irodalomkutatás</p> <p>17.04 / Kossuth rádió <i>Önkormányzati választás 2010</i> Választási összefoglalók</p> <p>19.00 / Duna Tv <i>Edmond Batignole</i> (francia játékfilm, 2002) (99')</p> <p>19.34 / Bartók rádió <i>Gershwin: Porgy és Bess</i> (háromfelvonásos opera)</p> <p>23.34 / Kossuth rádió <i>Tér-idő</i> Szívhangok A szív mint szimbólum</p>	<p>8.04 / MR6 – A régió rádiója <i>Kapocs</i> (vasárnapi ökumenikus műsor)</p> <p>8.30 / Kossuth rádió <i>Az én ügyem</i> Fókuszban a genetikailag módosított élelmiszerek</p> <p>10.00 / Duna Tv <i>Református istentisztelet közvetítése Székről</i> Ígét hirdet: Sallai Márton</p> <p>10.20 / m1 <i>Református magazin</i></p> <p>10.45 / m1 <i>Evangélikus ifjúsági műsor</i></p> <p>10.50 / m1 <i>Evangélikus templomok.</i> Albert-irsa evangélikus templomai</p> <p>15.05 / Bartók rádió <i>Beszélgések az egyházzszenéről.</i> Az orgona az európai kultúrtörténetben</p> <p>21.15 / Bartók rádió <i>Az emberi hang dicsérete</i></p>

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evelet.hu, www.evangelikusselet.hu

Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.

Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com).

Rovatvezetők: Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu), Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518;

fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

